

DIGITÁLIS KÜLÖNSZÁM × 2025. FEBRUÁR

HAMMER

W O L D

Avantasia

Wardruna · Lacuna Coil

The Night Flight Orchestra

Jinjer · Grave Digger

EVERGREY × LORD OF THE LOST × PETOFI × PHOENIX RT × RAGÁLY

CONCERTO Music
ticketportal

WITH SPECIAL GUESTS

Night Demon

THE ORIGINS TOUR EU/UK 2025

QUEENSRÿCHE

PLAYING THE EP + THE WARNING IN THEIR ENTIRETY

2025. FEBRUÁR 23.

DÜRER KERT

CONTRA™
CONCERTO Music

CONTRA PROUDLY PRESENTS

METAL
HAMMER
Rock 1™

DIRKSCHNEIDER

SUPPORT:

CROWNSHIFT

ALL FOR
METAL

BALLS TO THE WALL
40TH ANNIVERSARY TOUR

2025. MÁRCIUS 2. BUDAPEST - BARBA NEGRA

HAVI METAL

ÍRTA: PINTÉR MIKLÓS

“Ők is csak Gillanékét másolják” – legyintett enyhe félmosollyal az arcán bálványként tisztelt testnevelő tanárom, amikor épp valamelyik új Iron Maiden-dalt készültem neki megmutatni a frissen megjelent Seventh Son of a Seventh Son albumról. Mindenki őket másolja – tette hozzá a nyomtatékosítás kedvéért. Évtizedek teltek el azóta, de jól emlékszem rá, hogy a focin és a kosárlabdán kívül más témánk sem volt, mint a londoni banda valamelyik lemeze vagy dala, különösen a Made in Japan és Made in Europe vonalon. Így talán nem annyira meglepő, hogy az óriási Deep Purple-rajongó pedagógus enyhe zenei sznobizmusa még ma is hatással van rám – már, ami a Purple-t illeti. Döbbenetes, mennyire meghatározzák egy-egy dologhoz való viszonyunkat a múlt történései!

A minap Szénégető Richárd kollégánk az egyik közösségi média felületén a Southern Special Fogom a fejem című dalát osztotta meg. „Istenem, csak egy évre hagy menjek vissza a '90-es évekbe!” – írta kísérszövegként. „Teljesen biztos vagyok benne, hogy ma még több izgalmas dolog születik, de a k...va túlkínálat miatt nem tudnak a dolgok jól érvényesülni” – érkezett rá viszonylag gyorsan az ékezetek nélküli (értsd: vélhetően másik generációs) válasz. Persze, persze – gondoltam magamban –, normális, hogy mindenki a saját ifjúságát találja a legizgalmasabbnak, mégis, mintha az elmúlt huszonöt évben nem álltak volna hosszú, tömött sorokban olyan, sok-sok millió ember életére hatást gyakorló egyéniségek és karakterek, mint mondjuk Chris Cornell, Mike Patton, Layne Staley, Phil Anselmo, Kurt Cobain, Noel Gallagher, vagy egy másik vonalról Johnny Depp, Keanu

Reeves és a napokban elhunyt író-rendező zseni, David Lynch.

Aztán eszembe jutott a Deep Purple-eset, és újra rájöttem, hogy az élet körforgása, a generációs változások ciklikussága, ahogyan a múltban sem tett, úgy a jövőben sem fog különbséget tenni. Ozzy Osbourne, Robert Plant, Ritchie Blackmore, David Gilmour és Ronnie Van Zant rajongói valószínűleg a '80-as évek sztárjaira néztek furcsa szemmel, míg Eddie Van Halen, Ronnie James Dio, Bruce Dickinson, James Hetfield, Dave Mustaine és Jon Bon Jovi rajongói a '90-es évek sztárjaira tekinthettek hasonlóan. Lee Jennings, az atlantai The Funeral Portrait frontembere pár hónapja lapunkban azt nyilatkozta, hogy a három legnagyobb hatású lemeze a Three Cheers for Sweet Revenge a My Chemical Romance-től, a Sing the Sorrow az AFI-től, valamint a Cassadaga a Bright Eystől, és nem nagyon hallgatott például grunge-ot.

Minden időszaknak megvannak a saját hősei, példaképei, ezt pedig akkor is tiszteltben kell tartanunk, ha történetesen úgy érezzük, a miénknél igazibbak soha nem voltak és nem is lesznek már. És ez így is van rendjén!

A világ valóban ontja magából az újabb és újabb előadókat, a rock és metal – már csak az azt meghatározó alapfilozófiája miatt is – kifogyhatatlan erőforrásokkal rendelkezik. Érzelmek mindig lesznek, lázadni mindig lehet valaki vagy valami ellen, a zenénél pedig semmi, de semmi nem tud többet adni örömben és bánatban.

Magazinunk februári számában ismét ebből a végtelen zenei óceánból halásztunk. Tartsatok velünk a felfedezésben! **HW**

Miklós Pintér

szerkesztő/újságíró

miklos.pinter@hammerworld.hu

**A LEGFRISSEBB
HÍREKÉRT
LÁTOGASS EL
A HONLAPUNKRA!
WWW.HAMMERWORLD.HU**

**HIRDETNI
SZERETNÉL?**

**A HIRDETÉSI LEHETŐSÉGEKRŐL
ÉRDEKLŐDJ A HIRDETES@
HAMMERWORLD.HU CÍMEN!**

KORÁBBI DIGITÁLIS

**KÜLÖNSZÁMAINKAT KERESD
A HONLAPON VAGY A LAPTAPÍR
ALKALMAZÁSBAN!**

**2025/3.
KÖVETKŐ
DIGITÁLIS KÜLÖNSZÁMUNK
VÁRHATÓ MEGJELENÉSE:
FEBRUÁR 28.**

TARTALOM

- AVANTASIA** 8
„A düh mindig vezető eleme volt az életemnek, de soha nem éltem vele vissza, inkább arra használtam fel, hogy erőt nyerjek belőle.”
- GRAVE DIGGER** 12
„Mi egy underground kultúra voltunk, farmert és felvarrókkal telepakolt mellényt hordtunk. A heavy metal a lázadásról szólt, és ez az, amit ma nagyon hiányolok.”
- JINJER** 18
„Azt mondtam a srácoknak, hogy csináljanak a hangzással, amit akarnak. A legfontosabb számomra az volt, hogy a gitárok a lehető legsúlyosabban és legmasszívabban szóljanak.”
- LACUNA COIL** 14
„Néha elfeledkezünk a való életről. elfelejtjük, hogy időt kellene szakítanunk arra, hogy személyesen találkozzunk és élvezzük a való világot.”
- LORD OF THE LOST** 46
„Nagyon érdekes, hogy amikor a Blood & Glitter albumunk listavezető lett Németországban, akkor nem éreztem azt, hogy nagyobb sztár lennék, mint előtte. Az Eurovíziós Dalverseny után viszont igen.”
- PETOFI** 48
„Ez a banda egy hobbi, amit baráti alapon csinálunk, és nagyon szerencsések vagyunk, hogy mindezt körül veszi egy támogató színtér...”
- PHOENIX RT** 57
„Mi csak írjuk a dalokat, azt csináljuk, amit szeretünk és próbáljuk kihozni belőle a maximumot.”
- RAGÁLY** 61
„Szerencsére a közönség is vevő a dalainkra az első koncerttől kezdve, fantasztikus hangulatot csinálnak minden egyes alkalommal.”
- THE NIGHT FLIGHT ORCHESTRA** 42
„Nagyon sok metalrajongó kedvel bennünket, olyanok is, akik a The Night Flight Orchestra mellett csak black vagy death metalt hallgatnak, és ezt nagyon izgalmasnak tartom.”
- WARDRUNA** 58
„A Wardruna zenéje nem népzene, legalábbis nem tradicionális.”

- ..... A jó, a rossz és a csúf **6** .....
- ..... Élő Fém **50** .....
- ..... Hangpróba **20** .....
- ..... Koncertmenü **66** .....
- ..... Média radar **62** .....
- ..... Old School **64** .....
- ..... Sokkoló korongok / Extra **21** .....

HAMMER ROCKZENEI MAGAZIN METAL & HARD ROCK 1986 óta – Alapítók: Cselótei László és Lénárd László (†2022) – Kiadó: Hammerworld Media Entertainment, 1114 Budapest, Fadrusz u. 12., +36 30 952 3550 – Felelős kiadó: Cselótei László – Örökös, tiszteletbeli főszerkesztő: Lénárd László – Vezető szerkesztő: Cselótei László laszlo.cselotei@hammerworld.hu – Szerkesztők: Posta János janos.posta@hammerworld.hu, Pintér Miklós miklos.pinter@hammerworld.hu, Zubor Olyó (online) zubor.olyo@hammerworld.hu – Tervezőszerkesztő: Posta János – Munkatársak: Gáti Viktor, Gyuricza Ferenc, Gyuricza Tamás Marcell, Kánya Ferenc, Kiss Daniella, Kiss Gábor, Milán Péter, Schmidt Péter, Szénégető Richárd, Uzseka Norbert – Fotók: kiadói archívumok – Sales és marketing: Hammerworld Media Entertainment – Hirdetésfelvétel: hirdetes@hammerworld.hu – Irodavezető: Kacsurné Szarka Bianka – Levélcím: Hammerworld, 1114 Budapest, Fadrusz u. 12. E-mail: info@hammerworld.hu – Terjesztés: www.hammerworld.hu és www.laptapir.hu

Copyright: A HammerWorld szókép és embléma a Hammerworld Media Entertainment bejegyzett védjegye. A szókép és embléma, valamint az újságban található minden szöveg, grafika és képanyag felhasználásához a Hammerworld Media Entertainment előzetes, írásbeli engedélyre van szükség. **HU ISSN 1589-4088**

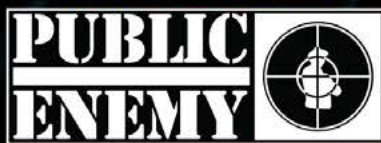

GUNS N' ROSES

BECAUSE WHAT YOU WANT & WHAT YOU GET
ARE TWO COMPLETELY DIFFERENT THINGS

WITH SPECIAL GUEST

JÚLIUS 15.
PUSKÁS ARÉNA
BUDAPEST

JEGYEK: LIVENATION.HU

LIVE NATION

TOM S. ENGLUND

EVERGREY

A progresszív power metal színtér egyik legmegbízhatóbb képviselője, a folyamatosan kiváló albumokat szállító svéd Evergrey decemberben újabb remek hangulatú koncertet Budapesten. Miután legújabb albumuk kapcsán készült már velük interjú, így most a zenekar alapítóját, az énekes/gitáros Tom S. Englundot arra kértük meg, hogy a saját lemezgyűjteményéről beszéljen lapunknak.

SZÖVEG: GYURICZA TAMÁS MARCELL · FOTÓ: GYURICZA FERENC

Az első és az utolsó album, amit vettél vagy kaptál?

„Az első Radio Gaga volt a Queentől, amit egy vidámparkban nyertem. Nem a teljes Works album volt, csupán a Radio Ga Ga kislemez, de azonnal elkaptam a hangulata. Nagyon megszerettem, pedig előtte sohasem hallgattam ilyesfajta zenét. Valamit nagyon eltalált bennem, talán így tudok leginkább visszagondolni rá.

Az utolsó a Virtual Symmetry új albuma, a Veils of Illumination volt. Ezt is úgy kaptam. Tudod, a turné első részében voltak velünk, s mielőtt elköszöntünk volna egymástól, adtak egy példányt belőle. Még nem volt rá lehetőségem, hogy meghallgassam, de miután minden este előtűnk léptek fel, tudom, hogy milyen lehet. Szerintem egészen jók a srácok.”

Melyik az az album, ami megváltoztatta az életed?

„A The Final Countdown a Europe-tól. Én is svéd nemzetiségű vagyok, akárcsak ők, és lenyűgöző volt látni, hogy egy svéd zenekar milyen sikert képes világszerte elérni. És persze ott volt az ABBA is, de mondhatnák bármi más svéd zenekart, ami világhírű lett. Például a Roxette-et, vagy akár Yngwie Malmsteent is, hiszen ő is svéd, még akkor is, ha zenészként Amerikában csinálta meg a karrierjét.”

Melyik albumnak van a legjobb és a legcsúnyább borítója?

„Powerslave. Minden idők legjobb grafikája, ami egy metalalbum borítóján látható.

A legcsúnyább? Hmm, ez egy nehéz kérdés. Amikor megláttam a Leprous utolsó albumát, egyáltalán nem értettem, hogy miért azt a borítót kapta. A zenéjüket nagyon szeretem, de az a borító nem illik bele a képbe. A borítónak ugyanis az volna a lényege, hogy szóljon hozzád, mondja el, mit várhatsz attól az albumtól. Ennél a Leprous lemeznél viszont egyáltalán nem ez történt, egyszerűen nem fogott meg. Amúgy többektől megkaptam már, hogy a mi utolsó albumunk borítója a legromdább. Szerintem akik ilyesmit mondanak, azok nem értették meg igazán, hogy mit akartunk a Theories of Emptiness dalaival elmondani.”

Van olyan album, amin szívesen játszottál volna?

„Rengeteg ilyet tudnék mondani. Az első legyen a Powerslave, azon nagyon jó lett volna játszani. A Pink Floydtól a The Division Bell is ilyen, azon is nagyon szívesen szerepeltem volna. Vagy az A Momentary Lapse of Reason című albumukon is. Őrület, hogy mennyi olyan lemez jut hirtelen eszembe, reggelig tudnám sorolni őket.” (nevet)

Van szégyenfoltja a gyűjteményednek?

„Nincs. Nem hiszem, hogy a zenében létezik ilyen kategória. Ha valami ott van a gyűjteményedben, akkor azt biztosan nem szégyelled. Ha valami olyasmit kaptam volna valakitől, amit nagyon utálnék, akkor nem tartanám meg. Én amúgy is nyitott vagyok, nincs olyan, amit nagyon utálnék, így aztán olyasmit sem tudok mondani neked, amit szégyellenék.”

Ajánlj egy jó albumot, ami nem metal!

„Ilyet is rengeteg tudnék említeni, hiszen rengeteg olyan zenét hallgatok, ami nem metal. Suzanna Son első dala, vagy Ólafur Arnalds zenéi is nagyon jók. És hát ott van a kedvenc albumom, az A Momentary Lapse of Reason a Pink Floydtól.”

Mondj egy olyat, ami nagyon metal!

„Queensryche: Operation Mindcrime. Ez egy nagyon jó lemez, a személyes top 3 albumom közt szerepel. Pár napja hallgattam meg újra, és őrület, hogy még mindig milyen jónak érzem.”

Mit hallgatsz legszívesebben az autódában?

„Vezetés közben általában egy válogatást szoktam hallgatni a saját zenénkből, vagyis olyankor többnyire Evergrey-dalok szólnak, vagy valami ahhoz hasonló zene. Ezzel tökéletesen meg tudom alapozni a hangulatomat ahhoz, hogy vezessek.”

Mit hallgatsz legszívesebben pihenés közben?

„Amiket már korábban is említettem, például Ólafur Arnaldsot, vagy bármi ilyesmi filmes zenét. Ezek tökéletesek ahhoz, hogy relaxálni tudjak. Van egy Silent Skies nevű projektem is az Evergrey mellett, talán hallottál már róla. Annak van még hasonlóan pihentető, nyugtató zenéje.”

Kedvenc albumaid a '70-es/'80-as/'90-es évekből?

„A hetvenes évekből a Pink Floyd: The Dark Side of the Moon. Lenyűgöző alkotás, az egyik legjobb konceptalbum, ami valaha is készült.

A nyolcvanas évekből a The Final Countdown. Látom, egy kicsit tesztelgetsz engem, mert visszakérdezel a korábbi a válaszaimra. Nem tudsz csöbbe húzni, figyelek ám arra, amit mondtam. (nevetünk) Amúgy tényleg imádom ezt az albumot.

A kilencvenes évekből talán a Death egyik albuma, az Individual Thought Patterns. Nagyon sok death metalt hallgattam abban az időben, ez volt az egyik, ami legjobban megfogott, de bármi hasonló jöhetne. Például az Altars of Madness a Morbid Angeltől, ami szintén kiváló alkotás.”

És az ezredforduló utáni időszakból?

„A Vola albumai. Az utolsó két nagylemezük nagyon tetszett. Szerintem mindkettő remek lett.” **HW**

CRADLE OF FILTH

THE SCREAMING OF THE VALKYRIES

CRADLE OF FILTH BLEND THEIR ICONIC
MACABRE SOUND WITH DARK NEW DELIGHTS!

OUT 21.03. CD | VINYL | DIGITAL | LIMITED EDITIONS
AVAILABLE EXCLUSIVELY VIA NAPALMRECORDS.COM

f /NAPALMRECORDS
@ /NAPALMRECORDS

@ /NAPALMRECORDSOFFICIAL
@ /NAPALMRECORDS

visit our online store with music and merch
NAPALMRECORDS.COM

NAPALM
RECORDS

LEMARADTÁL EGY LAPSZÁMRÓL? KIEGÉSZÍTENÉD A GYŰJTEMÉNYEDET?

**RENDELD MEG
RÉGI LAPSZÁMAINKAT!**

490^{Ft}

(FIGYELEM: AZ ÁR DARABÁR.
FUTÁRRAL TÖRTÉNŐ
KIKÜLDÉS ESETÉN PLUSZ
FUTÁRKÖLTSÉG!)

No. 331-355
490 FT / DB

2021-ES ÉVFOLYAM (10 LAPSZÁM)
PAPÍRGYŰRŰBEN - **5990 FT**

2022-ES ÉVFOLYAM (8 LAPSZÁM)
PAPÍRGYŰRŰBEN - **4490 FT**

2023-AS ÉVFOLYAM (5 LAPSZÁM)
PAPÍRGYŰRŰBEN - **3990 FT**

A KÍNÁLAT HAMAROSAN BŐVÜLI

RENDELÉS ÉS TOVÁBBI INFORMÁCIÓ:

RENDELES@HAMMERWORLD.HU

FIGYELEM! SZEMÉLYES ÁTVÉTELRE NINCS LEHETŐSÉG!
A HIRDETÉS CSAK A FELSOROLT LAPSZÁMOKRA VONATKOZIK
A KÉSZLET EREJÉIG!

HAMMER

TOBIAS SAMMET'S AVANTASIA

TÖRTÉNETEK A FANTÁZIA VILÁGÁBÓL

Február végén jelenik meg a Tobias Sammet nevével fémjelzett Avantasia legújabb albuma, a Here Be Dragons, ami több szempontból is mérföldkő a zenekar életében. Egyrészt ez a tizedik nagylemezük, ugyanakkor az első olyan, amely nem összefüggő történetet mesél el, hanem önálló dalok gyűjteménye. Az ötletgazda zenekarvezető, Tobias Sammet mindezt Gyuricza Tamás Marcell kérdéseire válaszolva további fontos tudnivalókat is elárult az albumról és az április elsejei budapesti koncertről.

SZÖVEG: GYURICZA TAMÁS MARCELL · FOTÓ: KEVIN NIXON

A kiadó által küldött sajtóanyag szerint a *Here Be Dragons* a legkövetkezősebb és legtömörebb műalkotás, amit a zenekar valaha is készített. Mit értsünk ezen a leírásón?

„Azt, hogy most mindenféle kötöttségtől és kötelezettségtől mentesen dolgoztam. Amikor dalszerzőként belefogsz egy új album munkálataiba, célokat tűzöl ki magad elé. Eltervezed, hogy remek albumot fogsz csinálni, jobbat, mint az eddigiék, és ehhez hasonló maszlagok járnak a fejedben. Persze, bármennyire is így akarod, az élet úgyis felülírja a terveidet, szóval nem azt számít, hogy mit akarsz, hanem az, hogy mi lesz az eredmény.

Szerintem mi mindig is nagyon jó albumokat készítettünk, ezért én már nem erőlködöm ilyen célok megfogalmazásán, engem más motivál. Most például az volt az elképzelésem, hogy ezúttal úgy dolgozzak, mintha az Avantasia egy normális rockzenekar lenne, amely összerak egy tíz dalból álló, hagyományos albumot. Ennek leginkább az volt az oka, hogy az utolsó két albumon, amiket egyébként nagyon imádom, abszolút melankolikus szövegeket kaptak a dalok. Negatív érzéseim voltak, amiktől meg akartam szabadulni, s így tudtam kifejezni magam. Ezen muszáj volt változtatnom, ezért arra az elhatározásra jutottam, hogy most nem egy újabb rockoperával jelentkezem, hanem olyan dalokkal, amelyek boldoggá tesznek.

Amikor ezt kimondtam, az egész hozzáállásom megváltozott. Hagytam, hogy spontán generálják egymást az ötleteim, egyáltalán nem érdekelt, hogy lesznek-e kapcsolódási pontok az egyes dalok között, s az sem, hogy azok felfűzhetőek-e egy történetre. Csupán szabadjára akartam engedni az érzéseimet, és élvezni az alkotómunkát. Végig következetesen kitartottam mellett, ennek eredményeként jórészt rövidebb játékidőjű, 3-5 perces dalokat írtam. Persze azért akad olyan is, amely közel kilenc perces. *(nevet)*

A *Here Be Dragons* tehát nem egy rockopera, hanem egy tíz dalos album. Szerintem a *Here Be Dragons*

zeneileg is változatosabb, mint a korábbi Avantasia albumok, bár a dalok hangulatilag nagyon erősen egy irányba tartanak.”

Általánosságban nézve hogyan születnek az Avantasia-nagylemezek? Eddig is önálló dalokban gondolkodtál, vagy úgy készülték a régebbi albumok, mint egy klasszikus opera, azaz a teljes mű ott volt a fejedben, amikor leültél zenét komponálni, szöveget írni?

„Általában önálló dalokban szoktam gondolkodni. Persze, ha egy rockoperát vagy egy összefüggő történetet elmesélő nagylemezt raksz össze, az sokkal nagyobb odafigyelést és összpontosítást igényel tőled, hiszen akkor egy teljes albumnak kell a fejedben lennie, s nem tudsz csak az adott dalra gondolni, mert annak kapcsolódnia kell a többihez is. Az Avantasia esetében emellett azt is figyelembe kell venni, hogy ki fogja felénekelni az adott dalt, hiszen mások az adottságaik a felkért vendégénekeseknek, különbözőek az erősségeik.

Ezúttal kevesebb ilyen megkötésem volt, mert a *Here Be Dragons* nem rockopera, s még csak nem is konceptalbum, bár lehet, hogy sokan annak gondolják majd, mert a dalok között azért van kapcsolat, hiszen továbbra is azt a nyelvezetet használom, amit a korábbi lemezekon. Én inkább úgy határozom meg, a *Here Be Dragons* olyan mint egy könyv, amely tíz önálló fejezetet tartalmaz. Nagyon boldog vagyok, hogy végre ki tudtam törni a konceptalbumok szorításából, s olyan lemezt írhattam, ahol csak a dalokra kellett figyelnem, semmi másra. Szerintem ez teszi igazán különlegessé, egyedivé és érthetővé ezt az anyagot.”

Miről szólnak a Here Be Dragons dalai?

„A 'here be dragons' kifejezés amolyan vezérfonala a teljes albumnak, bemutatja annak irányát. Ez a kifejezés az ősi térképeken szerepelt, a még ismeretlen, fel nem fedezett területeket jelölték vele. Olyan földrészeket, amelyekről nem tudták az emberek, hogy mit is

várhatnak onnan. Hogy milyen baj leselkedik ott rájuk. Számomra ez kalandot ígért, ezért arra gondoltam, hogy elmesélek tíz olyan történetet, amivel a rajongókat egy fantáziavilágba kalauzolom el.

Ezúttal tíz olyan dalt szerettem volna, amelyek egyenként is önálló témaként vannak jelen az albumon, és az érzelmeim szülik őket, nem pedig az a szándék, hogy összerakjak egy hosszú, több fejezetből álló történetet. Olyasmi ez, mint amikor egy kiállításon festményeket nézegetsz. Mindegyik kép önálló alkotás, de a galéria szellemisége összeköti őket.”

Azt mondod, olyan dalokat szerettél volna, amiket az érzelmeid szülnék. Melyik érzelmi állapot a legjobb a dalszerzéshez?

„Hú, ez egy nagyon jó kérdés. Talán a düh, bár ez sem igaz minden esetben. Az viszont tény, hogy az Unleash the Kraken című dalt a düh szülte. Valami miatt mérges voltam, vagy talán éppen gyűlöltem valakit abban a pillanatban, amikor megszületett bennem az alapgondolata. A düh mindig vezető eleme volt az életemnek, de soha nem éltem vele vissza, soha nem vetítettem vissza arra a személyre, aki miatt dühösnek éreztem magam, inkább arra használtam fel, hogy erőt nyerjek belőle. A dühöt már gyermekkoromban is rakéta-üzemanyagként használtam. Amikor mások bántottak, fogtam a sok rám zúduló gyűlöletet, és próbáltam kreatív energiát kovácsolni belőle. Az volt a célom, hogy a saját utamat válasszam, hogy boldogabb, erősebb ember legyek, aki be tud mutatni az ellenségeinek, és közli velük, hogy b.szátok meg! Az Unleash the Kraken tehát egy ilyen dühszülte dal. Kiengedtem az elmém mélyéről egy lényt, hogy elbánjon a negatív dolgokkal, s valami jót csináljon.”

Azt mondod, a düh fontos szerepet játszik az életedben. És a depresszió?

„Depressziósnak nem mondanám magam. Persze, amikor ősszel jönnek a sötétebb, nyirkosabb napok, akkor engem is elkap a szorongás. Ilyenkor van bennem egy kellemetlen érzés, de nem képes elhatalmasodni rajtam. Ősszel nagyon szeretek sétálni a természetben, és szerintem ez is a gyermekkoromhoz vezethető vissza. Talán te is átéltél már olyat, hogy egy erdőben vagy egy parkban sétálva érezted, hogy van valami a bokorban, ami figyel téged. Nem tudod, hogy mi az, de érzed a jelenlétét. Ha megosztod másokkal ezt az érzést, akkor furcsán tekintenek rád, és azt mondják: csak a képzeleted játszik veled, de te tudod, hogy ott van az a valami. Attól, hogy mások nem érzik, még létezik. Aztán arra gondolsz, hogy az csak egy boszorkány lehet. Nos, a The Witch című dalt például ez az érzés szülte.

A Here Be Dragons összesen a kapcsolás beszélgetnék az érzelmeimről, de az albumnak lesz egy extra kiadása is, amelyben bővebben írok ezekről. Akit tehát érdekel, ott megtalálhatja ezeket a mögöttes dolgokat, de ha nem akarsz nagyon mélyre ásni magad

„A DÜH MINDIG VEZETŐ ELEME VOLT AZ ÉLETEMNEK, DE SOHA NEM ÉLTEM VELE VISSZA, INKÁBB ARRA HASZNÁLTAM FEL, HOGY ERŐT NYERJEK BELŐLE.”

**„EGY HATALMAS, NAGYSZERŰ SZÍNPAD-
KÉPET HOZUNK, RENGETEG TŰZZEL ÉS
PIROTECHNIKÁVAL. NAGYON SOK DALT
JÁTSZUNK AZ ÚJ ALBUMRÓL, HÁROM-
ÓRÁS LESZ A PROGRAM.”**

a dalokban, akkor is érezni fogod, hogy a maga módján mindegyik egy gyönyörű kis dal vagy vers. Olyanok, mint egy-egy önálló fejezetei egy mesének.”

Az album első kislemeze a Creepshow volt. Nem is magáról a dalról akarlak kérdezni, hanem a festményéről, ami a magyar Havancsák Gyula munkája. Gyula az Edguy számára már készített borítót, ám ha jól tudom, az Avantasiának eddig még nem. Miért éppen rá gondoltál?

„Azért, mert nagyszerű művész, és szeretem, ahogy dolgozik. Szerintem rendkívül izgalmas, ahogy játszik a színekkel. Az is tetszik, hogy Gyula kézzel dolgozik, tehát valóban fest, és nem számítógépes grafikákat csinál. Olyan kezűgyessége van, ami teljesen egyedivé teszi őt, ezért is szeretem a munkáit. Először 2017-ben dolgozott velünk, amikor az Edguy-válogatásalbum, a Monuments illusztrációit készítette, de csinált nekünk egyéb dolgokat is, például pólmintákat.”

A Creepshow grafikája olyan, mintha a Ghostlight színvilágát egyesítené a The Scarecrow központi figurájával. Ezt te kérted így?

„Ez egy régi kép, amit Gyula még egészen más célból készített nekem. Eredetileg ez is egy pólminta volt, s azt hiszem, akkor olyasmit mondhattam neki, hogy szeretnék egy madárijesztőt valami rémes, ijesztő környezetben. A grafika eredetileg tehát így készült, ám amikor megláttam, rögtön az jutott eszembe, hogy túl jól sikerült, túl értékes ahhoz, hogy elkótyavetyéljük. Eltettem magamnak, hogy valamikor majd újra előveszem, ha ilyesmire lenne szükségem.

Teljesen véletlenül találtam rá most újra, s mivel éppen a Creepshow dalon dolgoztam, rögtön arra gondoltam, milyen jól passzolna ahhoz. Ahogy a dalnak, úgy ennek a grafikának is van némi '70-és évekbeli hátborzongató kísértethorror érzete.

A kép tehát megtalálta az igazi lényegét, itt volt az ideje, hogy megjelenjen.

A művészetben sokszor történik ilyesmi.

Csinálsz valami remek dolgot, de érzed, hogy még nincs itt az ideje annak. Hagyod pihenni, várod az alkalmas pillanatot, hogy elővedd.

Nekem több dalommal fordult már elő hasonló, van ilyen a Here Be Dragons albumon is.

A Phantasmagoria zenei része 2012-ből való, csak a szövege új. Ezzel a képpel is ez a helyzet. Küldtem Gyulának egy e-mailt, megírtam neki, hogy itt ez a grafika, amit nem is tudom, hogy pontosan mikor készítettél nekem, de most akarom használni, mint egy illusztrációt. Neki is tetszett az ötlet, azt írta vissza, hogy még jobb is lesz így, mintha csak egy póló lenne belőle.”

Beszéljünk a közreműködő énekesekről is! Többen közülük ezen az albumon szerepelnek először. Ilyen Kenny Leckremo a H.E.A.T.-ből, Tommy Karevik a Kamelotból, valamint Adrienne Cowan is, aki az élő fellépéseken már régóta a csapat tagja. Miért éppen rájuk esett a választásod?

„Adrienne valóban évek óta a turnécsapat tagja, járt már neki egy saját dal. *(nevet)* Kényvel nagyon régóta ismerjük egymást, 2009-ben az Edguy előzenekaraként vehettek részt az első európai turnéjukon, tehát őket is mi vittük bele a jóba. *(nevet)* Akkor megtapasztalhattam, hogy remek énekes, de miután eltűnt egy időre, így a kapcsolat is megszakadt köztünk. 2022-ben egy finn fesztiválon találkoztam vele újra. Rögtön mondtam is neki, hogy kellene együtt dolgozunk, s ott helyben felajánlottam neki, hogy csatlakozzon hozzánk a következő

turnén. Benne is volt, s miután nagyszerű teljesítményt nyújtott a színpadon, ezért az albumon való szereplésre is felkértem.

Tényleg nagyon kedvelem Kennyt, és szívből örültem annak, hogy ezt is elfogadta. Az Against the Wind című dalban hallható, amit sokan tipikus power metal szerzeménynek tartanak, de szerintem egyáltalán nem az. Azért is szerettem volna neki adni, mert szerintem Kenny képes megmutatni, hogy milyen érzelmek jelennek abban a dalban. Olyan ez a dal, mint egy kétélű kard. Az ének magas hangfekvése miatt valóban egy tipikus power metal dalnak tűnhet, s megerőltető előadni, de van egy másik dimenziója is, ami engem az olyan AOR zenekarokra emlékeztet, mint a Journey. Lelke van a dalnak, ha érted, hogy mit akarok ezzel mondani. Emiatt olyan énekesnek szerettem volna adni, aki nemcsak technikailag tökéletesen előadni, de a lelkét sem öli meg. Kenny tökéletesen alkalmas erre a feladatra, benne meg megvan az az old school minőség, amire itt szükség volt, s talán még sosem volt olyan jó formában, mint mostanában.

Tommy ugyancsak ott volt velünk a 2024-es turnén, ő szintén nagyszerű ember, és talán még annál is nagyszerűbb énekes. Nagyon egyedi stílusa van, bármihez nyúl, abban rögtön érzed a prémium minőséget. Nagyon kevés hozzá hasonló karakterű énekest tudnék mondani. Amikor a 2024-es turné véget ért, egyszerűen feltettem neki a kérdést: szeretne-e részt venni a következő turnénkon is, és volna-e kedve szerepelni az új albumon. Mindkettőre igent mondott, én pedig a The Witchet mutattam neki, amiről azt gondoltam, hogy nem tartozik a tipikus Avantasia-dalok közé, így szerintem egy különleges képességű énekesnek kell azt előadnia. Tommy elfogadta, és azt is bebizonyította, hogy nagyon is passzol az repertoárba. Tulajdonképpen neki lett igaza, az történt, amit akkor mondott, amikor először találkozott a dallal. Megígérte, hogy új dimenziót ad neki, és valóban ez történt. Tommy énekével már egészen másként szól, mint amilyenek én először éreztem.”

Negyedszázada indult az Avantasia projekt. Amikor elkezdted az első albumot összerakni, bíztál benne, hogy 25 év múlva is itt leszel, és a tizedik nagylemezről fogsz újságírókkal beszélgetni?

„Nem igazán. Abban persze bíztam, hogy még itt leszek, mert nem szerettem volna huszonévesen meghalni. *(nevet)* Abban is bíztam, hogy zenélni is fogok még, mert nagyon rossz lennék vízvezetékszerelőnek, és persze bankárnak is. *(nevet)* Tehát tudtam, hogy az én utam a zene, mert semmi máshoz nem értek, és nem is szerettem volna mással foglalkozni, de azt, hogy ez lesz az Avantasiából, nem hittem volna.

Amikor ezt a projektet elindítottam, csupán két albumban gondolkodtam. Kitaláltam, hogy készítek egy metaloperát, s aztán dolgozom tovább az Edguy-jal. Egyáltalán nem volt tervben, színpadra is vigyük ezt a történetet, s hogy zenekarra nője ki magát. Ezt már mind az idő hozta magával. Amikor a második album megjelenése után visszatértem az Edguyhoz, egyre csak ott motoszkált bennem az érzés, hogy mégis kellene egy további Avantasia-album, egy epikus mű, ami nagyon hiányzott nekem. Végül ez lett a The Scarecrow, aminek még csak a demó-zásánál tartottam, amikor jött egy felkérés a Wacken Open Air szervezőitől, hogy fellépnék-e a jövő évi fesztiválon, mint

főzenekar. Valahogy kiszivárgott a híre annak, hogy dolgozunk az új albumon, és ennek kapcsán álltak elő az ajánlattal, amit én kapásból vissza is utasítottam. Mondtam nekik, hogy az Avantasia egy stúdióprojekt, nem játszunk élőben. Tulajdonképpen ebben is maradtunk.

Aztán elkezdtem gondolkodni a dolgon, és arra jutottam, hogy milyen hülye vagyok. Megkapom életem nagy lehetőségét, amit egyszerűen visszautasítok? Egy olyan ajánlatot tettek, amiről minden fiatal zenész álmodik, és én elengedem ezt az esélyt? Azt mondtam magamnak, Tobias, ha ilyen lehetőséget elb.szol, akkor tényleg nem érdeled meg, hogy helyed legyen ebben a szakmában. Megkérdeztem Saschát (Sascha Paeth gitáros, az Avantasia zenei rendezője), hogy mit gondol erről, s neki is az volt a véleménye, hogy meg kell csinálni. Azt mondta, nem kell az összes énekes az albumról, elég, ha egy részük benne van, s akkor már jók vagyunk. Visszahívtam a fesztivál szervezőit, hogy meggondoltam magamat, mégiscsak elfogadnám a felkérést.

Szerencsére még állt az ajánlat, s aztán amint híre ment, hogy fellépünk Wackenben, egyre érkezett a többi felkérés is. Hívtak Japánba, Oroszországba, Dél-Amerikába, és egy csomó európai országba, még Magyarországra is. Életem legboldogabb pillanatai voltak ezek, úgy voltam vele, hogy rendben, ha mindenki ezt szeretné, akkor menjünk egy kisebb világturnéra. Nagyszerű élményt jelentett az első körút, hiszen eleinte valóban nem akartam mást, mint egy metaloperát, de végül egy nagyszerű projektet indítottam el, amire rendkívül büszke vagyok.

Az Avantasia ma már az életem része, egy olyan zenekar, amiben megszámlálhatatlan lehetőség van, s remélem, addig fog működni, ameddig csak életben tudom tartani.”

Hamarosan indul az új turné is, aminek az egyik állomása Budapest. A kiadó tájékoztatója szerint ez lesz minden idők legnagyobb és megepikusabb produkciója. Ez mit takar pontosan?

„Azt, hogy egy hatalmas, nagyszerű színpadképet hozunk, rengeteg tűzzel és pirotechnikával, és nagyon sok helyre el fogunk menni. A tavalyi nyári turnéval összehasonlítva ezúttal sokkal több koncertünk lesz, és igen, Budapestre is visszatérünk. Nagyon sok dalt játszunk az új albumról, háromórás lesz a program, ezért előzenekar nem lesz. S persze nagyon sok énekest láthatok majd a színpadon, jórészt olyanokat, akik szerepelnek a Here Be Dragons albumon.”

Olyan énekes is lesz a turnén, aki ezen a lemezen nem hallható?

„Igen, lesz. A háttér vokalistákat is beleszámítva, kilenc énekes lesz velünk, ilyen létszámmal eddig még soha nem turnéztunk.”

Az új albumról melyik dalok kerülnek be a turnéprogramba?

„Nem is tudom, hogy erről kellene-e már beszélnem, de neked elárulom, hogy a The Creepshow mindenképpen ott lesz, hiszen ez a Here Be Dragons első kislemeze. Legalább hét dal lesz az új albumról, a The Witch és az Against the Wind biztosan, de a Bring On the Night is szerepel a programban Bob Catley-vel, valamint a Phantasmagoria is Ronnie Atkinsszel.” **HW**

Januárban jelent meg a Grave Digger friss albuma, 2025 azonban nem csak a Bone Collector miatt fontos év a zenekar életében, hanem azért is, mert idén ünneplik fennállásuk 45. évfordulóját. A jubileumi turné egyik szünnepjén a zenekar frontemberével, Chris Boltendahllal beszélgettünk.

SZÖVEG: KISS GÁBOR · FOTÓ: JENS HOWORKA

Chris, hogy megy a turné?

„Egy 45 éves jubileumi turné bár különleges, azért nem olyan, mintha egy szülinapi bulit tartanánk. Volt már elég szülinapunk az évek során. A setlist viszont nagyon tetszik a közönségnek, sokan mondják, hogy ez egy igazi old school műsor. A lényeg, hogy azokat a dalokat játsszuk, amelyeket mi is a legjobban szeretünk, a Grave Digger történetének kedvenc dalait. Az emberek nagyon élvezik ezt, főleg, hogy a zenénk teljesen 'kézzel készül', minden digitális segédeszköz nélkül, ami manapság ritka. Már három teltházas koncertünk volt, és Hamburgban is fantasztikus volt a közönség!”

A turné első szakasza csak németországi és egy svájci fellépésekből áll. Tervezitek, hogy folytatjátok Európában más országokban is? Magyarországra is jöhetnétek, hiszen nagyon rég nem jártatok itt!

„Tudod, ahhoz, hogy fellépjünk egy országban, megfelelő szervezői ajánlatokra van szükség. Nem vagyunk már olyan fiatalok, hogy ingyen játsszunk! (nevet) De megyünk Görögországba, Spanyolországba,

Olaszországba, Dániába, majd az év végén visszatérünk Dél-Amerikába is. Lesznek további német és svájci fellépéseink is, így az év során legalább huszonöt koncertet adunk majd.”

Nemrég jelent meg az új albumotok, a Bone Collector. Ez az első lemez azóta, hogy Axel Ritt elment, és Tobias Kersting csatlakozott a zenekarhoz. Mi volt a váltás oka?

„Ha valakivel 14 évig dolgozol együtt, előfordulhat, hogy elfárad a kapcsolat. Axel mindig is inkább a hard rock világához vonzódott. Ha meghallgatód az új projektjét, a Jästet, rögtön megérted, mire gondolok, hiszen eléggé eltér a Grave Digger hangzásától. A Symbol of Eternity anyagunk után úgy éreztem, hogy a zenekar egy helyben toporog, ezért döntöttünk a váltás mellett.

Tobias igazi heavy metal rajongó, amit a játéknál is hallani lehet. Nagyon hiányzott ez a fajta klasszikus, dögös gitározás az utóbbi években a zenekarból. Szóval én mondtam Axelnek, hogy váljunk el egymástól. Nem volt igazán boldog emiatt, de végül is úgy gondolom, hogy jó döntést hoztunk. Mindig azt mondják az emberek, hogy egy

új gitáros, egy új tag friss hatásokat hoz a zenekarba. Tobias a klasszikus, old school heavy metal gitározást hozta vissza, rendes szólókkal és minden mással, ami az utóbbi években nagyon hiányzott nekem.

Amikor azon gondolkodtam, mivel kéne előrukkolni a negyvenötödik évfordulóra, azt mondtam magamnak: »Vissza akarok térni a Grave Digger eredeti hangzásához.« Az alapokhoz: gitár, dob, ének és basszus – mindenféle extra, szimfonikus cicoma nélkül, ami a conceptalbumokkal jött be nálunk. Úgy érzem, ezen az úton kell továbbmennünk, mert ez illik a zenekarhoz.

Pályafutásunk során sokfelé elkanyarodtunk – ott volt a Digger, a rengeteg conceptlemez –, de mindig, amikor visszatértünk a zenekar eredeti hangzásához, azok lettek a legjobb albumaink. Gondolj csak The Grave Diggerre, a Heart of Darknessre vagy akár a Return of the Reaperre – ezek mind nagyon erős lemezek voltak. Szerintem most is jó úton járunk.”

Tobias részt vett a dalszerzésben is?

„Minden dalt együtt írtunk, és Jens Becker, a basszusgitárosunk is részt vett a dalszerzésben.”

Készítettek pár komoly videó-klipet is az albumhoz. Szerinted manapság még van értelme ennyi pénzért fektetni egy profi klipbe, színesekkel és minden egyébbel?

„Nem igazán. Úgy döntöttünk, hogy legközelebb kihagyjuk az ilyesmit, és inkább csak szöveges videókat csinálunk. Egy profi klip rengeteg pénzbe kerül, és a végén nem hoz több eladást, mert ha az emberek szeretik a zenekart, akkor úgyis meghallgatják a dalokat Spotifyon vagy Youtube-on, még akkor is, ha nincs hozzá csili-vili videó.

Egy akkora banda esetében, mint mondjuk a Powerwolf, talán van értelme egy drága klipnek, de egy olyan kis csapatnál, mint a Grave Digger, szerintem nincs. Rengeteg pénzt el lehet rá költeni, sok időt és energiát beleteszel, aztán a végén lesz 50 ezer valódi nézettség. Persze vehetsz többet is, de annak meg mi értelme?”

A The Devil's Serenade videójában Harley Quinn püföl egy piñatát, ami úgy néz ki, mint Donald Trump. Erről mesélhetnél egy kicsit...

„Hú, abból azért lett egy kis balhé. Nem is tudom, a Grave Digger valahogy mindig belekeveredik ilyesmi botrányokba. Az egész az MI-generált borítóval kezdődött, amit egyébként nagyon szeretek, mert olyan old school hangulatú, de azért is kapunk hideget-meleget. Őszintén szólva, nem érdekel, hogy MI vagy egy művész készítette, számomra mindegy, ha a végeredmény tetszik és illik a zenekarhoz.

A videóban látható figura meg lehetne akár Boris Johnson is, a lényeg az, hogy az egész figura csak egy báb, amit pénzzel tömnek meg – ez a lényeg. Szóval lehet rá azt mondani, hogy Trump vagy Johnson, de valójában csak egy báb. Az egész koncepció egyfajta lázadás a világ hatalmi elitje ellen. Amikor felnőttem, a szüleim azt mondták nekem: »Hé, Chris, ezt nem csinálhatod! Mit fognak gondolni rólunk a szomszédok? Hosszú hajad van, úgy nézel ki, mint egy hippi!« És mi küzdöttünk ez ellen.

Az volt a heavy metal valódi lényege a kezdetekben – akárcsak a punk rocknál vagy a hard rocknál –, hogy harcoljunk valami ellen. A szülők, az iskola, a katonaság, a politika, minden ellen, ami korlátozott minket. És ezt ma nagyon hiányolom. Ha manapság hallgatod a mainstream zenét, olyan, mintha teljesen hiányozna belőle ez a fajta düh és lázadás. Mi egy underground kultúra voltunk, farmert és felvarrókkal telepakolt mellényt hordtunk. A heavy metal a lázadásról szólt, és ez az, amit ma nagyon hiányolok.”

Hogy látod a heavy metal jelenlegi helyzetét?

„Amikor én fiatal voltam, a zene egy életstílus és kultúra volt. Egyetlen zenekar sem indított fél évvel a megjelenés előtt

marketingkampányt. Csak néhány magazin volt, amit megvehettél. Németországban például ott volt a Musik Express. Ha megláttuk benne egy album borítóját és azt írták, hogy »jövő héten érkezik az új Van Halen-album«, akkor egy héttel később már ott álltunk a lemezboltban, hogy megvegyük a bakelitet. És ez hatalmas élmény volt! Hetekig csak azt az egy lemezt hallgattuk, újra és újra, teljesen belemerültünk.

Ma már belehallgatsz Spotifyon egy dalba 30 másodpercig, aztán »á, ez szar«, és jön a következő. Aztán megint 30 másodperc, »ez is szar«, és tovább lépsz. Ez inkább olyan, mint a gyorséttermi kaja. Én viszont nagyon örülök, hogy még abban az időben nőttek fel, amikor a zene egy kultúra volt, izgalom, élmény.

Manapság pedig... nem is tudom. Régen soha nem panaszkodtam volna egy Rob Halford- vagy Judas Priest-borítóra, mert nem is volt rá lehetőség – nem létezett internet. Manapság viszont az emberekből teljesen hiányzik a tisztelet. Ha nem tetszik nekik egy zene, azonnal azt mondják: »Ez szar.« Én soha nem mondtam volna ilyet a kedvenc előadóimra. Ha megnézed például a Point of Entry borítóját a Judas Priesttől... Hát, az sem egy nagy szám, de ennek ellenére imádtuk ezeket a lemezeket! Megvettük őket, mert szerettük a zenét és a bandát. Nem azzal foglalkoztunk, hogy »ez a borító szar.«

Mi volt az a botrány, amit említettél a borítók kapcsán?

„Sokan kiakadtak, mert MI-generált, az új borító. Persze, lehet látni rajta, hogy mesterséges intelligencia alkotta. De én úgy vagyok ezzel, hogy először papírra festettek az emberek, aztán jött a Photoshop, és mindenki panaszkodott, hogy »Ó, a Photoshop nem igazi művészet!« Most meg itt van az MI, de közben sok művész is már eleve ennek a segítségével dolgozik. Szóval én is azt használtam a borítóhoz. De ugyanezeket a támadásokat megkapta Kerry King és a Decide is.”

Nem vagy nagy rajongója a közösségi médiás kommentelésnek, ha jól gondolom...

„Ha tiszteletteljes egy hozzászólás, azzal semmi gond. Mondhatja bárki, hogy nem tetszik neki valami, de sokan átlépnek egy bizonyos határt. Például most is megkaptuk, hogy van elég pénzünk, miért nem fizetünk egy művészt stb. Mégis, mi a francot tudnak ők a banda anyagi helyzetéről? Ez az, amit nem szeretek.”

A rajongók viszont szeretik a lemezt, hiszen felkerültetek vele a német eladási listára is.

„Igen, Németországban 13. helyen kezdett a lemez. Svédországban is, Svájcban és Görögországban is fent vagyunk a listákon.

Szóval szerencsére tetszik a rajongóknak az anyag.”

Említetted, hogy sokat fogtok koncertezni idén. De mit terveztek azutánra?

„A következő lemezünk 2027 januárjában jelenik meg.”

Komolyan?

„Igen, nem viccelek. Már dolgozunk rajta, van egy borítóötletünk, néhány lehetséges albumcím, és pár riffet is gyűjtöttünk. Szóval úgy gondolom, hogy az év közepére, vagy legkésőbb őszre elkezdünk új dalokat írni, 2026 első felében pedig kezdődhetnek is a felvételek.”

Szintén friss érdekesség a bandával kapcsolatban, hogy megjelent a saját whiskytek is.

„Van egy kis lepárló Németországban, a St. Kilian, és pár éve már együtt dolgozunk velük. Összesen 1200 üveg készült a Bone Collector whiskyből, és a St. Kilian weboldalán rendelhető meg.”

2023-ban kiadtál egy kvázi szóló-lemezt is a Chris Boltendahl's Steelhammer zenekarral. A végeredmény viszont szerintem annyira nem esett messze a Grave Digger világtól. Miért gondoltad úgy, hogy ezeket a dalokat inkább egy másik zenekarral addod ki?

„Szerintem a Reborn In Flames azért elég más volt, mint a Grave Digger muzsikája. Inkább power metalos, egy csomó US power hatással, meg az egész valahogy spontánabb is volt. Szeretem azokat a dalokat, szerintem jó lett az album, és a Midnight Oil feldolgozás is tök jól sült el. Azt se felejtsem el, hogy Tobias tehetségét is ebben a zenekarban ismertem fel. Amikor Axeltől különváltunk, azt gondoltam, ez a srác tökéletes kiegészítője lesz a Grave Diggernek is.”

Lesz folytatása a Steelhammernek?

„Tobias és én beszélünk róla. Írtunk is néhány riffet, azt hiszem, három vagy négy dalötletet született. Végül aztán azt mondtam, ezek marha jók, csináljunk belőlük inkább Grave Digger-számokat.”

Most ünnepelted a hatvanharmadik születésnapodat. Mennyire megterhelő számodra az a jellegzetes stílus, amiben énekel? Hogyan készülsz fel a koncertekre?

„Nem készülök sehogy. Nem iszom alkoholt, nem dohányzom, nem használok drogokat, és szerencsére nagyon jól bírom a koncertezést. Arra kell csak figyelnem, hogy ne legyek beteg, hogy ne kapjam el az influenzát vagy valami ilyesmit. Azt hiszem, még jó pár évig itt leszek. Tíz évig biztosan. A banda is nagyon jó formában van, új fejezetet nyitottunk a Bone Collectorral.” **HW**

Lacuna Coil

SZENVEDÉLY, KÁOSZ, ENERGIA

A rajongók számára különleges Valentin-napi ajándékkal készül az olasz metalszínű legismertebb zenekara, a Lacuna Coil, hiszen február 14-én jelenik meg a Sleepless Empire című legfrissebb albumuk. Ennek kapcsán az együttes frontemberével, Cristina Scabbiával beszélgettünk az új lemez inspirációiról, a mérföldkőnek számító Comalies különleges átdolgozásáról, valamint a nemrég csatlakozott gitárosokról. Emellett szó esett karrierje kezdetéről, a nők helyzetéről a metalvilágban és a banda 2025-ös terveiről is.

SZÖVEG: KISS DANIELLA · FOTÓ: CUCENE / OXYGEN PRESS

A banda új albuma február 14-én jelenik meg. Van valami különleges oka annak, hogy éppen a Valentin-napot választottátok a megjelenés dátumának?

„Igen van, de ezt most sajnos nem oszthatom meg, mert valami különlegeset tervezünk arra a napra. Annyit elmondhatok, hogy valamilyen módon kapcsolódik a Valentin-naphoz, ami szerintem tökéletes alkalom az album megjelenéshez, de tényleg nem árulhatok el ennél többet. Néhány koncertünkön, amikor bejelentettük a dátumot, azt mondtam a közönségnek: »Ha van valaki, akit szeretsz, vedd meg neki az albumot ajándékba és ha van valaki, aki utál minket, vegyétek meg neki is. Mi mindkét esetben boldogok leszünk.« Szóval igen, határozottan van egy különleges oka annak, hogy ezt a dátumot választottuk.”

Megosztanád, hogy mi inspirálta a Sleepless Empire címet és hogyan kapcsolódik a lemez témáihoz?

„Ez nem egy conceptalbum, mert jobban szeretünk különálló dalokat írni, amelyek különböző témákat dolgoznak fel. Amikor elkezdtünk az új zenén dolgozni, a cím magától jött, ahogy a világra gondoltunk, amiben jelenleg élünk. Manapság szinte hiperösszeköttetésben vagyunk a közösségi médián, a számítógépeken és az okostelefonokon keresztül. Még sosem voltunk ennyire összekapcsolva, ugyanakkor sosem voltunk ennyire elszigeteltek sem. Folyton annyit mindenre koncentrálnak, hogy néha elfeledkezünk a való életéről. Elfelejtjük, hogy időt kellene szakítanunk arra, hogy személyesen találkozzunk és élvezzük a való világot. Ez vezetett a Sleepless Empire koncepciójához, amelyet az album borítóján keresztül is bemutatunk. Egy olyan világot tükröz, ahol az emberek ebben az állandó produktivitás birodalmában élnek és alig alszanak, mert mindig csinálnak valamit. Nagyon megtetszett nekünk a Sleepless Empire hangzása, mert tökéletesen megragadja a világ lényegét, amelyben most élünk.”

Már hosszú ideje nem adtatok ki új lemezt. Mi jelentette számotokra a legnagyobb kihívást a mostani album megvalósításában?

„Őszintén szólva, a legnagyobb nehézség nem valamilyen kihívás volt, hanem a pandémia. Mint sok más zenekar, mi is 2019 végén adtuk ki az előző Black Anima lemezünket. Ezzel az albummal három turnét csináltunk meg Európában, Észak- és Dél-Amerikában, mielőtt 2020 elején beütött a járvány és minden leállt. Emlékszem, hogy lezárták a határokat, így nem tudtunk utazni és több turnét is le kellett mondanunk. Eleinte szinte megkönnyebbülés volt – kénytelenek voltunk otthon maradni, ami hosszú ideje nem történt meg. De amikor rájöttünk, hogy ez nem csak néhány hétig vagy egy hónapig lesz így, hanem tovább tart és rengeteg halálesettel és szomorúsággal jár együtt, az nagyon lehangolóvá vált.

Amikor végre kezdett véget érni a helyzet, rájöttünk, hogy... Nos, nem arról van szó, hogy elvesztettük volna a zene iránti szenvedélyünket, de nem volt sok mondanivalónk. Minden negatívnak és üresnek tűnt. A zenéket élmények táplálják, például a turnék, emberekkel való találkozások, a különböző kultúrák megismerése és ezekből az élményekből történeteket alkotunk. De a pandémia alatt semmi ilyesmire nem volt lehetőségünk.

Aztán jött a Comalies évfordulója és úgy gondoltuk, nagyszerű ötlet lenne megünnepelni egy olyan lemezt, ami sokat jelentett nekünk. Ahelyett, hogy egy újramaszerelt vagy egyszerű feldolgozást készítettünk volna, azt gondoltuk: »Miért ne íránk újra a Comaliest, mintha ma készült volna?« A mostani dalszerzői készségeinkkel, fejlettebb technológiával és a jelenlegi szemléletmódunkkal megalkottuk a Comalies XX-t. Ezután ezt is persze promóznunk kellett, ami még több időt vett igénybe és hirtelen eltelt egy újabb év.

Amikor újra turnézni kezdtünk, nem tudtunk írni az úton. A fókuszunk a koncerteken, a rajongókkal való találkozásokon és minden másra volt, ami

a turnézással jár. A zeneszerzés időt és teljes koncentrációt igényel. Amikor végre elkezdünk új zenéket dolgozni, egy kis időbe tel, míg visszarázódtunk, de amint belelendültünk, a dalok csak úgy áramlottak. Minél többet írtunk, annál nehezebb volt eldönteni, mely számok kerüljenek az albumra. Végül azonban az új album nem igazán kihívás volt, inkább csak élvezetes munka.”

Ahogy említetted, 2022-ben a Comalies huszadik évfordulóját ünnepeltétek. Visszatekintve mit gondolsz az album örökségéről és milyen volt újraértelmezni ezeket a dalokat?

„Nagyon érdekes volt, mert úgy érzem, hogy személy szerint énekesként sokat fejlődtem. Számomra fantasztikus élmény volt újragondolni néhány dalt és ezúttal jobban elénekelni őket. Akkoriban analóg módon rö-

zítettük az anyagot, ami csodálatos volt, mert valóban megörökítette a pillanatot. Ugyanakkor nagyon kevés idő állt rendelkezésre mindenre. Nem mehettél be a stúdióba minden nap, hogy a legjobb teljesítményt nyújtsd. A végeredmény az volt amit az adott pillanatban rögzítettünk, az adott minőségben.

Most viszont kihasználtam, hogy jobban énekelek, nyugodtabb vagyok és már ismerem a dalokat. Egyébként gyakran előfordul, hogy a számokat csak a felvétel során fejezzük be teljesen, így az izommemóriánk még nem alakul ki hozzájuk. De amikor elkezdjük játszani őket a turnén, memorizáljuk őket és igazán a sajátunkká válnak. Egy tökéletes világban szerintem az lenne az ideális, ha először megírnánk az új albumot, egy évig turnéznanék vele, majd utána rögzítenénk csak a dalokat, így teljesen a magunkénak éreznénk őket és pontosan tudnánk, mit kezdjünk velük.”

„NÉHA ELFELEDKEZÜNK A VALÓ ÉLETRŐL. ELFELEJTJÜK, HOGY IDŐT KELLENE SZAKÍTANUNK ARRRA, HOGY SZEMÉLYESEN TALÁLKOZZUNK ÉS ÉLVEZZÜK A VALÓ VILÁGOT.”

Visszatérve az új albumra, voltak együttműködések vagy külső hatások, amelyek befolyásolták a lemez hangzását?

„Igen, két kollaboráció is van az albumon: az egyik Randy Blythe-tal a Lamb of Godból, a másik pedig Ash Costelloval a New Year's Dayből. Ők nem befolyásolták közvetlenül a zenét, mivel a dalok már készen voltak, de Randy és Ash hozzáadták a saját stílusukat az általunk megírt ötletekhez és szövegekhez. Szerintem fantasztikus munkát végeztek.

Randyvel már évek óta ismerjük egymást – ő egy igazi barát. Korábban turnéztunk a Lamb of Goddal és rögtön megtaláltuk a közös hangot. Randy valahányszor Milánóba jön, összefutunk és amikor egy turnén találkozunk, akkor mindig hatalmas bulit csapunk. Őriási dolog volt megkérni Randyt, hogy működjön közre az egyik dalunkban. Barátok vagyunk, de nem akartunk visszaélni ezzel, hiszen ő egy ikonikus és legendás előadó. Írtunk neki egy üzenetet: »Szeretnénk, ha szereplnél az új albumunkon. De ha te nem szeretnél, azt is teljesen megértjük.« Erre annyira izgatott lett! Azt mondta: »Istenem, már vártam ezt a pillanatot, hogy együtt dolgozhassak veletek!« Tökéletes időzítés volt, mert éppen nem turnézott, így fel tudta venni a részét. Sajnos még nem sikerült videót készítenünk vagy élőben előadnunk a dalt együtt, mert mindketten nagyon elfoglaltak voltunk.

Ashsel való együttműködés kicsit másképp zajlott, mert vele korábban nem találkoztunk személyesen. Instagramon keresztül léptünk kapcsolatba – már követtem őt, mert szerintem nagyon vicces, kreatív és fantasztikus énekes. Amikor azon gondolkodtam, ki énekelhetné fel az egyik általam írt részt, olyasvalakit akartam, aki hasonló stílusban énekel, mint én. Nehéz volt találni valakit a barátaim közül, aki megfelelt volna, aztán eszembe jutott Ash. Ő fantasztikus és a hangja tökéletesen illik ehhez a stílushoz. Ash felvette a saját részeit és elküldte nekünk. Az első személyes találkozásunk az amerikai turnénk során volt, amit együtt csináltunk. Még a dalhoz készült videót is külön vettük fel – ő elküldte az amerikai felvételeit, mi pedig össze-montíroztuk a sajátjainkkal. Nagyszerű együttműködés volt és szerintem elképesztő munkát végzett.”

Van olyan előadó vagy zenekar, akivel a jövőben szívesen dolgoznál együtt?

„Ő, rengeteg előadó és zenekar van, akár teljesen más műfajokból is, akikkel szívesen dolgoznék együtt. Mindig megemlítem Jonathan Davist, mert imádom, ahogyan énekel és ír, még a szóló munkáit is nagyon bírom. Vannak más bandák is akiket csodálok, mint például a Rammstein, a Wardruna és a Metallica, de túl sok van ahhoz, hogy mindet felsoroljam. Korábban egy másik interjúban megemlítettem Lady Gagát is, mert odavagyok azért, amit csinál. Valószínűleg sosem fog összejönni, de ha már nevetek dobálunk – és mivel tudom, hogy ő is metalrajongó – miért ne? Imádom őt!”

Az új gitárosotok, Daniele Salomone 2024 októberében csatlakozott a zenekarhoz. Hogyan befolyásolta Lacuna Coil dinamikáját mind kreatív szempontból, mind az élő fellépések során?

„Először is, ő nem igazán 'új gitáros', mivel már évek óta a Lacuna Coil család része. A háttérben dolgozott gitártechnikusként, a stúdióban és közeli barátként. Szóval amikor változott a felállás, természetes volt, hogy ő lépjen be és segítse Marcót, a basszusgitárosunkat, aki egyben a producerünk is és a legtöbb zenét írja. Marco remek a gitárrészek írásában, de nem képzett

„HA SZENVEDÉLYESEN SZERETED, AMIT CSINÁLSZ, EZ A SZENVEDÉLY LÁTSZANI FOG, ÉS KAPCSOLATOT TEREMT MÁSOKKAL.”

gitáros. Daniele viszont igazi gitáros, átfogó tudással és tapasztalattal. Szinte a felvételi folyamat végén csatlakozott és evidens választás volt – nemcsak a tehetsége miatt, hanem mert fantasztikus ember és nagyszerű barát. Olyan valakit akartunk, aki illik a zenekarba és aki élvezni fogja a turnézást, valamint a velünk együtt töltött időt az úton. Nemrég fejeztük be az első közös turnénkat néhány hete az Egyesült Királyságban, Írországban és Franciaországban, ami elképesztő volt. Daniele imád velünk lenni és a légkör nagyon családi és meleg volt, ami pontosan az, amit zenekarként értékelünk. Még nem hivatalos tagja a zenekarnak, de lépésről lépésre haladunk, hogy lássuk, hogyan alakulnak a dolgok. Egyelőre minden rendben van!”

Miért döntöttetek úgy, hogy Daniele nem lesz azonnal hivatalosan az új gitárosotok?

„Ez nem arról szólt, hogy valakit helyettesítsünk vagy azt mondjuk: »Ez a srác az új gitáros és kész.« Inkább arról, hogy találjunk valakit, aki zeneileg és élő fellépéseken is segíteni tud minket. Ezért van az is, hogy néhány korai képen a sminkje nagyon sötét és visszafogott. Nem akartunk nagy leleplezést. Lassan akartuk bemutatni őt a rajongóknak, hagytuk, hogy megismerjék őt és magunknak is időt adjunk, hogy lássuk, minden működik-e. Daniele sosem csinált korábban

hosszabb turnét, így nem voltunk biztosak benne, hogy élvezni fogja-e. Egyelőre ő a zenekar gitárosa és hagyjuk, hogy a dolgok természetesen alakuljanak.”

Lacuna Coil egyike a nemzetközileg is elismert olasz metalezenekaroknak. Hogyan formálta a kulturális háttértek a zenéteket és a banda identitását?

„Szerintem nagyon sok olasz vonás van bennünk. A szenvedély, a káosz, az energia – ezek nagyon olasz jellemzők. Szeretjük az egyszerű dolgokat is és a zenekar egy második család számunkra. Őszintén törődünk egymással és a saját boldogságunkat, valamint a harmóniát az életünkben ugyanannyira prioritásként kezeljük, mint a zenét. Ez az egyensúly az, ami táplálja a zenekart. Úgy gondolom, hogy az olasz gyökereink a zenénkben is megjelennek. Vannak hatások, amiket hallani lehet a lemezeinken, például arab vagy egzotikus vokális elemek, amelyek hasonlítanak a Dél-Olaszországban hallható zenékre. Ezek az elemek egyedi ízt adnak a hangzásunknak.”

A metal egyik legikonikusabb női előadójaként rengeteg rajongót inspiráltál. Milyen kihívásokkal kellett szembenézned a karriered elején és szerinted hogyan javult a nők helyzete az évek során a rock- és metalvilágban?

„Amikor kezdtem, nagyon kevés nő volt a metalban. Ritkán lehetett női frontemberes zenekarokat látni, de a metalkoncerteken még a közönség soraiban is alig voltak nők. Szerencsére ez mára sokat változott. Most már rengeteg nőt látok a közönségben – nemcsak a mi fellépéseinken, hanem fesztiválokon és más koncerteken is. Ennek nagyon örülök, nemcsak azért, mert több nő van jelen a színtéren, hanem mert a zene nemtől független. A zene tényleg mindenkié.

A karrierem elején némi merevség volt érezhető a metalközösségben, hiszen ez egyértelműen férfiak által dominált műfajnak számított. Személy szerint azonban szerencsés voltam, mivel sosem tapasztaltam komoly tiszteletlenséget, eltekintve néhány alkalomtól, amikor valaki bekiabálta egy-egy koncert elején, hogy »Vetkőzz!«. De még ilyenkor is a legjobb válaszom az volt, hogy egyszerűen énekeltem, ahogy szoktam és az illető szemébe nézve láttam, hogy megváltozik a hozzáállása. Látni azt, hogy valaki megváltoztatja a véleményét a show végére, mindig győzelem volt számomra.

Soha nem éreztem magam 'a nőnek' a Lacuna Coilban. Mindig is a banda egyik tagja voltam. Mindent megosztunk egymással – az öltözöt, a turnébuszt és a munkát. Soha nem vártam el különleges bánásmódot és nem is vágytam rá. Ez persze nem jelenti azt, hogy nincsenek előnyei és hátrányai annak, hogy nő vagyok. Például, amikor belépek egy fesztivál területére, ami tele van zenekarokkal és olyan emberekkel, akik nem ismernek, esetleg feltételezik, hogy produkciós menedzser vagyok, valakinek a felesége vagy egy groupie-csak azért, mert nő vagyok. Ez bosszantó, mert kétfelm, hogy a férfiaknak ilyen helyzetekkel kellene szembenézniük. De ezen túlmenően soha nem tapasztaltam komolyabb nehézségeket.”

Milyen tanácsot adnál fiatal nőknek, akik szeretnék betörni a metal színtérre vagy bármely más férfiak által dominált iparágba?

„A legjobb tanács, amit adhatok, hogy mindig legyél önmagad. Az, hogy hű maradsz önmagadhoz, a legjobb döntés, amit meghozhatsz. A karrierem kezdetén sokat gondolkodtam azon, hogyan nyűgözhetném

le az embereket különböző megjelenésekkel. Voltak időszakok, amikor próbálkoztam feltűnőbb vagy merészebb külsővel, de nem éreztem magam kényelmesen. Gyorsan rájöttem, hogy mennyire fontos, hogy jól érezd magad a bőrdobban – akár a hangodról, a hozzáállásodról vagy az öltözködésedről van szó. Nincs még egy olyan ember a világon, mint te és nem is kell megpróbálnod valaki másnak lenni. Inspirálódhatsz másoktól, de sosem leszel igazán valaki más, ezért fogadd el a saját egyediségedet. Emellett zenéj örömből, ne érdekből! Azért csináld, mert szeretsz énekelni, játszani vagy alkotni – ne azért, mert híres vagy gazdag akarsz lenni. Ezek rendkívül nehezen elérhető dolgok és nem szabad, hogy ezek legyenek az elsődleges motivációid. Ha szenvedélyesen szereted, amit csinálsz, ez a szenvedély látszani fog, és kapcsolatot teremt másokkal. De a legfontosabb, hogy először neked kell hinned magadban, mielőtt másokat is meg tudnál győzni arról, hogy higgyenek benned.”

Befejezésül, az album megjelenésén túl mit várhatnak a rajongók a Lacuna Coiltól 2025-ben? Esetleg számíthatnak további európai dátumokra idén?

„Igen, abszolút! Már dolgozunk rajta. A 2025-ös menetrendünk már tartalmaz egy észak- és dél-amerikai turnét, ahol a Machine Head, In Flames és az Uearth bandákkal fogunk játszani. Ezenkívül lesz néhány olasz koncertünk is, köztük egy Till Lindemann-nal a Rammsteinből és egy másik az In Flameszel. Nyáron több európai fesztiválon is fellépünk majd. Nagyon szeretnénk összehozni egy nagyobb európai turnét is az év vége felé. Már régóta nem csináltunk rendes európai turnét, szívesen várnánk, hogy megvalósítsuk. Reméljük, hamarosan még több dátumot is megerősíthetünk!” **HW**

JINJER

Az ötödik csapás

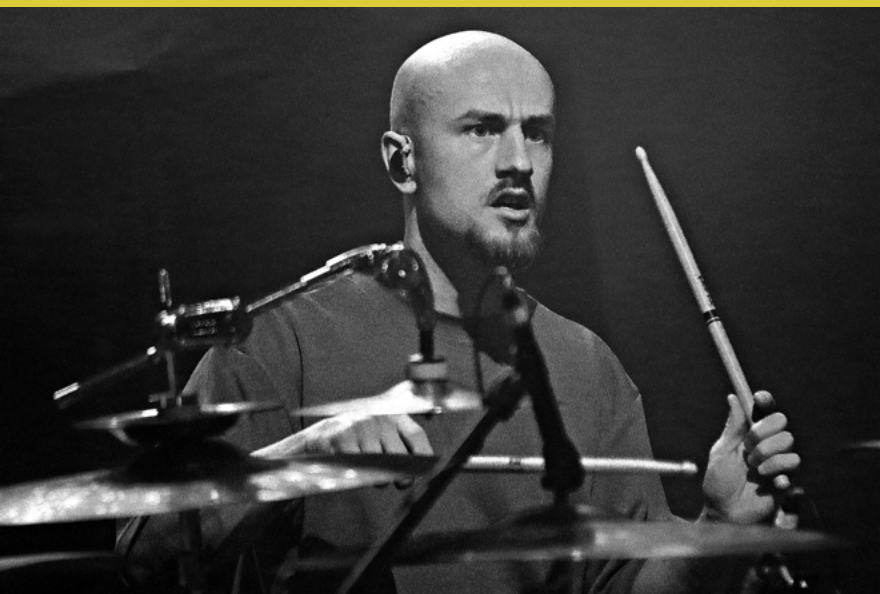
Február 7-én érkezik az ukrán Jinjer régóta várt ötödik, Duél című nagylemeze, amely az eddigi legkiforrottabb munkájuknak ígérkezik. Ennek kapcsán a banda dobosa, Vlad Ulasevish mesélt nekünk az alkotói folyamatokról, a közelgő turnéjuk előkészületeiről, valamint arról, hogy mitől különleges az új album.

SZÖVEG: KISS DANIELLA · FOTÓ: GYURICZA FERENC, KIADÓI ARCHÍVUM

Mesélnél arról, miben különbözik az új lemez az eddigiektől zenei irányvonal, hangzás és témák tekintetében?

„Először is, sokkal súlyosabban szól, mint az előző albumaink, különösen a gitárt illetően. Ennél a lemeznél a gitárhangzásra összpontosítottunk és erre építettünk fel minden mást. Korábbi albumainknál a dobokkal kezdtünk, ami nyersebb hangzást eredményezett. Szeretem a nyersen szóló dobokat, de amikor korábban megkértük a hangmérnökünket, hogy tegye súlyosabbá a gitárhangzást, azt mondta, hogy a nyers dobok miatt ez nem lehetséges. Ezúttal megfordítottuk a folyamatot: először létrehoztunk egy nagyon súlyos gitárhangzást sok torzítással és masszív tónussal, majd ehhez illesztettük a dobokat. A dobok most kidolgozottabbak, polírozottabbak, nem annyira nyers, mint korábban.

Emellett most először készítettünk teljes körű vokális előprodukciót. Tati eljött Varsóba, hogy Romannal és velem dolgozzon és körülbelül két hónapot töltöttünk együtt énektémák kidolgozásával, demók, harmóniák és háttérvokálok rögzítésével. Csak ezután vettük fel azokat a végleges, tiszta verziókat, amelyek most a lemezen hallhatók. Korábban az éneksávokat általában egyből a kész dalok végleges változataihoz rögzítettük. Tehát ez a fajta előkészítés is egy jelentős különbség a korábbi albumokhoz képest.”

Az album dalszerzési folyamata közel két évig tartott. Hogyan befolyásolta ez a hosszabb időtartam a kreatív folyamatot és a végső terméket?

„Az új anyagot általában a gitárokkal kezdjük. Ha én hozok egy dalötletet, akkor az tartalmazhat gitár-részeket, basszusvonalakat és némi dobot. Ezután együtt dolgozunk a hangszerelésen. Ugyanez történik, ha Eugene vagy Roman hoz riffeket. Néha Roman még dobrészeket is ír nekem, ami nagyszerű, mert ez segít elkerülni az ismétlést. Nehéz nem hasonlóan hangzó dalokat írni, így mindannyiunk hozzájárulása frissességet hoz. Ha öt riffet írunk, lehet, hogy három a kukában végzi, mert túl hasonló ahhoz, amit már korábban csináltunk. Ez persze sok munkával jár, de megéri, hogy valami eredetit alkossunk.

A hosszú folyamat főként annak volt köszönhető, hogy sokat turnéztunk és zenét írni csak a turnék közötti időszakokban tudtunk. 2024-ben viszont körülbelül hat hónapot lefoglaltunk koncertek nélkül, hogy teljes mértékben az albumra koncentrálhassunk. Nagyon megterhelő folyamat volt és az első demónk, a Someone's Daughter már 2021 végén elkészült. Szóval tényleg sokáig tartott, de ez lehetővé tette, hogy rengeteg energiát fektessünk abba, hogy a lehető legjobb albumot készítsük el.

Eredetileg nem terveztünk ennyi időt rászánni, de egy album felvétele nem gyors folyamat. Nagyon sok időt töltöttünk a gitárhangzással, különböző hangládákkal, erősítőkkal és effektekkel kísérletezve. Még a gitárerősítők csöveit is kicseréltük. Rengeteg pénzt és energiát igényelt, de nagyon büszke vagyok a gitárhangzásra, amit elértünk. Az énektémák rögzítése volt a legidőigényesebb. Tati hangjának védelme érdekében minden másnap vettünk fel éneket, a köztes napokon pedig pihenőt tartottunk. Csak a végleges éneksávok rögzítése körülbelül huszonnégy napot vett igénybe és az előkészítő munka pedig további egy hónapot, szóval ez a lemez valóban óriási feladat volt.”

Mit várhatnak a rajongók az új albumtól? Van valamilyen üzenet, amit szeretnétek átadni ezzel a lemezzel?

„Nincs egyetlen átfogó üzenete az albumnak. Minden dalnak megvan a maga mondanivalója és Tati tudna ezekről a legjobban mesélni, mivel ő írja a szövegeket. Zeneileg mindannyian nagyon elégedettek vagyunk a végeredménnyel és reméljük, hogy a rajongóink is annyira szeretni fogják, mint mi.”

Sok dobos szeret új felszerelésekkel kísérletezni. Használtál valamilyen különleges dobszerkót vagy technikát az új albumon?

„Nem, ugyanazt a felszerelést használtam, mint a Wallflowers lemezen. A dobok, cintányérok és dobőrök mind ugyanazok. Ezúttal a hangsúly tényleg a gitárhangzáson volt. A gitárosok rengeteg időt töltöttek különféle felszerelések kipróbálásával, de a dobok esetében azt mondtam a srácoknak, hogy csináljanak a hangzással, amit akarnak. A legfontosabb számomra az volt, hogy a gitárok a lehető legsúlyosabban és legmasszívabban szóljanak.”

Hamarosan nagyszabású turnéra indultok az új lemezzel. Hogyan készültök fel egy világkörüli turnéra?

„Roman és én Varsóban élünk, így rendszeresen próbálunk együtt. Eugene Bulgáriában, Tati pedig Los Angelesben él, így ők a turnék előtti próbákra csatlakoznak hozzánk. Nemrég fejeztünk be egy turnét Latin-Amerikában, így jó formában vagyunk. Tati profi, neki nincs szüksége sok próbára. Ha hosszabb szünet van a turnék között, általában szánunk pár napot az előkészületekre abban a városban, ahol a turné kezdődik. Kibérelünk egy kisebb helyszínt, beállítjuk a fényeket, a kivetítőket és más produkciós elemeket és ott próbálunk. Ez általában elegendő ahhoz, hogy készen álljunk.”

Az egyik közelgő fellépésetek egy hajón lesz, ami igazán különleges élménynek tűnik. Vannak olyan helyek vagy fesztiválok ezen a turnén, amiket különösen vártok?

„A ShipRocked hajón fellépni új élmény lesz számunkra. Ez az első alkalom, hogy ilyesmit csinálunk,

szóval kíváncsian várjuk, hogy milyen lesz. Ezután februárban Ázsiában turnézunk, olyan országokat is érintve, ahol még sosem játszottunk, mint például Korea, Kína, Thaiföld és India. Mindig izgalmas új helyekre látogatni és látni, hogyan reagál az ottani közönség.”

A metalrajongók híresek a szenvedélyükről. Volt már emlékezetes vagy meglepő találkozásokot rajongókkal?

„Igen, vannak rajongóink, akik igazán közel kerültek hozzánk. Például Bruna, aki a Jinjer Brazil Instagram-oldalunkat kezeli, ma már jó barátunk. Vagy Nikolay, aki a Jinjer Facebook-rajongói csoportját moderálja. Nagyon menő, hogy vannak olyan rajongóink, akik annyira támogatnak minket, hogy a körünk részévé váltak.”

Ha választanotok kellene egy Jinjer-dalt, hogy bemutassátok valakinek a zenéteket, aki nem ismer titeket, melyik lenne az és miért?

„A legnépszerűbb dalunk a Pisces, de nem gondolom, hogy ez a legjobb bevezetés a Jinjer zenéjébe, mert nem reprezentálja teljesen a hangzásunkat. Jelenleg úgy gondolom, hogy a legújabb kislemezünk, a Green Serpent lenne a legjobb választás. Egyszerűbb megérteni, van benne tiszta ének, üvöltés, egy breakdown és még egy basszusszóoló is. Nem olyan progresszív, mint néhány másik dalunk, így jó bevezető a zenekarba.”

Végezetül, az új albumon és turnén kívül vannak más terveitek 2025-re?

„Egyelőre tele van a naptárunk szeptemberig. Utána folytatjuk a turnézást, hogy népszerűsítsük az új albumot. Pillanatnyilag ezek az egyetlen terveink, de izgatottan várjuk, hogy mit hoz a jövő!” **HW**

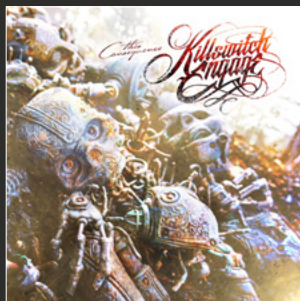
HANGPRÓBA

Cselótei László   Gáti Viktor   Gyuricza Ferenc   Kánya Ferenc   Kiss Daniella   Kiss Gábor   Pintér Miklós   Schmidt Péter   Szénégető Richárd   Uzseka Norbert   Zubor Olly

			Cselótei László	Gáti Viktor	Gyuricza Ferenc	Kánya Ferenc	Kiss Daniella	Kiss Gábor	Pintér Miklós	Schmidt Péter	Szénégető Richárd	Uzseka Norbert	Zubor Olly
	KILLSWITCH ENGAGE This Consequence	8,55	9	7	8	10	9	7	10	8	10	8	8
	DREAM THEATER Parasomnia	8,18	8	8	9	8	8	8	7	9	8	8	9
	TREMONTI The End Will Show Us How	8,09	9	9	8	7	10	6	9	8	7	8	8
	OBSCURA A Sonication	8,09	9	9	8	9	9	8	5	9	6	8	9
	THUNDERMOTHER Dirty Divine	7,91	8	9	7	9	9	8	8	7	9	7	6
	MARKO HIETALA Roses From The Deep	7,82	8	8	9	9	8	7	6	7	9	7	8
	LAGUNA COIL Sleepless Empire	7,73	8	7	7	9	9	7	7	7	8	7	9
	PHOENIX RT Amit itt vagyunk	7,45	8	7	6	8	8	7	7	7	9	7	8
	DAWN OF SOLACE Affliction Vortex	7,36	7	7	7	7	7	7	8	8	7	7	9
	JINJER Duél	7,27	7	8	7	9	7	7	7	6	7	7	8
	SAOR Amidst the Ruins	7,09	7	7	8	8	6	5	8	6	7	7	9
	MANTAR Post Apocalyptic Depression	7,00	8	7	3	8	7	7	9	5	9	7	7
	DYNAZTY Game Of Faces	6,73	6	5	8	8	7	8	6	7	8	5	6
	MAJESTICA Power Train	6,09	5	5	6	7	7	5	6	5	8	5	8

KILLSWITCH ENGAGE

THIS CONSEQUENCE

10

KIADÓ: METAL BLADE
ÍRTA: SZÉNÉGETŐ RICHÁRD

Ha létezik zenekar, amit a komplett életművével együtt tökéletesnek tartok, akkor a Killswitch Engage mindenképpen ilyen. Rengeteg nehéz pillanaton segített át ez a brigád, rengeteg olyan helyzetben villantották fel a remény szikráját, amikor azt hittem, innen csak lefelé van, hogy aztán meglepő módon megmutassák, mindig van kiút. Na, itt szólna közbe a narrátor: „De, nem volt ez mindig így!”

Tisztán emlékszem, mennyire nem akart nekem leesni ez az egész metalcore-vonal anno. Csak csóváltam a fejem, mit esznek az emberek a KSE-n és nem értettem, mi a jó ebben a bandában? Mitől különleges? Nem siette el magát a válasz, egészen 2011-ig kellett várni, amikor az első Times Of Grace megjelent. A The Hymn of a Broken Man egy csoda volt, a folytatása pláne, de ott értettem meg igazán, Adam Dutkiewicz mekkora zseni dalszerző és Jesse Leach miért is annyira jó frontember. Persze, nem én lennék, ha nem a Howard Joneszal készült lemezek lennének a kedvenceim, de egyszerűen ma már ki kell mondjuk: SOSEM csináltak gyenge lemezt! A 2019-es Atonement meg aztán különösen erős volt és valljuk meg, szerintem ember nem

volt, aki feltétlen bizalommal várta volna a This Consequence-t azután.

Nos, nem kertelek: a This Consequence valóban elmarad az Atonement szintjétől, de csak egy nagyat a kicsivel. Ez a tíz dal néha ledarál, néha elringat a dallamaival, de végig pont annyira érzelmes, amittől még megmarad a keményebb éle, és egyszer sem csúszik át a giccs határán. A nyitó Abandon Us első hangjairól egy pillanatra a Pantera ugrott be, hogy aztán inkább Machine Headre váltson, de végül csak magamat korholjam a sete-suta hasonlításért. A kezdés után gyakorlatilag a lemez végéig nincsen megállás, egy fél tölteledkál nem sok, annyi sincs. Amiket mindenképpen kiemelnék az az abszolút sláger Aftermath és a „dallamosan horzsolós” The Fall Of Us, mert ezeknek már az első körben ment a repeat. Aztán mindnek. Imádom.

Szaporíthatnám a karaktereket még tovább, de minek? A This Consequence hozott végre tíz új KSE-dalt a felső polcra, amihez senki más nem fér hozzá a műfajban, csak ők. Az már csak rajtad múlik, vevő vagy-e rájuk, vagy inkább régen minden jobb volt? Nyugi, a KSE régen is és most is zseni! Magyar koncertet követelek! ■

„Ismét egy jó album, elég sokat is várattak rá. Képes megszorogatni az Atonementet, ugyanakkor idézi azt a KSE-t, ami a To the Sons of Man vagy a Vide Infra volt. Abandon Us, Discordant Nation – így kell felütéssel indítani egy ismerkedést, és úgy kell lezárni, ahogy a Requiem teszi. Az érzelmileg kiegyensúlyozottabb tételek is ütnek, kiváló!”

– Kánya Ferenc 10

„Dutkiewicz zseniális dalíró és riffmester. A melodikus metalcore igazi mágusa. Bármit csinál, az tizes. Most is csak azért adok kilencet, mert nem Howard Jones énekel. Tudom, ne nosztalgiazzak, és amúgy Jesse is becsületesen teljesít. Na, de mégis...”

– Cselótei László 9

„A metalcore-zenekarok megírtak, és el is játszottak már mindent, ami ebben a műfajban benne van, s hiába tartozik a stílus krémjéhez a Killswitch Engage, náluk is sok ismerős elem köszön vissza. A This Consequence album ezzel együtt is élvezetes dalgyűjtemény. A saját kereket közt változatos zene, aminek élvezetét csúcsmínőségű produkció segíti elő.”

– Gyuricza Ferenc 8

„Metalcore-vonalon túlzottan nem vagyok otthon, de pár régebbi bandát azért ismerek és kedvelek innen. Az Uneath és a Shadows Fall mellett a Killswitch is ebbe a ligába tartozik – és bár az Alive/Heartache páros szintjét szerintem nem fogják már többet megugorni, ez a pár elődjénél kissé harapósabb új lemez így is az erősebb anyagaik közé tartozik.”

– Schmidt Péter 8

„Jó, a Killswitch Engage mindig is több és jobb volt, mint a metalcore-bandák 99%-a. Sokan próbálkozik dallamokkal, de ilyen szintűeket csak nagyon kevesen tudnak hozni.”

– Uzseka Norbert 8

„Kétségtelen, hogy valóban egy fokozattal feljebb kapcsolnak a srácok, már ami az agressziót illeti. Ettől függetlenül szépen kijönnek a banda melodikus dolgai is, amelyhez újfent nagyon illenek Jesse Leach változatos vokáljai, akinek a hangját én érdekes módon a Times of Grace legutóbbi albumán kedveltem meg igazán.”

– Zubor Olly 8

„Mintha egy kikukázott Slipknot-nótával indulna a lemez, aztán szépen sorakoznak a KSE-fogások, köztük a kissé furcsának ható Howard Jones-dallamok. Nem most fogok nekik behódolni, de ez egy sokkal jobb, értékesebb anyag, mint az utolsó AILD.”

– Gáti Viktor 7

„Sajnos szürkülnek ők is egy ideje már.”

– Kiss Gábor 7

DREAM THEATER

PARASOMNIA

9

KIADÓ: INSIDEOUT MUSIC
ÍRTA: SCHMIDT PÉTER

Tudom, a DT mindenkori tevékenysége kapcsán a vízvonalastót sokaknál jeleníti az, hogy éppen melyik Mike ül(t) a dobok mögött – szerintem azonban helyzet nem ilyen egyszerű. Köztudottan más ugyan a csapat belső dinamikája az alapító dobos jelenléte esetén, azonban – szerintem – az egyes albumok minőségi kifutása inkább múltott és múlik Petruccin és a billentyűsön, illetve kettőjük aktuális összhangján. Az immáron negyedszázada tartó Rudess-érában mindenképpen ez a helyzet: az évek során nálam nagyon sok állt vagy bukott azon, hogy Jordan barokkos túlzásokra hajlamos énjét épp menyire sikerült egészséges mederben tartani. A magam részéről biztos, hogy azon albumokat kedvelem inkább, ahol – a dobos személyétől függetlenül – hagyományosabb felfogásban és természetesebb hangszínekkel játszik.

A friss korongot e tekintetben nem érheti kritika, mint ahogy a dalok, a hangulat és a megszólalás terén sem. Konceptalbumnak ugyan nem mondanám a Parasomniát, de a szövegvilág mégis egy adott tematikát jár körbe, – álmok, alvajárás, rendellenes éjszakai jelenségek –, ami egyből ad egy komorabb atmoszférát a muzsikának. Ebbe a világba az öt és fél perces, instrumentális In The Arms

Of Morpheus húz be, amiben Portnoyt jó alaposan meg is doboltatják, csak hogy mindenki tudja, mi a pálya. A Night Terror a maga feszességében is fogós mivoltában már hallhattuk élőben, és nagyjából ekkorra nyilvánvalóvá válik, hogy a zenekar ezúttal komoly hangsúlyt fektetett a súlyosabb, karcosabb oldal kidomborítására.

Ami a nyolcdalos, 71 perces repertoárból nekem különösen tetszik, az a 10 perc fölé kúszó Dead Asleep, aminek egészen speciális hangulata van, illetve az utolsó előtti Bend The Clock, ami egy lazább hangvételű, megkapó atmoszférájú tétel, remekül kibontott gitárszóval a végén. Egyedül a közel 20 perces, záró The Shadow Man Incidentet érzem túlhúzottnak – efféle giganóttákkal már többször előálltak, és baj ugyan ezzel sincs, de nem is hoz olyan újdonságokat, amik igazolják a fel-tétlen szükségességét. Két-három rövidebb, hagyományosabb dal nekem jobban esett volna helyette. Ezzel együtt összegzésképpen mégis elmondható, hogy egy klasszul csúszó, gördülékeny, a saját koordináta-rendszerükben különösebb túlkapások nélkülinek mondható albummal álltak most elő – Portnoy-jal talán a Train óta nem készítették ilyen egységes és kiegyensúlyozott lemezt. ■

„Az albummal szemben tanúsított túlzottan nagy elvárás miatt biztosan lesznek fanyalgó hangok, már csak azért is, mert merőben új megoldásokat nem hozott a Parasomnia (sem). Ennek ellenére kb. a huszonötödik lejtárszás után is élvezettel tudom hallgatni, s szerintem egy közel négy évtizede működő zenekar esetében ez is nagy érték.”
– Gyuricza Ferenc 9

„Persze, tudom-tudom! Már hallom is a hangokat, amelyek azt mondják, hogy »nem is olyan régen Zubor Olly jó, ha 4 vagy 5 pontot adott egy-egy DT-lemezre«. Lehet, hogy azóta egy picit felnőttem? Lehet, hogy azóta már műfaji kategóriák nélkül tudom élvezni a zenét? Szóval, bocsa a kilencesért! De nekem ez a lemez bizony tetszik!”
– Zubor Olly 9

„Nem éppen közönségbarát módon, egy hosszú instrumentális tétellel indítanak. 'Menstruációból' amúgy is elég sokat adagoltak. Nekem könnyebben emészthető, mint az utóbbi albumok, de nem lett egy prog metal mestermű. Viszont rengeteg 'signature' Portnoy-féle dobolás dobja fel a dobtémákat!”
– Cselőtei László 8

„Az első két évtized vívmányaiból, és talán leginkább a Scenes/Six Degrees/Train Of Thought-korszakból merít a lemez, ami roppant kedvező, de akad pár ós/neoproprog kika-csintás is. Élvezetes anyag!”
– Gáti Viktor 8

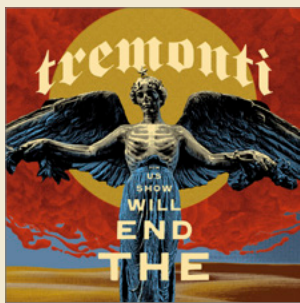
„Nagyon ritkán lep csak meg eddig nem hallott megoldásokkal, papírforma album, ugyanakkor sehol nem unalmas anyag, nincsenek technikai mélypontjai. A művészet az meg művészet.”
– Kánya Ferenc 8

„Kifejezetten jó lett a Parasomnia, de továbbra is ölni tudnék egy olyan DT-anyagért, amin a 4-5 perces dalok vannak többségben.”
– Kiss Gábor 8

„Sokkal jobb, mint az elmúlt 20 évben bármikor, mégis erős a hiányérzetem.”
– Szénégető Richárd 8

„Jobban esett hallgatni, mint sok más albumukat, még ha 71 perc sok is belőle. S persze, hogy nem jött vissza az első három album zsenialitása. Kevin Moore sem... Mégis azon veszem észre magam, hogy szívesen hallgatom újra.”
– Uzseka Norbert 8

TREMONTI

THE END WILL SHOW US HOW

9

KIADÓ: NAPALM RECORDS
ÍRTA: GÁTI VIKTOR

Míg Európa a kettes The Halo Effecttel rúgta rá az ajtót 2025-re, addig az USA első kiemelt villantása Mark Tremonti nevéhez fűződik. Az Alter Bridge és az újraéledt Creed gitárosa hatodik stúdióalbumával jelentkezett, amely bő három évvel követi az előd Marching In Time-ot.

Habár Mark inkább két évente szokott új dalszakkal jelentkezni, manapság nem számít soknak, ha ennyi idő eltelik két album között, ráadásul Tremontinak számos oka volt erre: a Creed ismételt csatasorba állítása mellett az Alter Bridge-dzsel szintén nagy fordulaton pörög kreatív és koncert szinten egyaránt, kiadott egy Frank Sinatra feldolgozás albumot – melynek bevételeit jótékonyági célra fordította – továbbá megszületett legkisebb gyermeke, aki időről időre speciális ellátást igényel.

Azonban úgy tűnik, a sok teendő jótékonyan hatott az új anyagra, hiszen az egyik legerősebb, egyben legváltozatosabb szóló album készült el a szokás szerint egy óra környéki játékidőjű, tucatnyi tételt tartalmazó stúdiófelvétel képében. A The End' rögtön a lemez, a katalógus és előre láthatóan az év egyik legjobb dalával indul: A The Mother,

The Earth And I sötét atmoszférája elsőként a nagy kedvenc hármás AB-t idézte fel bennem, amelyhez kifinomult gitárkezelés és szívbe markoló énekhang párosul. A dalban hallható finom részletek, jól adagolt érzelmesség és jó értelemben vett kimértség az egész lemezre kiterjed, és szépen színezi a zenét, amely ezek híján jóval inkább hatna tipikus amerikai rock/metalnak. Utóbbi jelző jobban illett az előző lemezre, ami valóban csupaszabbra, direkterre, homogénebbre sikerült.

Ugyanakkor nincs híján az anyag az erénynek számító amcsi stílusjegyeknek sem: a sajátos heavy blues-os Just Too Much vagy a fokozottan riffelős, harapós I'll Take My Chances és I've In Fear ékes példája ennek; a lírikus oldal pedig az It's Not Over/címadó és a Now That I've Made It/All The Wicked Things párosokban domborodik ki erőteljesebben. A zenekarvezető mellett társai – számomra leginkább Ryan Bennett dobos – játéka és dalcentrikus ötletei szintén élvezetesek, és sokat tesznek hozzá ehhez a karakteres, rétegzettségre törekvő, a manapság nyomaszó szinten jelen lévő mázttól, műviségtől mentes albumhoz. ■

„Mark Tremonti talán szülőben leginkább önmaga. A stílusa egyébként átsüt a Creed és az Alter Bridge dalain is, de itt csinálja igazán, amit akar. Finom, de határozott, kemény, sokszor sötét hangulatú, melodikus metal szerintem határozott post-grunge ízekkel. Az énekes gitáros most is alaposan kitett magáért.”
– Cselőtei László 9

„Mark Tremonti eleve hátránnyal indul, hiszen teljesítménye óhatatlanul a Creed- és Alter Bridge-albumokkal vagy Myles Kennedy lemezeivel kerül összevetésre. A The End Will Show Us How azonban nemcsak ebben a versenyben állja meg a helyét, hiszen en bloc egy rendkívül hangulatos, érzelmdús, élvezetes modern amerikai rock produkció született.”
– Gyuricza Ferenc 8

„Szülőben és zenekaraiban is bírni a srác stílusát, játékát, sőt, szerintem énekesként sem kell szégyenkeznie. Friss albumán igazán újat ugyan nem mutat, de a minőség továbbra is megkérdőjelezhetetlen. Tetszik a lemez.”
– Schmidt Péter 8

„Egyfelől érzékelem, hogy jó zene, amit tudok szeretni, másfelől valahogy a dalok is összefolynak, meg a hangzás is. Lehet, nem megfelelő cuccon hallgatom, de hát ugyanazon hallgatva más lemezek simán érthetőbbnek szólnak.”
– Uzseka Norbert 8

„Van abban valami különleges, ahogyan a súlyos gitárhangzás és Mark könnyed, rockos éneke tökéletes párost alkotnak egymással. Ami pedig külön figyelemreméltó, hogy a méltán híres előadónak még arra is volt energiája, hogy a dalok mondani-valója is elgondolkodtató legyen.”
– Zubor Oly 8

„Majdnem a prémium amcsi rock/metalban, csak nem olyanok a dalok meg nem úgy szól, de amúgy rádióban elmegy.”
– Kánya Ferenc 7

„Egyszerűen nem értem Mark Tremontit. Egy baromi tehetséges csávó, de egész egyszerűen pihennie kellene. Minden évben kijön valamivel. Sinatra lemez, karácsonyi lemez, új dalok, valami mindig van a Tremonti-boszorkánykonyhában, de a formula érezhetően fárad. Ezúttal is vannak egészen kiváló dalok, mint a Just Too Much, de akadnak baromi szürke, ásitós pillanatok is. Meg kellene találnia az egyensúlyt és vagy rockosítani, vagy metalosítani, de leginkább elmenni a postgrunge irányába. Nem mondom”
– Szénégető Richárd 7

„Rádiókompatibilis, amerikai rockzene. Nagy gond nincs vele, de eléggé összefolynak a dalok, és azért Mark sem egy Myles Kennedy.”
– Kiss Gábor 6

Fotó: Chuck Brueckmann

OBSCURA

A SONICATION

9

KIADÓ: NUCLEAR BLAST
ÍRTA: GÁTI VIKTOR

Az Obscura egy kvadrológia (vagyis négy lemez, melyeket közös tematika, esetükben főképp az úrkutatás és az evolúció, fog össze) után egy trilógián dolgozik, melynek második része az A Sonication címet kapta, s bő három évvel követi az előd A Valedictiont. Stephen Kummerer 2002-ben, eredetileg Illegitimation néven hívta életre a német technikás death metal intézményt (a máig használatos nevet pedig nyilvánvalóan a legendás kanadai formáció, a Gorguts 1998-as harmadik, kiváló lemeze után vette fel). A csapatot mindig is jellemezték a viszonylag gyakori tagcserék, ám ezzel együtt komoly törést jelenthetett, amikor 2024-ben a gitáros/énekes főnök kénytelen volt újrászervezni zenekarát, miután mindenki lelécelt mellőle. Eközben a kivált hangszerek meg alapították a hasonlóan agyas, dallamérzékes, a zenei kontrasztoktól sem visszarettenő stílusban alkotó Obsidioust, amellyel mellel leszállították számomra a 2022-es év legjobb lemezét (és aktuálisan plágiummal vádolják volt főnöküket, de ezt most hagyjuk).

A revitalizáció sikeres volt az Obscura háza táján: a basszusgitáros posztot a Cynicben és a Mayanban is megfordult Robin Zielhorst

tölti be, a gitáros a magyar felmenőkkel rendelkező Kevin Olasz lett, a doboknál pedig James Stewartot (Decapitated, Belphegor, Skeletonwitch, stb.) találjuk. Zeneileg megmaradtak az eddig megformált jellegzetességek, a Cynic/Necrophagist tengelytől eredeztethető tech-death eszköztár, különösképp a feszes tempókat, a sűrű ritmusokat és riffeket, az okos váltásokat, a hol kozmikusabb, hol epikusabb atmoszférát tekintve. A klasszikus zenére és a jazzre visszavezethető szerkesztések, dallamfutatok, mondatok még kiérleltebbek, egyúttal kevesebb a merengős betét, és a dalközpontúság is erősödött.

Fentiekre e szűk negyven percből a legékebb példa a szokásos rikács mellett mélyebb hörgéssel is támadó In Solitude, a mindennemű vokál nélküli, keretes struktúrájú Beyond The Seventh Sun, a Kummererrel egyetértésben legkerekebbnek érződő Evenfall valamint a lenyűgöző finálé A Sonication. Stephen biztosan nem könnyű ember, de talán épp emiatt veszi az Obscura művészetét ennyire véresen komolyan, aminek meg is van a friss eredménye: a katalógus egyik legjobb és legkimunkáltabb, remek arányú darabja. ■

„Vesstek meg, de nekem ez bejött! Gyorsaság, sodrás, erő, virtuozitás – neoklasszikus szólógitározás –, sok meglepetés a nótaszerkezetekben és – jó death metal szokás szerint – a károgó ének alá dallamokat varázsoló gitártémák. Obscure-bulin bizonyára nem aludnék el!”

– Cselőtei László 9

„November végén mutatták be az ürtechnikás Silver Linings videóját, már ez a tétel is megmutatta, hogy rendben lesz az új album meg az új felállás, ami akkor még nagyon friss volt – és amelyben egy magyar fiatalember, Olasz Kevin az egyik gitáros. Szerintem sokat fogom még hallgatni ezt a cuccot, de idő kell hozzá.”

– Kánya Ferenc 9

„Progós, komplex death metal, ami-ben meghatározó elem a virtuóz – néhol jazzes ihletésű – basszusjáték és az ultradallamos szólómunka. Mindezekon túlmenően pedig kompakt, kerek dalokat hallhatunk itt, amikben az ész és az intelligencia éppen úgy megvan, mint az erő és az agresszív él. Minőségi, a maga vonalán nagyon erős album ez.”

– Schmidt Péter 9

„Ilyen bögőhangzás mellett engem az sem zavarja, ha a német banda tagjai megállás nélkül csak aprítanak. Egyszerűen jó hallgatni Robin Zielhorst felszabadult, kötetlen játékát, maximálisan hallatszák, hogy tökéletes szimbiozisban áll a hangszerével. Persze, igaz ez a többiekre is, Steffen Kummerer mellett egy nagyon ütős felállás jött össze a tavalyi év folyamán!”

– Zubor Olly 9

„Biztos pont a technikás death metal horizontján a német Obscura, ám a zeneiségüket viszonylag kis bázis értékeli igazán. Pedig mekkorákat zenélnek már megint! Tanítani kellene ezt a fajta muzikalitást – figyelj a basszusgitárra! –, még akkor is, ha nagyjából ugyanazokat a köröket futják újra és újra.”

– Gyuricza Ferenc 8

„Remek, technikás death metal, sokszor megdöbbentően jó, melodikus gitárszólókkal.”

– Kiss Gábor 8

„Továbbra is azt gondolom, hogy bár az Obscura próbál nem pót-Death meg pót-korai-Cynic lenni, igazából amit ezektől függetlenül zenél, az nem annyira lenyűgöző és szeniális, mint az említettek. Ezzel együtt amit összehoznak, és amilyen ereje a komplexitás mellett is van, az elismerésre méltó.”

– Uzseka Norbert 8

„Nagyon akartam szeretni, de valahogy nem sikerült elkapnom a fonalat. Többedik hallgatásra már kezdtek elő-előjönni az értékei, de nem lettünk barátok. Most elteszem pihenni, de tuti találkozunk még.”

– Szénégető Richárd 6

THUNDERMOTHER

DIRTY & DIVINE

8

KIADÓ: AFM RECORDS
ÍRTA: KISS GÁBOR

Tavaly év elején gyakorlatilag szétrobbant a Thundermother, hiszen a zenekarvezető gitáros, Filippa Nässil mellől először az énekes, Guernica Mancini lépett le, majd röviddel ezután a ritmusszekció is dobantott. Filippa viszont nem esett kétségbe, hamar összerántott egy új felállást – természetesen most is mindenki csak a fedélzeten – majd hamar fel is vették a 2022-es Black And Gold folytatását. A Dirty & Divine februárban érkezik, a legnevesebb igazolás rajta pedig az énekesnő, Linnéa Vikström, aki amellet, hogy a Candlemass Chapter VI lemezén is bizonyított, a Therionból pedig évtizedek óta kirobbanthatatlan Thomas Vikström lánya, sokszor maga is feltűnt a Therionban. Az új basszer Majsan Lindberg, a dobos pedig Joan Massing lett, ők pedig négyen egy kifejezetten ütőképés felállást alkotnak.

Filippa a lemezt felvezető interjúkban hangsúlyozta, hogy megújult felállás ide vagy oda, a zene azért továbbra is a jól megszokott, '70-es években gyökeredző hard rock muzsika, épp csak más most az ének. És tulajdonképpen, ha egy mondatban akarnám összefoglalni, milyen is a Dirty & Divine, ennél pontosabban nem is tehetném. Filippa nyilván nem tud kibújni a bőréből, meg feltételezhetőem nem is akart pusztán csak azért, mert a többiek lecserélődtek körülötte, szóval a Thundermother a tagcserék ellenére is rendületlenül menetel előre azon az úton, amit anno 2010-ben megkezdtek. A zene tehát továbbra is hűzós, feelinges rock and roll, nem csak rengeteg '70-es évekbeli, hanem

egy nagy adag hatással a következő évtizedből is. Kétségtelen ugyanis, hogy a bandára a Sunset Strip legendái, meg a teljes hajmetal korszak is komoly hatással volt, a hőskor female fronted formációiról nem is beszélve, Joan Jettől kezdve, a Hearton át, egészen Lee Aaronig. Linnéának meg persze nem csak az operás vonal fekszik nagyon, hanem ez a zenei világ is, és bár nem feltétlenül akarok vitába szállni Filippával, tulajdonképpen az ének így nem is annyira más, mint a 2017-től indult Guernica-korszakban volt.

A nagy meglepetéseket nem itt kell tehát keresni, de ha valaki pozitív energiákkal feltöltő, lendületet, néhol pedig jólesően popos hard rock muzsikát keres, annak nem érdemes tovább kutakodnia. Az olyan dalok, mint a Speak of the Devil vagy a Can You Feel It azonnal fülbe ülnek, így az ember már második hallgatáskor is régi ismerősként köszönheti őket, de az olyan vadócabb témák is tök jól működnek, mint a Girlschool legjobb dolgait idéző Take The Power vagy az I Left My License In The Future, és a D-A-D-re hajazó Dead Or Alive is remek. A Soren Andersen (lásd még pl. D-A-D) producerkedése mellett felvett, tízszámos anyagot nem is húzzák túl, így a végeredmény egy méregerős Thundermother-esszencia, amit az ember már indít is újra, ahogy lejárt.

A banda március 26-án a Barba Negrában lép fel két, szintén csak csajokból álló előzenekar, a Cobra Spell és a Vulvarine társaságában. Aki egy igazi ereszd el a hajam típusú rockbulira vágyik, ki ne hagyja! ■

Fotó: Mats Vassford

„Így kell szólnia egy igazi 'csajbandának' – önfeléd, hagyománytiszteelő, kifinomult hard rock!”
– Gáti Viktor 9

„A Menyérgő Mamik... tiszta Rock'n Roll Energia! Megújuló energia ez is, de sajnos egyre kevesebb újul meg belőle. Ez viszont feltöltötte a laptopomat amíg meghallgattam! :)”
– Kánya Ferenc 9

„Imádom, amikor egy lemeznek már gyakorlatilag a címében minden benne van! A Dirty Divine megmutatja, hogy igenis lehet frontcsajos, odabaszós rocklemez csinálni! Találkozzunk a márciusi koncerten!”
– Szénégető Richárd 9

„Ezek a svéd csajok nagyon lazák, és ennek megfelelő feelingista rock'n'roll-t nyomnak. Hatalmas éneklés, kis AC/DC, sok '80-as évek hollywood sleaze, ez bizony bulizene a javából!”
– Cselőtei László 8

„Korrekt közepkategóriás szórakoztató zene, amit szívesen választasz, ha a nyárspolgári életmód híve vagy. Ha azonban igazi kalandokat keresel vagy prémium élményekre vágysz, akkor nem ez lesz a te zenéd.”
– Gyuricza Ferenc 7

„Hűzós-horzsólós keményrockot játszó csajbanda, Svédországból. A komoly személyi változások ellenére nagyobb meglepetést nem érezni náluk – bár nem világmegváltó, amit művelnek, de ahogy eddig szimpatizáltam velük, úgy ezután is fogok.”
– Schmidt Péter 7

„Nincs világmegváltás, de hangulatos hard rock van, jó női énekhanggal. Nekem ez most eléggé adja.”
– Uzseka Norbert 7

„Mi ez? A női Aerosmith? Őszintén, tündérik ezek a csajok, de ezzel a fajta muzsikával engem nem tudnak levenni a lábamról.”
– Zubor Olly 6

MARKO HIETALA

ROSES FROM THE DEEP

7

KIADÓ: NUCLEAR BLASST
ÍRTA: KISS GÁBOR

Fotó: Mika Toivanen

Marko Hietala megjárta már pár hullámvölgyet karrierje során. Még a Nightwish tagja volt, amikor őszintén vallott arról, hogy évtizedek óta több mentális problémával, köztük depresszióval küzd, állapota pedig folyamatosan romlik. 2021-ben aztán kilépett a csapatból, és azóta mindenféle egyéb projektre koncentrált. A fickó sokoldalúságát mutatja, hogy még a Nightwish tagjaként megnyerte a finn Maszkos Énekes tévéműsort, de vendégszerepelt például az Ayreonnál és a Therionban is, meg rendszeresen jelentet meg karácsonyi dalokat anyanyelvén. És ne felejtkezzünk el a Tarotról és Northern Kings feldolgozás-zenekarról sem, szóval emberünk vélhetően sosem unatkozik.

Legújabb projektje a Roses From The Deep szólólemez, egy témájához remekül

illő, és üdítően jó borítóba csomagolt, kvázi konceptanyag, amely Marko szavaival élve az „érzelmek rejtett rétegei közé tett utazásról mesél, illetve a sötét időkben gyakran észre sem vett szépségről.” Mindebből következik, hogy egy roppant személyes hangvételű és igen heterogén zenei anyagról beszélünk, ami csak nyomokban tartalmaz bármit is a Nightwish bombasztikus metaljából.

A legnagyobb rajongócsalogató azért persze így is Marko régi bandájához kapcsolódik, hiszen a Left On Marsban nem más vendégszerepel, mint az a Tarja Turunen, akivel olyannyira sikerült elásni a csatabárdot, hogy tavasszal közös turnéra is indulnak, és szerencsére a körnek magyar állomása is lesz. Nyilván kettejük stílusa és múltja abszolút tetten érhető a duettben, de ettől még messze nem Nightwish-koppintásról van szó. Sőt, meglepő módon, riffelésében az ezredforduló Queensryche-ja köszön vissza, de van a dalban egy csomó Led Zep is. A régi rajongók már csak ezen tétel miatt is keblükre fogják ölelni a Roses From The Deepet, de a lemezanyag ettől függetlenül is érdemes a figyelemre.

Némi nyitottság viszont kell hozzá, a paletta ugyanis meglehetősen széles, azaz Markónak semennyire sem akaródzott visszafogni magát dalszerzés közben. A nyitó Frankenstein's Wife például olyasfajta musicales dal, amiről több helyen is Meat Loaf dolgai ugranak be, és nem csak azért, mert szövegét tekintve az öreg valamelyik videóklipes sláger témájának is beillene. Aztán itt van még a nyolcperces eposz Dragon Must Die, mely az egyik legerősebb tétel, és a súlyos, modern metalos riffeken túl egy csomó folkos megoldást is rejt, amik viszont szerencsére messze nem olyan giccsesek, mint Tuomasék utolsó két lemezen elkövetett dolgai. Szintén erős a kifejezetten önszuggesztív jellegű Rebel Of The North és a finn szövegű, heavy metalos Tammikuu (jelentése: január), de azt sem hallgathatom el, hogy néhány szürkébb tétel is befért a lemezre. Emellett akad pár fájoan klisés, lakossági jellegű billentyűtéma is, amiket annak ellenére sem vesz be a gyomrom, hogy Vili Ollilla máshol meg tök jó, prog. rockos dolgokat villant. A képességeivel tehát semmi gond nincs, ahogy Tuomas Wäinölä gitáros és a dobos Anssi Nykänen is kifejezetten jól muzsikálnak.

Összességében messze nem hibátlan a lemez, de így is tele van szerethető pillanatokkal, amik nem csak a megveszekedett Nightwish-rajongók számra lehetnek érdekesek. A Roses Of The Deep akkor is jó kis anyag lenne, ha a főhős nem játszott volna ott, ahol. ■

„Rendkívül változatos, sokszínűen izgalmas, stílusokon átívelő kalandozás egy roppant szerethető, igazi zenészyenésztől. Marko Hietala ezzel az albummal többszörösen is képes volt meglepetést okozni, s ennek csupán az egyik oka, hogy a Roses From the Deep klasszissokkal jobb, mint a Pyre of the Black Heart album volt.”

– Gyuricza Ferenc 9

„Érzékeny, részletgazdag zene, inkább rock, semmi szükségtelen metalkodás. A hallgatása közben jó néhány előadó és dal eszembe jutott – többek között Dickinson is, de nem ez a lényeg – különösen a monumentális Dragon Must Die vagy a kicsit 'vektorosabb' című Must Die című dal. Zeneszerzés és hangszerezés tekintetében is nagyon erős anyag, bár nem az én világom.”

– Kánya Ferenc 9

„Azért valahol vicces, hogy az öreg Marko lemezén már az első dalban több az izgalom, mint az utóbbi három Nightwish-albumon... Bármenyire giccses, pátoszos dalcsozor ez, határozottan működik, szórakoztat. Ez a lenyugodott, hard rockos feeling pedig kimondottan jól áll hősünknek.”

– Szénegető Richárd 9

„Bírom Marko hangját. A Tarot nevű metal bandáját istenitem. Ez most egy kicsit talán lazább, mondhatnánk, hard rockosabb zene tőle, de azért ott vannak a stílusjegyek, a fogós ének dallamok, a jó riffek, a power metal feeling.”

– Cselőtei László 8

„A sound kicsit tompának tűnik itt-ott, viszont a dalszerzés többségében kifejezetten jó. Marko visszaszól a hard rock/AOR legmélyebb-legerősebb gyökereiig, mai találásban. Nem hittem volna, hogy Dragon Must Die címmel egy ilyen remek dal születhet! Ha a (mai) Nightwish fele ilyen izgalmas lenne...”

– Gáti Viktor 8

„Az előzetes nyilatkozatokban Marko Hietala végtelenül szerényen nyilatkozott a hanghordozóról. Nos, ez a szerénység a zenében is megmutatkozik. Ezen a lemezen nincsenek túlkapasok, felesleges címok és körök, egyszerűen csak minden hang, minden szólam a helyén van rajta. Hiába no, van 'némi' zenei tapasztalata Markónak...”

– Zubor Oly 8

„Melegpő módon a nyolcperces Dragon Must Die talált be legjobban. Az az eposz nagyon jó, de akadnak azért töltelék is. Markót viszont ezzel együtt is nagyon csípek.”

– Kiss Gábor 7

„Markót a legtöbben – érthető módon – a Nightwish kapcsán ismerték meg, ám érdemes meghallgatni a heavy/power metalos Tarot lemezeit is, ahol szintén ő énekelt és bőgőzött. Itt viszont amolyan progos-szimfós, dallamos hard rockot hallhatunk tőle – nem rosszat, ám nem is kiemelkedőt, inkább 'csak' amolyan kellemes. Viszont a szíve-lelve igazán benne van, az nagyon hallatszik.”

– Schmidt Péter 7

„Korrekt anyag, színes is, de valahogy mégsem érzem kimagaslónak.”

– Uzseka Norbert 7

LACUNA COIL

SLEEPLESS EMPIRE

KIADÓ: CENTURY MEDIA
ÍRTA: SZÉNÉGETŐ RICHÁRD

8

Nem tudom eldönteni, hogy melyik a megdöbbentőbb: hogy ez a tizedik Lacuna-Coil lemez, vagy az, hogy mind egy kiadónál jött ki! Nem túl gyakori a zeneiparban, hogy egy alakulat közel három évtizede ugyanott alkot, és jelentet meg lemezeket. Ez valahol bizalomra ad okot, mondjuk derék olasz barátainknál a minőségre sosem lehetett panasz.

Kicsit nehezen szántam rá magam erre a recenzióra, és szerkesztőtársaim sem kapkodtak érte, amin valahol meg is lepődtem. A lemez nem rossz, bár nem is kiemelkedő, mégis egy pozitív szóval tudom jellemezni: stabil. Pontosan emiatt fogok most úgy tenni, mintha most először hallgatnék tőlük lemezt és nem is nagyon ismerném őket. Nehéz lesz, de érdekes kísérlet.

Az a helyzet, hogy a Sleepless Empire tizenegy dala egy elég változatos összképet mutató zenekart tár a hallgató elé, akik már-már popnak mondható daloktól kezdve (I Wish You Where Dead, In Nomine Patris, bár utóbbi esetében ez nyilván túlzás) az egészen marcona

darabokon át (Sleepless Empire) a menetelés, kimért tételekig (Sleep Paralysis) minden megtalálható. Mindez nyakon öntve egy hibátlan hangzással, egy angyali énekhanggal.

Na jó, nem megy ez. Kinek hazudjak? Persze, hogy ismerem őket, szóval inkább kimondom kereken: Cristina Scabbia még mindig a metalszíntér egyik legjobb énekesnője, elképesztően énekel elképesztő témákat, Andrea Ferro pedig még mindig sátánian egészíti ki őt. A frissen igazolt gitáros, Daniele Salomone is tökéletesen belesimult a bandába. Nem tudom, mennyit tett hozzá az albumhoz, de határozottan illeszkedik az összképbe. Nyilván a Ferro-Scabbia páros itt a lényeg, de azért talán az sem teljesen mindegy, kik állnak mellettük.

Nem tudom, meddig tud érdekes és releváns maradni a Lacuna Coil, ám három évtized és tíz lemez után is azt gondolom, aki eddig szerette őket, nem most fog csalódní. Ám tovább megyek: az sem lepne meg, ha még új híveket szereznének, mert itt bizony vannak kiugróan erős dalok is. ■

„Nem okozott meglepetést a lemez, negatív értelemben legalábbis biztosan nem. Tavaly tavasz óta jöttek ki a kislemezei, lehetett érezni, hogy egy olyan album lesz, ami inkább előre néz mint hátra, és bár a múltat nem tagadja meg, talán a legmesszebb van mindentől, amit mondjuk negyedszázada gondoltak a közös muzsikáról. Vannak még sötét, édes dallamocskák, de tetszetősen keménykötésű anyag.”

– Kánya Ferenc 9

„Lassan több lesz a hörgés Cristina előadásmódjában, mint a tiszta ének. Ja, gondoljátok, hogy ez zavar engem? Persze, hogy nem! Ráadásul, a brutális 'énekek' mellett igencsak erős dalok húzódnak meg, nem is elsősorban a felépítésüket vagy az újító szándékukat, sokkal inkább a könnyen befogadhatóságukat tekintve.”

– Zubor Olly 9

„Beleállnak a dalokba, van benne erő és lendület. Szépen is szólnak, szóval jól sikerült az új album. Magamtól valószínűleg sosem venném elő, de így most kifejezetten jól esett.”

– Cselőtei László 8

„Scabbia úrnő helyenként kifejezetten durva témákat vállal technikailag, ami sokat tesz hozzá a dalok élvezhetőségéhez. Amúgy a recept nem sokat változott az idők folyamán.”

– Gáti Viktor 7

„Súlyos album, de mégsem olyan sötét, mint reméltem. Bevált szisztema szerint dolgoznak, de ma már nagyon kevés bennük az innováció.”

– Gyuricza Ferenc 7

„Popos, gótos, fogós zene, remek énekesnővel, de számomra igazán erős pillanatok nélkül.”

– Kiss Gábor 7

„A banda indulásakor nagy pozitívumként értékeltem, hogy az akkortájt divatos porcelánbabás női énekhanggal ellentétben Cristina orgánuma és stílusa a többséghez képest természetesebb, élőbb benyomást keltett. Habár zeneileg voltak iránymódosításaik menet közben, ő még mindig a régi. Az új lemez egy nem kiemelkedő, de azért becsületes anyag tőlük, amibe a lelket újra csak ő teszi bele.”

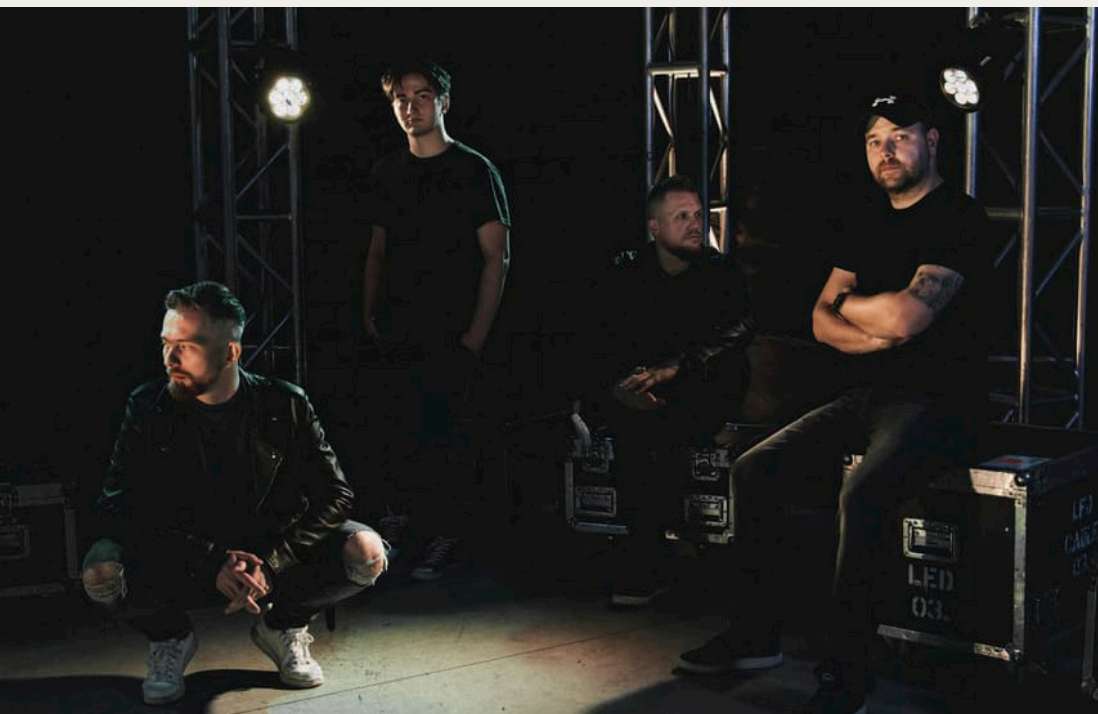
– Schmidt Péter 7

„Valahol elképesztő, hogy már milyen régóta tolják. Most ez annyira nem jön be, de sokat dobnak az anyaggon az ambient részek.”

– Uzseka Norbert 7

PHOENIX RT

AMIT ITT HAGYUNK

9

KIADÓ: H-MUSIC

ÍRTA: SZÉNÉGETŐ RICHÁRD

Acsallóközcsütörtöki srácok és az én kapcsolatam már bizony évtizedesnél is régebbi. Egy véletlen találkozás szülte barátság, majd' 20 éve tart és éppen ezért lehet, hogy most még a szokásosnál is elfogultabb leszek, de ezért nem kérek elnézést, mert ezeket a srákokat nem tudom nem szeretni.

Teljesen döbbenetes, hogy ez már az ötödik lemez! Mára én is eljutottam odáig, hogy az előzzenekar két albumát, bármennyire jók is voltak anno, már külön kezelem, az előző lemeznél már full egyértelmű volt, ez a történet saját jogon is megáll a lábán. Emlékszem, a Jelzőfény nem azonnal kapott el, de nagyon megszerettem, ehhez képest az Amit itt hagyunk első hallásra szerelem volt. Tetszik, hogy kicsit merengősebb, már-már komorabb a hangvétele néhol, de nem megy át a dolog cipőbámulós búsulásba. Kicsit rezonál a világ hangulatára a cucc, amit a borító színvilága is remekül kihoz. Elképesztő, mit fejlődtek vizuálban is a srácok. Már a Jelzőfénynél is érezhető volt, de mostanra pláne szembetűnő.

A szokás szerint bivalyerősen megdörrenő anyag nyolc új dala egyfajta esszencia, de mégis friss és mai. A két, korábban bemutatott bónuszdal kicsit kilóg az összképből, mégsem baj, hogy itt vannak a végén, mert érdemes

mindent „konzerválni” fizikai megjelenéseken. A lemez nyitó Csended maradok már címével kijelöli, nagyjából mire kell számítani, Puss Tomi énekes/szövegíró (és basszeres) gondolatvilága mindig is közel állt hozzám, így nem meglepő, ha azonnal rá tudtam hangolódni a sorokra.

Ez végig így is marad, egyedül a Z!Enemi frontember Juró Szabival írt és előadott Talán igaz volt, aminél komolyabban rá kellett fektüdjek a szövegre és kihallani, Szabi mit is akar üzeni, mielőtt dúdolni kezdtem volna, mert ő azért kellően csalafinta tud lenni, de pont emiatt is kedvelem, ide is nagyon jót pakolt. De a Van kiért például csont nélkül a zenekar talán legjobb dala szerintem. Ahogy említettem, megvan az esszenciális jellege a cuccnak, ez a fajta modern rockos, posztgrunge-os, de jó értelemben véve magyar zenei világ, amiben a Phoenix RT olyan otthonosan mozog, most is megmaradt.

Sokat gondolkodtam, mit írjak még az Amit itt hagyunkról, de csak egy megszűzős közhely jut eszembe: Ezt a lemezt meg kell hallgatnod, mert gyakorlatilag önmagáért beszél. Ha neked is csalódás a Shinedown alapjáratos két dala, nyomd be inkább ezt a lemezt, lehet, sőt, biztosan jobban jársz. ■

„Ha most húszéves lennék, biztosan lelkesen járnék Phoenix RT-bulikra.

Refréncentrikus, tempós dalok, amelyeket jó lehet együtt énekelni a bandával. Ráadásul komolyan szól az album! Már nem vagyok húszéves, de ígérem, nemsokára felbukkanok egy koncertjükön!”

– Cselőtei László 8

„Nem az én zeném, de a vártnál változatosabb modern rock/metal sok villannal és fogós refrénekekkel. Rég hallottam őket, ahhoz képest egyediséget is mutatnak, de ez nekem még mindig erősen a Road/Depi-vonal, amitől más, az a szenvedni szeretős szövegek, azonban maga a muzika tekintetében jól összerakott, jól megszólaló és korszerű anyag.”

– Kánya Ferenc 8

„Azt nem lehet mondani, hogy a felvidéki srácok spóroltak volna a modern, elektronikus hangszínekkel, aláfestésekkel. Azért viszont külön jár a paksi, hogy ezek a hangszínek több esetben is megidéznek egyre távolabbi fiatalkoromat, haha! Korrekt módon összerakott cucc, ami az említett színezékek mellett is kellő súllyal rendelkezik.”

– Zubor Olly 8

„Súlyos is, slágeres is, dühös is, érzelmes is, hagyományörző is, modern is. Továbbra is útkeresésben van a csapat, ami jó is meg nem is.”

– Gáti Viktor 7

„A Depresszió vagy a Road rajongói nyugodtan tegyenek egy próbát velük is!”

– Kiss Gábor 7

„Eddig egyszer futottam össze a Phoenix RT-vel – az viszont már igen régen volt, azóta hallhatóan sokat fejlődtek. Ezzel a magyar nyelvű modern rock/metallal van is mit keresniük a hazai színtéren, pláne, hogy a produkció és a hangszeres részek teljesen rendben vannak. Nekem az ének szintelen egy kicsit, a dallamokra és az erőre is jobban rá kéne gyúrni a jövőben, a hörgést viszont el lehetne felejteni.”

– Schmidt Péter 7

„Egész változatos anyag, s ha nem is minden része szól hozzám, van, ami megérint. Vannak erős szövegek, jó témák, nem pusztán egy újabb tucat modern rock/metal anyag.”

– Uzseka Norbert 7

„Anno önmagukat terelték be egyértelmű skatulyába, aminek kereteit most próbálják szétfeszíteni. Azt, hogy a bekeményedés, vagy a még populárisabb megoldások vezetnek-e el, vagy egyáltalán elvezetnek-e a sikerhez, ma nem lehet megjósolni. Ez az album egyszerre sokszínű és semmitmondó, előbbi érték, utóbbi egyértelműen baj.”

– Gyuricza Ferenc 6

DAWN OF SOLACE

AFFLICTION VORTEX

8

KIADÓ: NOBLE DEMON
ÍRTA: SCHMIDT PÉTER

Tuomas Saukkonen gitáros/hörgős/ főember két másik bandája, a Wolfheart és a Before The Dawn mellett harmadik csemeteként még futtatja a 2005-ben alakult Dawn Of Solace-t is. Eme formációk közül nekem ez utóbbi a legszimpatikusabb, ami az alapvetően hangulatos és kellően kompakt dalok mellett nagyban köszönhető a tiszta énekdallamokért felelős Mikko Heikkilä remek orgánumának, szépen megformált énektémáinak is.

A zene – nagy vonalakban megfogalmazva – amolyan gótos-darkos-doomos rock/metalként írható le, többnyire tiszta, néhol durva énekkel és viszonylag sok nyugisabb-elmélkedősebb, szellősebb hangvételű résszel. Inkább csak szolidan melankolikus, semmint durván lehúzó hangulatú muzsika ez, amiben a magam részéről én még olyan hatásokat is felfedezni vélek itt-ott, mint pl. a Soen vagy az Alice In Chains. Előbbi párhuzam már csak Mikko orgánuma miatt is adja magát: pl. ahogy az intro után érkező Murderben belép, az akkora Joel Ekelöf áthallás, mint a ház. Pár helyen akadnak még efféle pillanatai, ugyanakkor a saját karaktere is megvan, és összességében azért inkább őt magát hallhatjuk az énektémákban. Az időn-

kénti durva vokalizálásért pedig a főnök Tuomas felel – elég markáns, karakteres hörgéseket produkál az arc, de ez itt csak egy plusz árnyalat, a hangsúly inkább Mikko témáira van kihegyezve.

A különféle tónusok, rétegek, színek szerepe amúgy is meghatározó az albumon: mivel a dalok viszonylag hasonló tempóban fogantak, lassan vagy lassabb közép-tempóban csordognának a nóták, így a zene belső dinamikáját inkább a légiesebb és a súlyosabb részek váltakozása adja. Értendő ezalatt mind a tiszta ill. a dallamos énektémák, mind a lebegősebb, akár torzítatlan ill. a riffelősebb, fémesebb gitárrészek okos variálása. Különösen hangulatosak a szépen csörgedező gitárszólók, és a nem tolakodó, ízléses billentyűs díszítések.

A kompakt, kerek fogalmazásmód nem csak az egyes dalokra, de az album egészére is igaz: mindössze 39 perc a teljes játékidő, ami egy intrót és nyolc nótát ölel fel – épp kellemes adag egy nekifutásra. A Murder, a Rival és a záró Mother Earth remek szerzemények – a pontszámom csak azért nem kilenc, mert a tempókkal azért lehetett volna picit többet variálni. ■

„Szerencsére nincs olyan hónap (hét?), amikor ne jelenne meg legalább egy igazán minőségi finn hanghordozó. Meg kell hagyni, Tuomas Saukkonenék egészen félelmetes színvonalon szállítják le a súlyos/melankolikus dalok nagylemeznyi csomagját. Ilyen az, amikor a durva hangzásvilág is gyengéden simogatja a hallójárataimat.”
– Zubor Olly 9

„Hangulatos, inkább lassú, monumentális, kissé melankolikus, melodikus death/doom muzsika, amibe sok '90-es évek gótikus rock elem vegyül. Elhallgatja az ember, de utána csak némi zaj visszhangzik, nem sok maradandó ragad meg.”
– Cselőtei László 7

„Erős hangulatú bánat-metal a Wolfheart és a Before The Dawn vezérértől. Csodálom az energikusságot, ugyanakkor szerintem kicsit gyors a tempó, ami a megjelenéseket illeti.”
– Gáti Viktor 7

„Hangulatos bánatrock a fontos-sági sorrendjét tekintve harmadik Tuomas Saukkonen projektől, néhol kifejezetten tetszetős dalokkal. Markánsan elkülönül a Wolfheart- és Before The Dawn-vezér egyéb munkáitól, de büntetlenül nem lehet párhuzamosan ennyi fonalat egy kézben tartani, ezen az albumon már viszszaaközönnek a középszerűség jelei.”
– Gyuricza Ferenc 7

„A minimál szintis intró után egy eléggé vastagon szóló, kemény album bontakozik ki, de valószínűleg nem akar jobban tetszeni, mint a Flames of Perdition.”
– Kánya Ferenc 7

„Külön-külön semmi gond nincs a dalokkal, egyben viszont számomra hamar kissé unalmasá válik a lemez.”
– Kiss Gábor 7

„A borító és a hangulat rengeteget dob a lemezen. Egyben kicsit sok és egysíkú, mégis működik. Talán egy ponttal többet is érdemelne.”
– Szénégető Richárd 7

„Itt sem lehetünk tanúi a bánat-metal megújításának, de legalább meggyalázásának sem.”
– Uzseka Norbert 7

JINJER

DUÉL

8

KIADÓ: NAPALM RECORDS
ÍRTA: GÁTI VIKTOR

Az ukrán Jinjer egy kiemelkedően keményen dolgozó zenekar, akik mára amellet, hogy a legnépszerűbbnek számítanak a térségben, globális szinten egyre rangosabb pozíciót töltenek be a modern metal képviselői között. A befektetett munka meghozta gyümölcsét az utóbbi hat-hét évben: a négytagú formáció headlinerként turnézott az USA-ban, mind többször kapnak kiemelt helyet a fesztiválokon, valamint dalaik többmillió-s-tízmillió hallgatottságnak és nézettségnek örvendhetnek a különböző platformokon. A borzasztó jellegtelenn borítóba csomagolt Duél a hatodik nagylemez, s szokatlanul hosszú szünetet követően, három és fél évvel követi az előd Wallflowerst.

A 2021-es korong komoly kihívások elé nézett a szememben, mivel az eggyel korábbi Macro 2019-ben az év lemeze lett nálam (igaz, ma már legfeljebb dobogós lenne). A Wallflowers egy egységesen magas technikai színvonalú anyag volt, ám közel sem bírt olyan erős karakterrel valamint annyi és olyan mértékű kiemelkedő momentummal, mint a Macro; mi több, helyenként eléggé érződött rajta a stagnálás. Ezt Tatiana Shmaylukék hasonlóan érezhették, és talán épp ez volt az

oka, hogy ezúttal hosszabb ideig dolgoztak az új dalsokron. Tati kivételes frontember, ahogy Eugene Abdukhanov is mestere a basszusgitárnak – továbbá a másik két tag a maga hangszerének -, ám azon nyilatkozata, miszerint a Duél úgy a zenekar életében, mint a metal történetében egy kirívóan jelentős album, finoman szólva túlzás; utóbbi legalábbis biztosan.

A Duél, összevetve az előző két lemezzel, nem hoz különösebb pluszt, a jól bevált recept hallható rajta a sajátos, de már megszokott modern progresszív metal/metalcore összetevőkkel, irgalmatlanul vaskos sounddal. Tipikus turnézós lemez, amely képes új fanokat berántani. Nincs is ezzel baj, de magamból kiindulva, a régebbi rajongók lehetséges, hogy másra/többre vágytak ennyi idő után. Mindemellett nehéz olyan igazán emlékezetes, fajsúlyos tételt megnevezni, mint az Outlander, az I Speak Astronomy vagy a Teacher, Teacher. A változatosabb Tumbleweed, a klipese Green Serpent vagy a pusztító A Tongue So Sly valamelyest közelít ehhez.

Úgy tűnik, a Jinjer – egyelőre – letett a frissítésről, megújulásról. Bizom benne, hogy legközelebb erre is gondot fordítanak, de rövid távon a Duéllal sem lesz probléma. ■

„Ezzel a Jinjerral mindig úgy voltam, hogy elismerem, műszaki átvétel okés, de nemigen volt olyan albumuk, amit egyenél többször rágtam végig magam.”
– Kánya Ferenc 9

„Az elején voltak kétségeim, hogy egyáltalán jó lemezt indítottam-e el, az a pusztító kezdés a Tantrum című számban nagyon is kedvemre való volt. Persze, gyorsan hozzátennem, hogy a lemez többi részével sincs bajom. Így kell manapság egyszerre durvának és fogósnak lenni, ahogyan Tatiék teszik.”
– Zubor Olly 8

„Nekem a Jinjer mindig egy – jó vastag – hajszálnyival durvább volt, mint amit szeretek. Pont kellemetlenül keverik a thrasht, az extrém metalt, a metalcore-t és a prog témákat. A dallamos énekes részek rendben vannak és sok az erős pillanat, de összességében elég fárasztó hallgatni.”
– Cselőtei László 7

„Zenezsonglőrök egyéni stílussal egy egyedi hangzásvilággal, de az első találkozás(ok) újdonságának varázsa alaposan megkopott. Kiszámíthatóvá, kiismerhetővé vált a Jinjer, ami ebben a stílusban talán a legnagyobb veszélyforrás.”
– Gyuricza Ferenc 7

„Élőben sosem fogott meg a Jinjer, így a lemezeikkel nem is próbálkoztam. Nem állítom, hogy a Duél kapcsán már átlátom a káoszt, de legalább kezdem látni benne a rációt.”
– Kiss Gábor 7

„Egyre inkább veszt el ez az amúgy rendkívül szimpatikus brigád. Túl sok, túl sűrű, egy idő után összefolyik.”
– Szénégető Richárd 7

„A dallamos részek jobban tetszenek, mint a metalcore, de továbbra is érthető, hogy olyan sokak kedvence.”
– Úzseka Norbert 7

„A zenekar kitartását és mindenmű erőfeszítéseit megsüvegelem, de az üvegplafont nem tudták nálam áttörni, sajnos ezúttal sem. Élőben és lemezen is többszörösen találkoztunk már, és érteni vélem, hogy sokaknál miért működik a történet – nálam azonban ez most sem következett be.”
– Schmidt Péter 6

Fotó: Gyuricza Ferenc

SAOR AMIDST THE RUINS

KIADÓ: SEASON OF MIST
ÍRTA: MILÁN PÉTER

8

A skót Saor két rövidebb albumot követően visszatér a hosszabb szerkesztéshez, így az *Amidst The Ruins* című hatodik album ismét egy óra körül mozog. Andy Marshall ezúttal is egyedül jegyzi a zenét, az ötleteket és a kompozíciókat, amelyek kerekké formálásához meghívott néhány vendéget. A főhős megmutatta, hogy tömörebben is tud fogalmazni, de nyilvánvalóan közel állnak hozzá a hosszú, epikus kifejtések, ami nemcsak a zene emelkedettségére, hanem az egyes szerzemények terjedelmére is vonatkozik.

A zsáner atmoszferikus black metal, amiben benne vannak a korai Borknagarra (példának okáért) jellemző gyors, nyers agresszív black metalos részek a tremoló-játékkal, durva énekkel, másrészt a népzene-ihlette szép dallamok, s e két zene szélsőség akár össze is fonódhat. Ezt a kap-

csolódást jeleníti meg a sűrűn felcsendülő szép női ének, valamint a szintéren ismert Jo Quail csellójátéka. Marshall most szabadjára engedte fantáziáját, zenei tollát, kreativitását, pl. a *Glen Of Sorrow*-ban nagyon szép folkos részeket hallhatunk. A *The Sylvain Embrace* halkán, fokozatosan bontakozik ki, valójában egy akusztikus (neo)-folk tétel ez, ami az Agalloch hasonló jellegű dolgait juttatta eszembe, vagy éppen a dán *Of The Wand And The Moon*: korai időszakát. A női ének itt is varázsol. A záró *Rebirth*-a felsorolt vonások mellett himnikus karakterrel is bír.

Az egész album az északi történetek, mítoszok és hagyomány világába kalauzol, ehhez kapcsolódik az újfent szép lemezborító. Az effajta csapatok valamennyien értékes tevékenységet folytatnak, a Saor saját hangészvilágot alakított ki az ismert műfajon belül. ■

„Bevallom, sosem gondoltam volna, hogy egy olyan folk/black metal album, amely szinte szó szerint tele van síppal, dobbal, nádihegedűvel, ennyire meg tud majd izgéni. Itt ez az egyórás lemez, és én csak azt érzem, hogy még, még, mert nekem ennyi nem elég! Meghajlok Andy Marshall előtt, mert ezt a korongot, és persze ezt a hangszeres társulatot nagyon összehozta!”
– Zubor Olly 9

„Nagyon gazdag a black metal szintér folkos, epikus vonala, ebből a 'zajból' nehéz kiténni. Andy Marshallnak és az ő Saor projektjének nemcsak a szokatlan hangszerelési megoldások miatt, hanem muzikalitása okán is adott erre az esélye. Az *Amidst the Ruins* olyan hangulatos album, amely számos dalszerzői értékét is felvonultat. Bár dalai rendre tíz perc felettek, de egy pillanattal sem válnak unalmassá.”
– Gyuricza Ferenc 8

„Általában szívesen hallgatom az ilyen hangulatos pogány néprajzos zenéket. Ebben a skót formációban is meglelem a szépségeit, de különösebben érdekesnek vagy egyedinek nem mondanám.”
– Kánya Ferenc 8

„Bár a nevükben benne van, senki se várjon AOR muzsikát! A skótok egyszerű dallamokat burkolnak egy nagyon zajos, kissé kaotikus zenei masszába. A kelta ízű melódiák átjönnek, de a harmadik nóta után olyan, mintha olajban úsznál volna egy fél órát. Túltelítődsz, nem kapsz levegőt és lassan elsüllyedsz.”
– Cselőtei László 7

„Az előző lemezzel szintet lépett Andy Marshall és kompániája, amivel engem is maguk mellé állítottak. Ezúttal újra kicsit távolságtartóbb lettem. Megvan a hangulat, de az igazi komponálói bravúr most elmaradt.”
– Gáti Viktor 7

„Baromi sok, sűrű és tömény. A hosszú dalok alatt sokszor levegőt venni is elfelejt az ember, annyira összenyomja. Ám mégis hallgattatja magát. Már-már érthetetlen.”
– Szénégető Richárd 7

„Amilyen elemekből ez a zene felépül, azokból más zenekarok sokkal érdekesebb, magával ragadóbb, jobb albumokat írnak, de azért ez se rossz.”
– Uzseka Norbert 7

„Folkos, dallamos pagan black sok autentikus(nak ható) népi(es) hangszerelemmel kiegészítve. Ez utóbbiak néhol már mintha épp a lényegemet temetnék maguk alá – a kevesebb e téren több lehetne. Vannak azért jobban elkapott témák, de a dalok túlhúszása ezeknél is az összehatás kárára válik. A felhasználót összetevőkből lehetett volna jobbat és tartalmasabbat is alkotni.”
– Schmidt Péter 6

„Bár nem hallgatom black metalt, mégis úgy érzem, hogy ezt már százszor hallottuk másoktól. A rendkívül gicces, folkos betétek sem mentik meg, és az sem segít, hogy minden dal tízperces.”
– Kiss Gábor 5

MANTAR

POST APOCALYPTIC DEPRESSION

8

KIADÓ: METAL BLADE
ÍRTA: KÁNYA FERENC

Vannak a metalon belül nagyon nehezen körbejárható-körülhatárolható területek. A sludge, mint a zene egy extrém megjelenési formája mindig egy ilyen megfoghatatlan valami volt a számomra, olyan mértékű az összemosódás benne a hasonszórú és a teljesen más műfajokkal, hogy a produktum mindig valami lehangolt, szerteszét torzított, mocсарs cucc. A műfaj mélyét nem figyelem, nem követem, számomra az ortodoxok hallgathatatlanok, különösen ha death vagy black metallal, esetleg mindkettővel keverednek. Az olyan muzsikák, mint a Primitive Man, a Lord Mantis vagy a Dragged Into Sunlight – hogy csak egy párat említsek – ez a kategória. Az ilyenektől feszült leszek mint valami sz*r horrortól, amiben nem történik igazából semmi, csak ömlik a vér és a végére még a narrátor is meghal.

Mindenre van azonban megoldás, hála Istennek vannak olyan bandák is, amelyek a hozzám hasonló unfitek számára is elérhetővé teszik a műfajt – kicsit közelebb húzzák a mainstream felé, de tulajdonképp már az is elég, ha nincs rajta a „nem emberi fogyasztásra„ bélyegző. Azok a csapatok, amikre odafigyelek, mint például a Mortals, a Kvlthammer vagy a Black Tusk a tengerentúlról – ahonnan jön ez a zene – vagy itt a kontinensen a svéd The Vice meg a német Mantar, mind egy kis rockos lüktetéssel ütök fel a zenéjüket, ki így, ki úgy. Van, aki partizós témákkal, van, aki szomorúbb, sötétebb szövegekkel. A felsoroltak közül a The Vice az abszolút popos megközelítés, a Mantar

pedig a bizarr; de ők mindannyian a lakossági változatát játsszák ennek a fajta túlvezérelt pincezenének, ami pont ettől élvezhető.

Ez a német formáció két tagot számlál, a húrosokat és a frontemberi feladatokat Hanno menedzseli, aki kölyökkora óta a súlyos zenék rajongója, a dobokat pedig Erinc, róla meg annyit kell tudni, hogy török származású, tőle ered a Mantar név, ami törökül gombát jelent, és nemigen hallgat metalt. Ez a hatodik teljes albumuk. A fennállásuk korai éveiben ők sem pont abban a felfogásban nyomták, ahogy most, de lehet mondani, hogy igen erős a koncepció. A Mantar zenéjében alapvetően a sludge belassult, mocskos hardcore-ja elegyedt punkrockkal, később black metallal, aztán némi alt/grunge-szerű dolog is keveredett bele. A Post Apocalyptic Depression daliban valami stomp rockos, stoneres pulzálást is érzek, és meglehetősen letisztult állapotban van jelen mindez, ám ettől még ne várjunk fémes kristályosodást, még ha nem is túl mély, attól még elég sár ez a cucc. Tempókban, témákban szűken, de változatos anyag, mondjuk ez egyrészt ez nem szigorú elvárás ezen a vonalon, másrészt meg a szürkétől, a monotontól azért elég messze van.

Nekem a nagy energiájú, húzó ritmusú rock'n'roll tételek jöttek be, az olyanok, mint az Absolute Ghost, a Halsgericht, a Pit of Guilt és a Two Choices of Eternity, de ha te másképp szereted a súlyos zenét, szerintem találsz te is magadnak valót a dalok között. ■

„Elkészítően imádom ezeket az arcokat. Ez a zsigeri, beleszárós lazaság a kriptaszagú világéghangulattal és pusztulat soundal keverve egyszerűen odabasz!”
– Szénégető Richárd 9

„Lemmy szelleme kísért. Az énekhang és a koszos gitártémák tekintetében mindenképpen. Pedig ezek a németek még a Motörheadnél is kevesebben vannak. Nem komplikálják, érzésből nyomják. Nem egy slágerzene, mégis elhiszem, hogy erre lehet bulizni, élőben odaver!”
– Cselőtei László 8

„Az eddigi kosz, dög és megbotránkoztatás továbbra is megvan, ám semmi több.”
– Gáti Viktor 7

„Feelings sludge 'n' roll. Tufa, de ettől jó!”
– Kiss Gábor 7

„Jó zajos, van sodrása, de valami azért hiányzik nekem belőle.”
– Uzseka Norbert 7

„Sok albumra mondtuk már, hogy nélkülözi a szabályszerűséget, de azt hiszem, a Mantar anyagára ez most hatványozottan igaz. Mondjuk, pont ez is adja meg a különlegességét, hogy egyfajta piszkos-lucskos 'örömmenét' tartalmaz. Lehet, hogy itt a duó tagjai nem használtak mondjuk bevásárlókocsit hangszerként, ahogy a The Body és az Intensive Care tagjai tették a Was I Good Enough? albumukon, de van egy olyan gyanúm, ha a stúdióban a kezük ügyébe került volna egy, akkor megtették volna.”
– Zubor Olly 7

„Sludge, hardcore, posztpunk, noise rock egyvelegét adja az új Mantar – egyszerűen koszos, súlyos, mocskos, varacskos cucc ez, ami minden, csak nem csalogató belépőmuzsika. :) Így lemezen nekem nem sokat mond, élőben viszont – megfelelően szuggesztív előadásmód mellett – el tudom képzelni, hogy rendesen gyalul.”
– Schmidt Péter 5

„Primitív, tufa önmegvalósítás. Súlyos, mocskos kóaszene, aminek már a befogadáshoz is szükséges egyfajta másállapot, talán éppen egy posztapokaliptikus depresszió. Ugyan a két srác, Erinc és Hanno új albuma hoz némi újdonságot az eddigi munkáikhoz képest – a korábbiaknál tisztább énekhang, német nyelvű dal –, de az ingerküszöböt most ezzel együtt sem ütötte át a Mantar.”
– Gyuricza Ferenc 3

Fotó: Sonja Schuringa / Chanttic

MAJESTICA

POWER TRAIN

7

KIADÓ: NUCLEAR BLAST
ÍRTA: KÁNYA FERENC

Egy haverom mondta sok évvel ezelőtt, talán amikor az első Greta Van Fleet-lemezt hallgattuk, hogy „Na, lopott bringával is mekkorát lehet tekerni!.. Igaza volt, lehetett. Sok esetben viszont kifordítható ez a hasonlat, ennek a svéd bandának az esetében is például. Nem lövöm le a poént, majd a végén kifejtem.

Megvallom őszintén, én azt hittem, hogy feloszlottak, olyan rég nem lehetett hallani róluk. A gitáros-énekes Tommy a Sabatonban, a bőgős Chris meg a Therionba ment, gondoltam itt a sztori vége. (Saját pontosságom kedvéért: Tommy tavaly elhagyta a Sabatont, Chris meg beugrós csak a Therionban.) Legutóbb 2020 decemberében adtak ki egy kissé ellentmondásos „karácsonyi albumot„, ami egy koncept sztori volt Dickens Karácsonyi ének című novellájának feldolgozásával, műfaja filmzenés szimfopower, Howard Shore és Tobias Sammet jelentős hatásával. Hangzás, hangszerelés és hangulat tekintetében nagyszerű munka volt, de mint az előző mondat is sugallja, az eredetiség nem volt az erőssége az A Christmas Carol lemeznek.

Nos, tehát itt vannak újra, nem oszlottak fel, ez talán tervben sem volt, de hiába újult meg a felállás '21-ben, a Majestica háttérbe szorult az egyéb munkák mellett. Ha figyeltem volna, tavaly nyáron kijött egy kislemez a vadiúj A New Beginning dallal, talán árulkodott volna valamiről, bár igazán csak a Power Train-nel jött el a megvilágosodás: a kislemez fantasy stílusú borítóján egy üres, néptelen pályaudvar látható, míg az albumén megérkezett a vonat és előkerültek az emberek is. Lehet mondani, hogy más a muzsika típusa, amit az új dalokból

hallhatunk: a szimfonikusok visszavonultak a szintetizátorba, több lett a gitár, a dallam-érzékenység magas fokú – nagyjából mint az Above idején, az első albumon.

Azt érzem azonban, hogy egyediség terén még mindig kihívásokkal küzd a dalszerző. Nem előítélettel kezdtem az album hallgatását, sőt, a szövegész erejű A Story in the Night kislemez után meglehetősen bizakodón néztem elébe, de sajnos nem sokat kellett forgatni, máris szembejött egy arpeggio, ami erős hasonlóságot mutat azzal, ami az ABBA S.O.S című klasszikusában a refrén vezet fel. Most azt, hogy a dal egésze Avantasia, hagyjuk is. Nem szeretném végigszántani az albumot, inkább adok egy versenyfeladatot: keresd meg az ABBA szintifutam mellé a Liquido Narcoticjának a főtemáját, valamint Dana International Diva című egyetlen slágerének énekdallamát, aztán küldd el nekem, hogy hol találtad meg!

Maradjunk annyiban, hogy becsülettel összerakott iparosmunka a Power Train, az europower téglák rés nélkül illeszkednek, szépen futnak függőlegesen meg vízszintesen is, de egyebet nem látok benne. Ezt a muzsikát már az évezred első évtizedében fényesre koptatták. Két tétel, a kislemezes Story in the Night és az albumot záró szimfós, epikus Alliance Anthem az, amit önfeledten tudtam hallgatni. Ezek, valamint a kategórián felüli hangszerelés és megszólalás okán hetes a Power Train. Egy hét múlva lehet túlzásnak érzem majd.

Ja, és a bringás analógia, mert megígértem: lehet ugyanolyan a bringa és ugyanazok a trükkök... csak már nem lepnek meg. ■

„Óriási meglepetés! Egy felejthető lemezre számítottam, de a borító hangulata miatt kicsit bizakodó is voltam. Ehhez képest a Power Train egy feelinges hallgatnivaló, ami a műfaj szerelmeseinek tuti bejön majd, már csak az arányos és bitang hangzása miatt is! Ezt az éneklést, így, ebben a formában tanítani kellene!”
– Szénégető Richárd 8

„Azt nem mondom, hogy első utam valamelyik pályaudvarra vezet, hogy megválthassam a jegyet a Power Trainre, és arra sem mernék megesküdni, hogy valaha is együtt fogom énekelni a dalokat a srácokkal, de el kell ismernem, hogy sikerült egy olyan albumot alkotniuk, amit még nekem is jó érzés az elejétől a végéig meghallgatni.”
– Zubor Olly 8

„Magas fordulatszámon pörgő, profi módon legyártott, de végtelenül sablonos euro-power metal, helyenként fájóan egyértelmű nyúlásokkal, egy esetben pedig (lásd Victorious című dal zárása) rendkívül kínos megoldással. Nem kétséges, van bázisa ennek a zenének, s lesznek, akiknek tetszeni is fog az új Majestica, de ez akkor is csak középszerű album.”
– Gyuricza Ferenc 6

„Kb. ugyanaz, mint a Dynazty: bulizós jellegű, power (itt kicsit speed is), ami annyira sablonos, hogy a hideg kiráz. És olyan számcímeket adni 2025-ben, mint Battle Cry vagy Thunder Power... Ennél azért drágább az időm!”
– Cselőtei László 5

„Sikerült felszakítani a tavalyi Tungsten okozta sebet.”
– Gáti Viktor 5

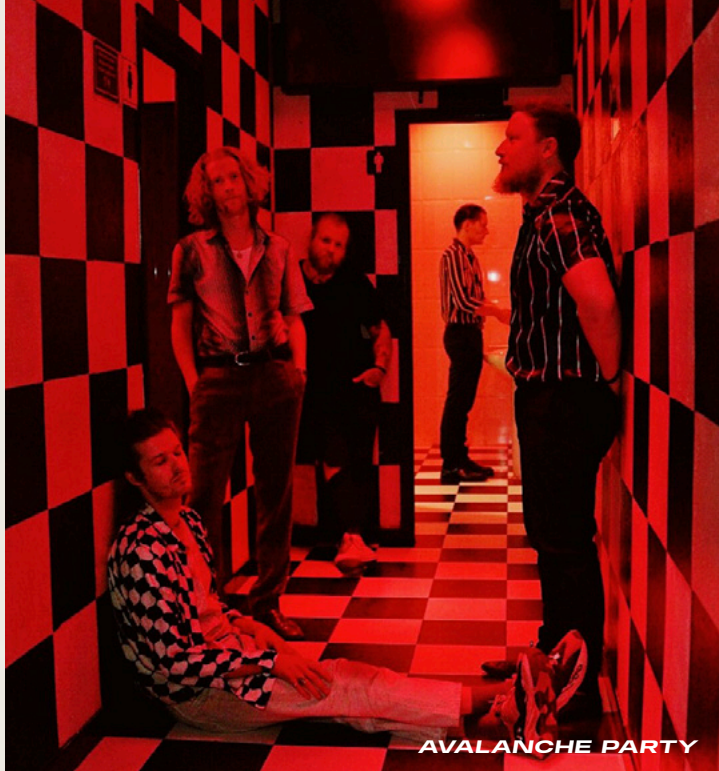
„Tizenkettő egy tucat heavy metal. Jó énekes, jó hangszeresek, de összességében mégis fájóan középszerű.”
– Kiss Gábor 5

„Profin feljátszott, szépen felénekelte, ám mindenfajta egyéniséget nélkülöző, roppantul klisés epikus-dallamos fantasy eurometal – ezt kínálja a svédek harmadik albuma. Nem tudom, két elődje mennyiben lehetett más, de a Power Train alapján nem is fogom összetörni magam azért, hogy ezt megtudjam...”
– Schmidt Péter 5

„Ez is olyan zenekar, ahol megvan a kellő tudás, de meg sem próbálnak bármi újat hozzátenni a metalhoz. Értem, hogy ennek van közönsége, nem az újtóknak, és nincs azzal baj, ha kiszolgálják az igényeket, csak a metal úgy alaphozól sosem az igények kiszolgálásáról szólt. Szerintem.”
– Uzseka Norbert 5

AVALANCHE PARTY

Der Traum Über Alles

KIADÓ: AMK / ÍRTA: POSTA JÁNOS / 8

A rémes borító egy nagyon is jó alternatív garázsrock albumot takar. A yorkshire-i banda második lemezén változatos tempójú és karakteres (billentyűvel és szaxofonnal is színesített) számokat hallhatunk, amelyeket végig egy nagyon hangsúlyos basszus alap visz előre. Kiemelkedik a feszült Nureyev Said It Best, a rohanós No Neutral, a radioheadesen merengős Ecstasy, a pogóztató Serious Dance Music és a pusztító Target. Az egész produkció magában hordoz egy jó adagot a nagyon korai Therapy? hangulatából – több dallammal, kevesebb agresszióval. Ha EP-re vágva is, de ez az album gyakran előkerül majd nálam.

AXETASY

Withering Tides

KIADÓ: DYING VICTIMS / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 8

Ez a fiatal német heavy metal négyes a Stormwitch-gitáros Johnny Kröner saját csapata, itt ő a frontember is. A bandának volt egy „jogelődje” Shred Attack néven, ezt öccsével, Christiannal alapították, aki ott bőgözött, az Axetasybe viszont már dobosként követte bátyját. A Shred Attack másik gitárosa Nick Berger volt, őket együtt hívta Mück a Stormwitch soraiba, de Berger cirka egy esztendő után maradt csak. Az Axetasy '19-ben alakult, de felállása csak '21-re stabilizálódott, akkor kezdtek demózni is. Jellemző módon - mondhatjuk így - minden korai demós nótájuk felkerült a bemutatkozó lemezre, és írtak mellé másik négyet, meg egy intrót elöltök, hogy meglegyen 40 perc az album.

A csapat régisulis heavy/speed metalban utazik, amit erős tempók, technikás riffek, kiváló gitárszólók, nyers megszólalás, visszafogott dallamosság és agresszív ének jellemez - amolyan Razor-Exciter-féle rohammal. Ahogyan játsszák, arról meg leginkább olyan fiatal csapatok ugrottak be, mint honfitársaik közül a Stallion, a Vulture, vagy például a belga Evil Invaders.

Hála Istennek Johnny az éneket illetően megtalálta a saját útját. Korábban, a Shred Attack egyetlen albumán neoklasszikával festett német acélt nyomtak, itt igyekezett a fiatal Udóhoz hasonlóan énekelni, ebből az erősebb pillanatokban nagyjából valami Hell Hofer-szerű (Bullet) valósult meg, a gyengébbekben meg olyan... légvédelmi szirénához hasonló. Ez a jelenleg alkalmazott stílus egyrészt organikusabb, másrészt jobban fekszik erre a muzsikára.

Az album hangzása nem igazán hengerelt le, de úgy vol-

tam vele, hogy üsse kő - régivágású zene, régivágású sound. A nyolc nótát tulajdonképp mind szívesen hallgattam, meglehetősen jól sikerült a lemez. Bár konstans a gyors tempó, jó érzékkel lazítottak a rohanáson lassabb, dallamosabb vagy tisztán hangszeres zenei részekkel, klasszikus heavy metalos betétekkel, szóval ha nincsenek extrém igények, nem nagyon tud unalmassá válni a Withering Tides. Bátran ajánlom, ha szereted a gyors, kemény, ugyanakkor a dallamokat sem nélkülöző metalt, arra azonban mindenképp számíts, hogy ehhez a zenéhez vagy idősebbnek, vagy nagyon elkötelezett fiatalnak kell lenni.

CRIMSON STORM

Livin' On The Bad Side

KIADÓ: FIGHTER RECORDS / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 8

Érdekelnek az egzotikus dolgok, mi? Általában engem is, szeretek underground bandákat hallgatni akár teljesen ismeretlen színekről is. Mondjuk, ez a banda spanyol és a szintér, ahol ők működnek, egyre kevésbé számít ismeretlennek. Hála többek között a Fighter Records működésének is. A Fighter szinte kizárólag heavy metalban utazik, plusz relatívok: power metal, speed metal. A Crimson Storm meg - milyen érdekesség - épp ebben a háromban, tehát teljes az együttállás. Ami miatt érdekelt az album, az pont az a két dolog, hogy spanyol, és hogy tempós, kemény heavy metal.

Nemigen számítottam meglepetésre, a négyes mégis meg tudott lepni. Mivel? Talán azzal, hogy mesteri magabiztossággal kezelik a hangszert? Ez igaz, de nem, mert azt gondolom, hogy ez ligától függetlenül alap. Azzal, hogy az énekes nem a búcsúban lötte a hangját? Ez is igaz, mondjuk az olyat, amivel a srác rendelkezik, három pálcára se merik kitenni. Azzal, hogy jók a dalok? Igen, meglehetősen jók, de a régió átlaga ebben is magas, olyan nagy para ezzel kapcsolatban sem motoszkált bennem. Hogy hogyan szól? Ez bizonyos mértékig sokadrendű dolog, most sem volt szempont, de végülis csalódást nem okoztak.

Elárulom, na! Az instru intro valamivel több mint egy perccel után 30 másodperccel sem kellett elteltetnie, már kerestem a neten ezt a Pau Correas nevű dalos srácot, biztos voltam benne, hogy van egy Iron Maiden tribute zenekara. A hangja annyira Dickinson, hogy az már megtévesztésre is alkalmas. De nincs Maiden tribute csapata és a Youtube-on sincs maidenénekelés csatornája.

A zene? Mint mondtam, gyors és keménykötésű heavy metal dallamos témákkal, prima szólókkal, közép-magas lágéjú énekkel és csordakórusokkal. A hatások között a Riot tagadhatatlan (Sign of the Crimson Storm ugye, mondjuk az pont egy lassú-középtempós dal), esetleg a korai Loudness is szóba jöhet, nekem azonban helyenként kimondottan az első két Running Wild ugrott be, és ez együtt nagyon izgalmas dolog! Például a nyitó Ragin' Eyes of Darkness, aztán az Outrageous és az Abuse of Power, vagy a végén a spanyol nyelvű Seven Days of Mayhem - olyan, mint egy időgép: a Running Wild '84-ből, a Riot '88-ból, Dickinson meg kábé '92-ből van jelen.

Élményszámba menő, nagy hangulatú speed metal, sokkal többet azonban nem ad. Figyelembe véve viszont azt, hogy ez gyakorlatilag nem friss anyag, hanem a banda eddig megírt szinte összes nótája újra felvéve, engem roppant érdekelt a folytatás - remélem mielőbb meglepnek ezzel is.

EPITAPH

Path To Oblivion

KIADÓ: MY KINGDOM MUSIC / ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 8

A doom metal kifejezést hallva az egyszerű zenehallgatók többségének elsőként brit, amerikai, netán svéd formációk nevi ugranak be - ez persze érthető is, hiszen az irányzat legismertebb bandáinak többsége valóban ezen színterekről érkezett. Ugyanakkor számos más ország is büszkélkedhet kitűnő doom csapatokkal, Olaszország például egész sok remek bandát szabadított már a világra. Thunderstorm, Doomsworld, Abysmal Grief, Black Oath - csak néhány példa Itáliából, akik mellett érdemes megemlíteni az 1988-ban Veronában megalakult Epitaph nevét is, mely zenekar friss nagylemezére a következőkben térek ki részletesebben. A brigád, bár három és féltizede létezik, még csak a har-

madik albumánál tart – stilszerűen lassú tempót diktálnak tehát maguknak.

A 41 perces, hat dalt és két rövid instrumentális szövszenetet felvonultató Path To Oblivion bár nem kiemelkedő, de minden tekintetben becsületes és hangulatos doom metal anyag, ami a zsáner keretein belül voltaképpen egész változatosra sikeredett. A kissé affektálás, modoros-szinpadias benyomást keltő énekstílus ehhez a zenéhez és obskúr szövegvilághoz teljesen jól passzol, hasonlóképpen mondjuk a Green Lung, a Spiritus Mortis vagy a Venomous Maximus muzsikájához. Az elszállós középéresszel andalító Condemned To Flesh, az önmagukhoz képest szinte slágeres Voices Behind The Wall vagy a záró, középtájon már-már thrashesen beszigorodó, majd a végére pszichedelikusba forduló Fall From Grace okozzák a lemez számomra legemlékezetesebb perceit, de egészében, a produkciót és a vizuális körítést nézve is rendben van a dolog.

A doom színteret a sarkaiból kifordítani ugyan nem fogják ezzel az albummal, annyira nyilván nem alapmű, de ha bírod az efféle zenéket, érdemes tenned vele egy próbát, mert megfelelő hangulatban bizony eléggé be tud rántani. A borítót pedig érdemes részletekben megnézni is tanulmányozni.

FIRKIN

Kocsmadalok

KIADÓ: PUMP JUMP RECORDS / ÍRTA: UZSEKA NORBERT / 9

A Firkin 2008 óta tolja az ír/kelta melódiákkal kevert punkos rockzenét, Péter János fuvolás-furulyás vezetésével, akit anno még a M.É.Z.-ben ismertem meg, és aki bebizonyította, hogy, bár miként a dal mondja: „a dudásnak pokolra kell mennie”, egyes flótások egyenest ott születtek.

A legtöbb Firkin-nóta szövege angol, ám már 12 éve is volt egy magyar nyelvű albumuk, melynek címadó dala, az Igyunk pálinkát!, ugyanannak az ír partihimnusz, a Whiskey in the Jarnak a totálisan magyar verziója, amit a Metallica is feldolgozott. Ahogy az új anyag címe jelzi, itt is vannak kocsmadalok, de a kocsmában nem csak ivászat megy, hanem nagy beszélgetések is, röpködnek a sztorik, ahogy néha a székek is. Sőt, ha az ember betéved egy valamirevaló ír pubba, előbb-utóbb azt hallja majd, hogy valamelyik helybéli nekikezd egy szívtépő, tragikus ír balladába. Na, mindezekből akad itt is, bár az album zöme azért vidám.

A dalok ismerősek korábbi Firkin-kiadványokról, egy részüket angolul ismertük eddig, más részük megvolt már magyarul is, csak itt másféle verzióban (koncert, unplugged) hallható. A pajzán és bumfordi Hetedhét székely pl. már az Igyunk pálinkáton szerepelt, de az itt hallható koncertfelvétel annál is fergetegesebb és mókásabb. A Tündérmese pedig sodró rockváltozatban és akusztikus, líraibb formában is itt van, és mindkettő remek.

A sok vicces, tényleg kocsmai ill. tengerésztema között jól megférnek a komolyabbak, és feltűnő, hogy több dal is milyen pozitív üzenetet hordoz. Higgy magadban, ne add fel, úgy vagy jó, ahogy vagy. Ez rohadtul közhelyes is lehetne, de ahogy Firkinék előadják, úgy el tudom hinni. Jó példa erre az út végén című dal, ami a '18-as We are the Oneson Odyssey címmel szerepelt, és azóta az úgymondó élethimuszaim egyike lett. Magával ragadó, lelkesítő, s közben ott van benne az a semmivel sem összetéveszhető ír hangulat is.

Ez a leírás persze az egész albumra áll, és ha a szükséglet van egy kis plusz energiára, némi vállonveretésre, biztatásra, hogy tarts ki, akkor hallgasd meg. Kocsmázáshoz meg egyenest kötelező.

HAZZERD

The 3rd Dimension

KIADÓ: M-THEORY AUDIO / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 8

Idén egy tucat esztendeje, hogy megalakult ez a kanadai thrash banda. Az első felállásukban még külön énekes is volt, ma már nem létezik az a poszt. Előfordul. Ritkán olyan is, hogy a dobos veszi át az énekesi feladatokat. A Hazzerd esetében így történt, ma is az alapító Dylan Westendorp dobos a banda torka a színpad hátterében, nem kerestek külön embert a frontra.

A csapat a harmadik albumát készítette el és adta ki idén januárban, erre utal az album címe is. Egy gondolat ide...

A borítót alkotó Andrej Buzikov - aki egy kazal thrash csapatnak készített már grafikát, köztük a Municipal Waste, a Toxic Holocaust vagy a Violator - benézte kicsit ezt a harmadik dimenzió dologot, az ugyanis az a három irányban kiterjedő tér, amelyet mi is érzékelünk: hosszúság, szélesség, magasság. Amit a művész megörökített, az az ötödik dimenzió lehet, ami az elméleti fizika szerint lehetővé teszi a különböző párhuzamos univerzumok közötti átjárást. Ez a nyitó tétel, az Interdimension. Csak úgy megjegyezzem.

Hosszú idővel, napra pontosan 5 évvel követi a harmadik lemez elődjét, ami Delirium címmel jelent meg. Ennyi idő alatt néhány személyi változás is történhet, történt is: 2025-ben Dylan mellett már csak a gitáros Toryin Schadlich alapító tag. A Hazzerd muzsikájában azonban nem sok dolog változott, továbbra is intenzív újhullámos thrash metal játszanak rengeteg tempó- és riffváltással, technikával és első osztályú gitárszólókkal. Az már a második nótában lejön, hogy a Megadeth és az Anthrax nagy kedvenc, azután kicsit később egy szép Maiden-inspirált bevezető is megjelenik, de nincs itt semmi komolyabb oldszkülködés, ez az új iskola. A technikus megközelítés, a hangszerközpontúság és nem utolsósorban Dylan hangja okán leginkább a Havok jut majd azok eszébe, akik először hallják.

Engem olyan tételek vettek meg a lemezt hallva, mint az Interdimension, a Plagueis, a Parasitic vagy a Control. Ezek a straight fit, intenzív, agresszív és technikus nóták, a (hivatalosan nem létező, mert most találtam ki) neobayareista vonal. De hogy inkább objektív képet adjak, a Hazzerd ereje nem csak ezekben van, hanem olyan nótákban is, mint az Unto Ashes, a Scars vagy a Deathbringer; tehát a túlnyomóan thrash, ugyanakkor akrobatikus, villantós témákban.

Két instru nótát is hoztak ezen a lemezen, ezek közül a rövid, átvezető jellegű TTT ugyan nem túl izgalmas darab, de elmegy. Az A Fell Omen jóval hosszabb, 9 perc feletti, lassan felépülő shred témahalmaz. Hazudnék, ha azt mondanám, hogy unalmas, de ezt már inkább öncélú flexelésnek érzem, mint szórakoztatónak. Ami az benne, azt a visszafogottabb tempójú középéresszéből ki lehet nyerni. Azt is értem ugyanakkor, hogy a dalszerző részéről milyen igény születte a nótát, de... lehet nem jött még el az ideje.

A The 3rd Dimension összességében egy átgondoltabb, összeszedettebb, letisztulóbb levő Hazzerdet mutat az előző Deliriumhoz képest, ez a hangzásban is szépen megjelenik. Azt gondolom, mindenképp érdemes odafigyelni rájuk, bennük van a potenciál, hogy nagyobbra nőjenek. Hallgasd meg!

MEKIGAH

To Hold Onto A Heartless Heart

KIADÓ: AESTHETIC DEATH / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

Az Aesthetic Death a teljes underground zenei paletta egyik legkülönlegesebb kiadója, itt nem fordulhat elő, hogy sápadt stílusgyakorlatokat, középútas fásasztásokat, alulinspirált zsánerlemezeket adjanak ki. Tény, hogy ezekbe a kiadványokba még az underground ismerői közül is sokaknak beletörne a foga, a kiadó vezetője számára ez egy misszió, nem piaci tevékenység – művészi, alkotói szempontokat tart szem előtt; víziója van, hogy másképp fogalmazzak. A rendkívül korrekt, önzetlen kiadóvezetőnek köszönhetően nagyon sok eredeti Aesthetic Death-albummal rendelkezek, s ezek bővelkednek a határtárgító művekben. A 2008-ban alakult ausztrál Mekigah is az öntörvényűek táborát erősíti.

A To Hold Onto a Heartless Heart a tavalyi év termése, egyben az ötödik album a Vis Ortis-Leigh Ritsson duótól. A lemezt ketten írták, rögzítették, keverték. A To Hold Onto a Heartless Heart anyagánál csak a jellemzése nehezebb, a Mekigah korábban sem készített zsánerfelvételeket. Kísérleti jelleggel felvett és előadott anyag a Mekigah albuma, ahol zömmel felleljük a sztenderd rock/metal-ritmusokat, azonban ezt a laza keretet a saját kénye-kedve szerint tölti ki a duó. Ez a kény és kedv nem fog sokak tetszésével találkozni, ugyanis sokszor egészen kakofonikus szintig elmenően alkalmazza a zajszközöket a két ausztrál. Disszonáns noise rock árad, experimentális, szürreális hangképek váltakoznak, gitárok gerjednek, de nem mindig lehet beazonosítani, hogy milyen hangszerekkel festik fel a bizarr hangképet.

Nem nagyon tudnám mihez hasonlítani a Mekigah alkotását, az egész legalább olyan megfoghatatlan, mint az egyébként hangulatos kivitelű digipak-tok fotói, képei. Masszív hangulatáramlásra feketünk rá, amennyiben készen állunk részt venni e ki tudja, hová vezető utazáson, amiről a néha egészen artikulátlanná váló rikácsolások, örült torokhangok próbálnak meg lebeszélni. Én kedvelem az ilyesmit, főleg, ha rendszert vélek felfedezni/teremteni az elsőre áthatolhatatlannak tűnő hangbábelben. A Mekigah nem lépi át az értelmezhetőség határát.

NEUROSTRIKE

Neon Uprising

KIADÓ: IRON BACKSTAGE / ÍRTA: KÁNYA FERENC / 8

Néha van az úgy, hogy szembejön egy-egy olyan előadó vagy album, ami nem metal, de még csak nem is rock. Annak, hogy ilyen kiadványokról cikk jelenik meg az ország még mindig leghangosabb rock/metal magazinjában, két oka lehet: az egyik, hogy valamilyen formában releváns, a másik pedig, hogy ugyan nem releváns, viszont van olyan súlya, hogy ne lehessen csak úgy félretenni. Egyszer, vagy tíz évvel ezelőtt, emlékszem, egy olvasó még egy igen személyes(kedő) hangvételi üzenetben is kifejezte nemtetszését, amiért egy synthwave-es, elektronikus hangzásvilágú formáció albumáról írtam a kedvenc magazinjában. Pedig az a csapat - a finn Nightsatan volt - olyan muzsikát alkotott, amiben ha a szintiket gitárokra cserélnék, kábé egy instru Candlemass jönne ki némi Judas Priest hatással, cirka a '80-as évek közepéről-végéről. Ilyeneket meg hallgatunk, nem?

Ez a Neurostrike is azzal fogott meg, hogy helyenként olyan metalosak, mint a Sabaton, de általában olyan párhuzamok jutottak eszembe a dalokat hallgatva, mint a Rammstein, Rob Zombie, a Pain vagy a Deathstars. Ilyeneket is hallgatunk, nem? A fülbemászó dallamosságot meg a világos, vidám témákat mondjuk nagyobb ívben kerülük, mint vámpír a kihegyezett végű, fokhagymával bedörzsölt ezüst feszületet napfényben, szóval erősen ragaszkodnak a saját szabványaikhoz.

A Neurostrike egy Los Angeles-i underground formáció, a Neon Uprising a debütáló albumuk. A muzsikájuk leginkább a sötét és a súlyos jelzőkkel illethető nyers synthwave különös, libabőrös atmoszférával. Egyszerre nosztalgikus és futurisztikus muzsika. Hideg zene meleg hangokkal. Nem instrumentális, de soundtrack hangulatokat idéző darabok követik egymást - a Blade Runner 2049 vagy a Cyberpunk 2077 játék sötét, villogó neonfényes, esőzattata nagyvárosi utcáinak képe szinte végig ott lebeg a parietális lebenyen.

Hozzá kell tenni azonban, hogy nem ez a titokzatos (talán egyszemélyes) formáció találta fel ezt a kereket. Ennek a misztikus, sötét villanyzenének az ősatyjai alapvetően filmzenék szerzői, napjainkban meg többek között olyan művészek, mint Frack Hueso (Carpenter Brut), James Kent (Pertubator) vagy Garrett Hayes (LazerHawk) a nagy nevek ebben a darksynth - cyberpunk - outrun electro műfajban. Ők legalább egy tucat esztendeje nyomják ezt a dolgot, ennyire masszív masszába azonban egyikük sem gyúrta össze a műfaj velejét. Pedig a Carpenter Brut igazán közel járt hozzá.

Ha te az a metalos vagy, aki sugárban rókázik a szintitől az olyan fémzenékben, mint az Amaranthe vagy a Beast In Black - ügysem olvastál idáig. Ha viszont nem, akkor nagy levegő és tegyél egy próbát! Nem mondom el senkinek!

ONIROPHAGUS

Revelations From The Void

KIADÓ: PERSONAL RECORDS / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 7

A 2011-ben alakult spanyol Onirophagus ha nem is a doom/death metal veteránja, két albummal a háta mögött megmutatott egy s mást a műfajból. A Revelations Of The Void című új lemez hat év elteltével jelent meg idén januárban. A 48 perces anyag hallatán leszűrhető, hogy a spanyolok úgy kívánják megőrizni a műfaj formáját és tartalmi lényegét, hogy ne is ragadjanak bele abba, emellett mind a doomnak, mint a death metalnak meg akarták adni, ami az övék, kidomborítva lényegi vonásaikat. Ennek megfelelően a Landsickness dalban vaskos, tömény death metalos részekkel találkozunk; Moregod, Obzen és Sir Bellum (hármai is gitározna) riffelése intenzív, s néha a black metal határait is súrolja. Ugyanakkor a The Tome egy vérbeli doom/death-tétel, ahol előkerülnek az elégikus, szomorkás doom-gitárdallamok.

A spanyolok tanfőtémesterei között egyértelműen megtaláljuk a My Dying Bride-ot, de vannak közös pontok olyan formációkkal is, mint a Novembers Doom, az extrémebb pontokon az Evoken (Black Brew), de dicsérendő, hogy hallom a törekvést arra, hogy a kvintett a maga világát hozza létre a doom/death metal világán belül. Erre épp az említett Black Brew lehet példa, ami az album egyik legjobban sikerült darabja. Intenzív black/death-tekervényei éppúgy vannak, mint gyors részei. Az Onirophagus nem feltétlenül ragaszkodik a tipikus hörgéshez, így a tizenhat perces zárótételben (Stargazing Into The Void) sajátos szavalásszerűség is hallható, ami önmagában nem eredeti ötlet, de némi változatosságot visz a komor zenébe. Ezt szolgálja a néha felcsendülő hegedűső és a női ének is. Ami az éneket illeti, Paingrinder frontember szenvedélyes kvázi-dallamos énektémákat is hallat, mely témák ha nem is kimondottan melodikusak, színesítenek a sötét tónusokon. A hangszereszínesítések vonatkozásában megemlítendő a fináléban elhangzó „meztelen” hegedű, ami kis pihenőt nyújt a robajlástengerben.

A borítófestmény stílusa azonnal felismerhető, Paolo Girardi műve, a szürreális örvényszerűség nem áll távol a zene kavargásától.

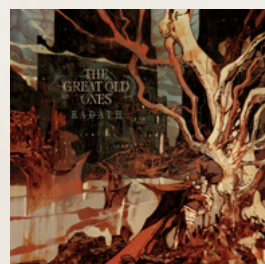
PERCEMBER

Mérleg EP

KIADÓ: SZERZŐI KIADÁS / ÍRTA: UZSEKA NORBERT / 8

A veszprémi PerceMBER négy tagjából hárman (Csángó Kornél énekes-gitáros, Megyeri Zoltán dobos, Vittmann Máttyás basszusgitáros) már lassan hét éve együtt tribute zenekaroknak (Aliz in Chains és Sabbathal), ám saját zenéjük nem intézhető el annyival, hogy AIC/Sabbath mix. Bemutatózó háromszámos EP-jükön e kettőnek a hatása leginkább a Szövetség című dalban érződik, de még abban is van némi alternatív rock íz.

Az EP-t nyitó Mérleg kb. olyan, mintha a Nirvanát kevernénk valamelyik popba hajló magyar alter csapatallal. Mondhatni, ebben van a legnagyobb sláger potenciál, bár nekem főleg a sodró riff miatt tetszik. Az Óriás elvontabb darab, kimért tempója, szintén erősen alteros hatású szövege mellett a zenei finomságai miatt tudom szeretni. Itt különösen érződik, hogy Drótos Gábor hangmérnök milyen jó munkát

végzett, és Manner Gábor billentyűs szerepe is itt domborodik ki leginkább. De azért, igen, a Szövetség az, ami miatt a Percember felírhat a kedvelőik listájára. Baljós riff, AIC-hatású ének, diszsonáns gitárszólo és lassú, de ellenállhatatlan húzás jellemzik ezt a dalt.

Az EP miniCD-n is beszerezhető (de rég láttam ilyet!), de fenn van különféle online platformokon is. Kíváncsian várom a folytatást!

ROT COVEN

Nightmares Devour The Waking World

KIADÓ: AESTHETIC DEATH / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

A Rot Coven nevével első ízben futok össze, a Nightmares Devour The Waking World tavaly augusztusban jelent meg, a dupla-CD most jutott el hozzám. Vérbeli Aesthetic Death-anag: nehéz, súlyos, kataklizmikus, experimentális, nyomasztó...

Kéttagú társaságról van szó Pennsylvaniából. Az első CD az eredetileg 2023-ban megjelent első albumot tartalmazza, a második pedig a tavalyi lemezt, így egy kiadvány részeként lehet elmerülni ebben a rendkívül sötét anyagban. A Rot Coven síri zenéjében az ipusztriális zenével átszótt lassú sludge/doom metal keveredik olyan zajokkal, amelyeket anno a néhai Cold Meat Industry palettáján lévő csapatoktól hallhattunk, pl. az MZ.412-től. Nem könnyű eledel. A terjedelmes szerzeményekben a zajkísérletek azonban olyanok, hogy aki kedveli az ilyesmit, bizton állítható, hogy kapcsolódni tud a rejtélyes formáció alkotó folyamatához. Amimt megszólal a kettes CD-ről a 18 perces Accretion Disk Necropolis, a zajszögesdrótra felfűzött fortyogó hangok, keleties hatást keltő dallamkezdemények, hangszeres feltétek, torokkántálások, dobok hangjai, azonnal át tudom venni az alakulat hullámhosszát. Ehhez nyilván szükséges a konvencióktól való eltávolodás, de legalább a hajlandóság a merev sémáktól való elszakadásra.

A dupla-album első lemezén több metalos résszel találkozhatunk, itt a fémés él, a vaskosság nem egyszer veszi át a főszerepet, s ugyan a második CD-n a noise/industrial-odalé a főszerep, az említett Accretion...-ben is felrobajlanak monstruózus doom-részek – ipusztriális keretbe kényszerítve, zajsav-fürdőbe áztatva. A doom metal, a zenei kifejezőmódok, maga a zene legszélán járunk... Érzékeink, idegeink, tűrőképességünk, az emberi/zenei/művészi formákba vetett eddig hitünk és vélelmzéseink kerülnek mérlegre, méretetnek meg. Könnyen lehet, hogy aki felkészületlenül veszi fel a vándorbotot, hogy bejárja e kénes virágokkal, baljósan foszforeszkáló fényekkel teleszórt vidéket, ott a Rot Coven tűzi majd ki a győzelem zászlaját a botor utazó felett,

ám aki kellő benső erővel felvértezve vág bele, hogy átélje a Nightmares Devour The Waking World által kínált kínokat, megpróbáltatásokat, hangokba foglalt ostorcsapásokat, zenei tortúrákat, az elmondhatja, hogy megerősödvé, újjászülve keveredett ki a zajorkánból, a hosszan elnyúló zörejócéánok marasztaló karjaiból.

THE GREAT OLD ONES

Kadath

KIADÓ: SEASON OF MIST / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 9

A 21. század black metal-szétraíjzásának egyik kitűnő képviselője a 2009-ben, Bordeaux-ban alakult The Great Old Ones. A 2012-es Al Azif debütalbumot rögzített tagságból már csak Benjamin Guerry gitáros/énekes van jelen, de mivel ő a dalszerző, a személyi változások egyáltalán nem rengették meg a csapat épületét. Jeff Grimal szintén fontos tag volt, de 2018-ban távozott. A franciák korábban négy lemezen mutatták be, hogy ezt a műfajt miképpen lehet új szintekre eljuttatni, és a Kadath című új mű ismét ösvényeket vág a bozótosban.

A lemez cím jelzi, hogy Lovecraft mint tematika sziklaszálárd, bár a zenekar neve eleve kötelez. Azt a black metalt, amit a The Great Old Ones játszik, nem lehet pár hónap alatt összezsapni, a Cosmicism után bő öt évvel jelenik meg a Kadath. Nyugodtan kijelenthetjük, hogy a bónusz dallam együtt 73 perces album progresszív black metal túlzott experimentalizmus nélkül. Guerry és társai remekül felépített kompozíciókkal álltak elő, ahol nagy erény, hogy mind az egyéni hangszeres teljesítmények, mind az album zenei/művész összképe tökéletes formában tündököl. Ez a progresszivitás nem az újra való erőltetett törekvés, hiszen pl. az In The Mouth Of Madness kimondottan fogós témával kezdődik, emellett az intenzitásra is sokat ad a zenekar. Az új dobos, Julian Deana rendkívül jól üt, feszes, precíz és hallani, hogy szabad kezét kapott a díszítések kidolgozására.

Guerry jellegzetes, sűrű harmóniajátéka, a vizesésszerű tremoló-játék, a csapatra jellemző visszhangos effektekkel ezúttal is monolitikus szerzeményekben kulminál. Az izmos hangzás, a vaskos gitárok, az áttekinthető, de arányos és nem steril, kiherélt produkció mindig fontos szempont volt ennél a csapatnál. Akinek van füle a black metal-hallásra, örömmel veszik el az összetett gitárdallam-nyalábok közepette, mint ha Lovecraft kísérteties Kadath-jában kóborolna. A tömény gitárok között Benoit Claus basszusgitárja sem veszik el. A sajtóságos borító (Jakub Rebelka) jól illeszkedik a dark fantasy koncepcióhoz.

A The Great Old Ones már az év elején nagyon magasra helyezte a léceket ezzel a hangulatos, ötletekben bővelkedő, kiemelkedően magas színvonalú albummal.

PLANET OF ZEUS

Afterlife

KIADÓ: I HAVE A DRUM RECORDS / ÍRTA: POSTA JÁNOS / 8

Sajnos erről a lemezről nem (sem) tettünk említést az októberi megjelenésekor, de a közelgő koncert kapcsán talán még mindig nem késő pár sorban megemlékezni róla.

Bevallom, bár a nevükkel találkoztam, nekem eddig kimaradt a Planet Of Zeus munkássága, viszont a Half Gramme Of Soma megismerése óta bizalommal közelíttek a stoner rockos görög bandák felé – így aztán ahogy beérkezett ez az érdekes borítójú lemez, rögtön rávettem magam.

Az ismerkedés olyan jól sikerült, hogy az album az éves kedvenceim listáján is helyet kapott. Pedig nagy varázslat nincs az öt évig érlelt dalokban, de az egész lemeznek van egy kellemes sodrása, olyan életpozitív próbatermi/kisszínpados hangulatú zenebona, amelyben én sokszor a Imagine korszakos Pearl Jamet hallom – néhol talán túl konkrétan is, hahá!

Jó volna február 25-én minél többet kapni ezekből a dalokból élőben is. Találkozunk a Dürerben!

THE NIGHT FLIGHT ORCHESTRA

Give Us The Moon

KIADÓ: NAPALM RECORDS / ÍRTA: GÁTI VIKTOR / 8

A svéd élvonalbeli metalos arcok által alapított The Night Flight Orchestra 2007-es indulása után meglehetősen hosszú idő után jelentkezett első nagylemezével, hiszen a debütálással egészen 2012-ig vártak. Ezt követően viszont egyre jobban felpozsduilt körülöttük az élet, olyannyira, hogy a mind több és hosszabb turnézás közepette előző két lemezük (Aeromantic I és II) mindössze egy év különbséggel jelent meg. A Give Us The Moon pedig már a hetedik album a sorban.

A csapat magját Björn 'Speed' Strid énekes, Sharlee D'Angelo basszer (Arch Enemy, Spiritual Beggars), Jonas Källsäck dobos és David Andersson gitáros alkotta, egészen utóbbi zseniális dalszerző 2022-es haláláig. Andersson megüresedett helyét Rasmus Ehrnborn vette át, aki évek óta Speed és David oldalán nyomul(t) a Soilworkben. A

felállást 2017 óta két vokalista hölgy erősíti, akiknél szintén 2022-ben történt egy váltás. A jelenlegi tagságot Sebastian Forslund multihangszeres és John Lönnmyr billentyűs teszi teljessé.

A csapat zenéjének alapillérei voltaképpen már a kezdetekkor fel lettek állítva, melyekhez a fő inspirációt a kései '70-es és a '80-as évek diszkó- és AOR-zenéi jelentették (ABBA, Bee Gees, Journey, Survivor). Ugyanakkor kijelenthető, hogy fokozatosan egy, a banda által szüntelenül finomított, önálló karakterre helyeződött a hangsúly.

Engem legelőször a kettes Skyline Whispers húzott be, mint semmilyen addig hallott zenéhez nem fogható különlegesség, majd a rajongásom a következő Amber Galacticnál hágott a tetőfokára. Azóta is szívesen hallgatom a szépen bővülő életművet, ám az a varázs, amely a korai időkben megragadott, esetemben már nem a régi.

Ettől függetlenül a tNFO töretlenül építi tovább reputációját, amelynek ez a tizenhárom tétel szintén stabil építőköve. Úgy a zenészek csapatmunkája, mint Speed kitoröhlhetetlen melódiai, a nóták szintjén megoszló változatos ritmus- és dallamképletek, végig egységesen masszívak a lemezen. Ékes példaként szolgál a rockos húzásban jelszövegű Melbourne, May I?, a pszichedelijával dústott Like The Beating Of A Heart, a slágerességben a Satellite-hoz és a White Jeanshez mérhető Shooting Velvet, a szinte latinosan lüktető, nagy kedvenc Cosmic Tide vagy a diszkófunkra koncentrált A Paris Point Of View.

Konstans mód üde színfolt a tNFO, a lemezeik külön kategóriát képviselnek a rockzenében. Számomra a pontozás jobb híján aktuális beleélés alapján lehetséges, ezáltal voltaképpen nincs túl nagy jelentősége. Mindenkinek erősen ajánlott korong és zenekar.

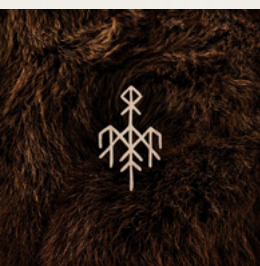
TRANSYLVANIUM

Az élet íze

KIADÓ: H-MUSIC / ÍRTA: SCHMIDT PÉTER / 8

Hat évvel a Végtelen utakon debüt megjelenése után jött ki a székelyudvarhelyi Transylvanium második albuma, mely úgy hozott újabb színeket a banda palettájára, hogy közben az önazonosságuk jöttányit sem csorbult. Ha ismered a bemutatkozó anyagot - vagy ha olvastad az októberi digitális különszámban megjelent interjút -, akkor tudhatod, hogy a zenekar valahol a tradicionális hazai hard rock és dallamos

heavy metal határmezsgyéjén mozogva muzsikál, magyar nyelvű dalszövegekkel és letisztult, egyszerre hagyománytisztelő és mégis modern hangzásképpel.

E kitétel mindkét albumra áll, azzal a megjegyzéssel, hogy a második korongon némi kis szolidan progos, sőt AOR-os hatások is megjelentek, afféle fűszer gyanánt. Ezek az elemek főként az anyag közepe tájékától kezdenek beérkezni, mint ahogy a legkarcosabb riffekkel is főként a második térfélen találkozhatunk. Nekem ezek a kicsit bátrabb hangvételű, kalandozósbab dalok tetszenek leginkább, az olyanok, mint pl. az Ingyen van minden, a szövegében különösen erős Ne keress szigetet, a kő metalosan riffelős Belső szobám vagy a lemezt záró, szépen építkező Magamba látok.

A tizenkét dalos album fő erényei közt kell megemlíteni egyfelől a kifejezetten izes és ízléses gitárjátékot, másfelől pedig a szólnoki Denevér Stúdióban kialakult, jól áttekinthető, szellős és kellően dinamikus megszólalást. Néminemű hiányosságként felhozni mindössze két dolgot tudnék: egyrészt néhány rím és néhol a hangsúlyozás nekem kicsit esetlegesnek tűnik, másrészt pedig a fronton látható szimpla zenekari fotó helyett megérdemelt volna az album egy komolyabb, mutatósbab lemezborítót is. Ezekkel mondjuk azért még bőven együtt lehet élni. Az összkép tehát egyértelműen pozitív - ez egy zenében és szövegben egyaránt tartalmas, hangulatos, emberséget sugárzó dalszöveg, amivel a brigád egyértelmű előrelépést produkált a 2018-as debütálásához képest.

URZA/CALLIOPHIS Dawn Of A Lifeless Age

KIADÓ: AESTHETIC DEATH / ÍRTA: MILÁN PÉTER / 8

Két 21. századi doom metal zenekar adott randevút egymásnak ezen a CD-n, mindketten Németországból származnak. Az Urza 2015-ben alakult, a debütalbum The Omnipresence Of Loss címmel 2019-ben jelent meg. Emlékeim között kutakodván nem leltem rá az információra, hogy hallottam volna a lemezt, azonban az Aesthetic Death kiadványa ráirányította figyelmemet a már szemlétemást veteránokból álló csapatra. Öten vannak, s miként a Calliophis, ők is két számot jegyeznek e split-CD-n.

Az Urza death/doom metalt ad elő, amely helyenként, amikor a leglassabban játszanak, a funeral doom határait is érinti. A Through Ages Of Colossal Embitterment végén egy rövid gyorsulásnak is fülantúni lehetünk, de mindez nem tompítja az Urza zenéjének morózus világát, az éjszakai égbolton a holdat is eltakaró, összetorlódo felhők fenyegető hangulatát felelevenítő komor atmoszféráját. Nem mondhatnánk, hogy túlzottan felemeli az embert az Urza tagsága, de ez doom metal, amihez kétségkívül van érzéke a kvintettnék.

A Calliophis két szerzeménye szélesebb zenei skálán mozog, mint az Urza, de a sötét tónus természetesen itt is kulcselem. A doom/death metal mondhatni kötelező stílusjegyei megvannak a három albummal rendelkező kvartettnél, úgy mint mély hörgés, éjsötét aura, és a lassú riffelés. Emellett azonban a Trepak és az Endure Your Depression olyan terepre is „rátéved”, ami nem minden zenekart jellemez e fertályon. Matthias Jähnichen, a Calliophis gitárosa black metalosan áramló, vízességű témákat is játszik, amelyek roppant hangulatosak; az efféle komor hangzások szerelmesei minden bizonnyal örömmel hallgatják az Endure Your Depression magával ragadó részeit, ahogyan a torzításmentes, ambienszerű dalszekciókat is, amelyek úgyszintén részei a Calliophis stílusának.

A dekoratív digipak-kiadvány borítója, kiállítás a tökéletes vizuális párja az igényes doom/death-anyagnak, amely utólag is ajánlható minden olyan érintett figyelmébe, aki még nem találkozott a CD-vel.

WARDRUNA Birna

KIADÓ: SONY MUSIC/BY NORSE MUSIC
ÍRTA: SZÉNÉGETŐ RICHÁRD / 10

Az a helyzet, hogy ez a manapság nagyon futó és divatos neofolk-vonal nálam abszolút a Wardrunával indult, és kis túlzással ott is ért véget majdnem. Amikor hallottam, hogy Gaahl és Einar Selvik a Gorgorothból csinál valami ilyesmit,

mondom csak belehallgatok. Nos, nem lettem azonnal rajongó, de szépen lassan hozzám nőtt a zenéjük, hogy a Kvitravn aztán végleg megmutassa, ez a formáció egy csoda. Viszont éppen emiatt kicsit féltém is, hogy a Birna mit fog tudni még hozzátenni ehhez a világhoz?

A Kvitravn és a Barba Negra Track-es koncert egy csoda volt. Ahogy a város közepén erdei séta érzetet idéztek elő, az nettó hihetetlen volt nekem. Azóta is rengeteget hallgatom a lemezt, meg eleve az életművet és a medvéket övező hitvilágra építkező Birna már az alapfelvetésével elnyerte a kíváncsiságomat. Sajnos a mai trend, hogy túl sok single jön ki, kicsit lerombolja a várakozás izgalmát, így itt is, hiába jött ki a lemez fele előre, csak egyet hallgattam meg, kíváncsiságból. Ahogy megállapítottam, hogy Einar és Lindy-Fay Hella még mindig a régi, inkább megvártam, míg kompletten, egyben hallhatom az egészet.

Most azt mondom, hogy a Birna egyszerre a Wardruna legmélyebb, leginkább szerteágazó és legkidolgozottabb lemeze is, a legtöbb populáris pillanattal, már ha utóbbiról beszélhetünk egyáltalán bármilyen szinten jelen esetben. Persze, vannak nagyon megboruló pillanatok, mint a bő negyed órás Dvaledraumar, de például rögtön utána jön egy nagyon kellemes, dúdolható sláger a Jord til Ljos. Míg a Kvitravn esetében végig olyan érzésem volt, mint amit a (fehér) holló érezhet, ahogy repül a fák között, addig itt tényleg egyfajta erdőben sétálás, szaladó érzet van az emberben végig, de határozottan felszabadító és nem nyugtalan értelemben. Például a Himinndotter konkrétan lecsukott szemmel olyan nekem, leszaladni egy fákkal borított domboldalon. Pont ez a természetközelség az, ami miatt ennyire tudom szeretni ezt a formációt.

A Birna talán egy árnyalatnyival könnyebben befogadható, mint a korábbi Wardruna-lemezek, ám ennek ellenére is tartom: nem való ez a zene mindenkinek. Az viszont biztos, ahogy az idő egyre jobb lesz, egyre többet fogom hallgatni, főleg séta közben. Már csak egy magyar koncertben bízom nagyon.

Fotó: Morten Munthe

DYNAZTY Game Of Faces

KIADÓ: NUCLEAR BLAST / ÍRTA: POSTA JÁNOS / 6

Szuperdallamos happy metal, amelyből egy napsütötte nyári fesztiválon nekem jólesik megnézni/hallgatni mondjuk negyed órát, közben megállapítani, hogy „tök jó ez az énekes” (Nils Molin), meg „íj, mekkora klasszikus szóló volt már ez!” (Mikael Lavér), aztán átsétálni a közeli fagyispulthoz, és ott hallgatni tovább háttérzeneként, majd beszélgetés közben egyszer csak észrevenni, hogy valamikor vége lett. Leülni a lemez mellé, és úgy végighallgatni kétszer-háromszor... na, az már embert próbáló feladat – legalábbis, ha valaki inkább a metal borúsabb oldalához szokott...

A 2008-ban alakult svéd banda kilencedik albuma Valentin-apon érkezik, ami valahogy passzol is a produkcióhoz. A tizenegy szám azonban, úgy vélem, már semmi újat nem tud hozzátenni a stílushoz, így aztán jobb híján merő örömezene az alkotók számára is. Több helyen felsejlenek a klasszikus hatások, így a Europe, a vidám korszakos Helloween, a Stratovarius, a Masterplan, nyomokban Dio és az Astral Doors. Ez utóbbiakról merítő dalokat talán még később is előveszem, hosszú autóutakon jó kedvcsináló lesz.

MOBILMÁNIA Itt vagyok, hogy újból kitalálj

KIADÓ: H-MUSIC / ÍRTA: SZÉNÉGETŐ RICHÁRD

Hazudnék, ha azt mondanám, nagy Mobilmánia-rajongó vagyok. Ezt a lemezt is elsősorban Tóth Attila miatt hallgattam meg, kíváncsi voltam a két új dalra, meg a ráncfelvarrott régiekre, meg úgy eleve az összképre.

Az ilyen régi dalokat újrafelvévős dolgokat sosem értettem igazán, de ha egy zenekarban akkora átjáróház van, mint a Mániában, akkor azért valahol érthető, hiszen egy-egy új torok bemutatásának több mint jó egy ilyen lemez. A két új dal, a Ne vadíts, ne szelidíts és a Csak az számít, hogy itt vagy két teljesen jó dal, meghozza a kedvet ahhoz, hogy az ember koncerteken is megnézzé a csapatot. Horváth Attilától megszokott szövegek, veretes hard rock, pont amit várnál a bandától. Nyáron többször is volt hozzájuk szerencsém és bár nem minden esetben működnek nekem a dalok Attilával, a négyénekeses felállással, amikor Attila, Zefi és Bajnok mellett Vikidál Gyula is csatlakozik, abszolút szórakoztató a produkció.

Jól sikerült összeválogatni a dalokat, minden korszakból jutott a szelekcióba, nincsen „már megint” érzetünk, illetve

komolyabb hiányérzet sem. Ami az igazi pláne, hogy a hangzást is abszolút hard rockosra vették, semmi cicoma, vagy túlpolírozás. Sőt, talán most van a legközelebb a zenekar lemezes megszólalása a koncerthangzásukhoz képest és ez határozottan pozitív.

Roppant kedves gesztus a zenekartól, hogy nem egy kétszamos digitális maxival jöttek elő, hanem hozzácsapták még ezt a tizenegy újravett dalt. Nem tudom, mit hoz a Mobilmánia jövője ezzel a felállással, ráadásul ideje lenne már egy teljesen új nagylemeznek is, de „időkitöltésnek” több mint oké ez az anyag

RIVERSIDE Live ID.

KIADÓ: INSIDE OUT/SONY MUSIC / ÍRTA: POSTA JÁNOS / 10

„Milyen lehet egy Riverside-koncertalbum? Hát pazar!” – gondoltam, mielőtt elindítottam a tizenkét számos listát. A lengyel progresszív mesterek a tavaly nyári varsói koncertjüket rögzítették, és jelentették meg néhány hete tripla vinyl, dupla CD és blu-ray videó formátumokban. Az előadás természetesen az aktuális ID.Entity albumra épül, és nyilván hibátlan az egész. Az élő hangzás pedig abszolút jót tett a daloknak, valahogy... előbb az egész, haha!

A videóváltozathoz jár még egy kulisszák mögötti felvétel is, a rajongóknak érdekes lehet.

Fotó: Radek Zawadzki

SOMKOLÓ EXTRA

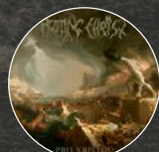
A SZERKESZTŐSÉG KEDVENCEI 2024

CSELŐTEI LÁSZLÓ
SAXON
Hell, Fire And Damnation

GÁTI VIKTOR
EARTHTONE9
In Resonance Nexus

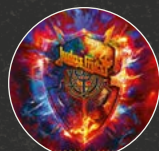
GYURICZA FERENC
ROTTING CHRIST
Pro Xristou

GYURICZA TAMÁS
MARCELL
EXHORDER
Defectum Omnium

KÁNYA FERENC
REVERBER
The Satan Creation

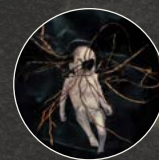

KISS DANIELLA
JUDAS PRIEST
Invincible Shield

KISS GÁBOR
KERRY KING
From Hell I Rise

Metal – az elmúlt év egyik legbiztosabb pontja az életünkben. Ahogy az már lenni szokott, a régi kedvencek mellett avattunk néhány újat is, a szerkesztőségi lista eleje azonban a papírforma szerint alakult – a Judas Priest, Jerry Cantrell és a Borknagar is remek albumot írt. Ugyanígy hozta a megbízható minőséget a Saxon, valamint Kerry King és Bruce Dickinson projektje. A listán szereplő hazai zenekarok pedig különösképp megérdemlik a figyelmet.

MILÁN PÉTER
SELBST
Despondency Chord Progressions

PINTÉR MIKLÓS
THE COLD STARES
The Southern

POSTA JÁNOS
THE VISION BLEAK
Weird Tales

SCHMIDT PÉTER
JUDAS PRIEST
Invincible Shield

SZÉNÉGETŐ RICHÁRD
BODY COUNT
Merciless

UZSEKA NORBERT
WATCH MY DYING
Egyenes kerülő

ZUBOR OLLY
SWALLOW THE SUN
Shining

1. JUDAS PRIEST: Invincible Shield

2. JERRY CANTRELL: I Want Blood

3. BORKNAGAR: Fall

4. SAXON: Hell, Fire And Damnation

5. KERRY KING: From Hell I Rise

6. BRUCE DICKINSON: The Mandrake Project

7. CRIPPLED BLACK PHOENIX: The Wolf Changes Its Fur...

8. AT NIGHT I FLY: collision/fusion/division

9. WITHERFALL: Sounds Of The Forgotten

10. WATCH MY DYING: Egyenes kerülő

11. GRAND MAGUS: Sunraven

12. BODY COUNT: Merciless

13. THE FUNERAL PORTRAIT: Greetings From Suffocate City

14. THE OLD DEAD TREE: Second Thoughts

15. BLOOD INCANTATION: Absolute Elsewhere

16. MAGMA RISE: Neither Land Nor Sea

17. POKOLGÉP: Vissza sose nézz

18. PEARL JAM: Dark Matter

19. UNTO OTHERS: Never, Neverland

20. FUNERAL: Gospel Of Bones

21. IOTUNN: Kinship

22. SEAR BLISS: Heavenly Down

23. KINGS OF MERCIA: Battle Scars

24. DVNE: Voidkind

25. MY DYING BRIDE: A Mortal Binding

Az egyéni top 20-as listákat keresd a honlapunkon!

The Night Flight Orchestra

Visszatér az éjszakai járat

Súlyos időszakon van túl a nyolcvanas évek popzenéje által megihletett rockzenekar, a The Night Flight Orchestra, hiszen 2022 őszén elvesztették alapító gitárosukat, David Andersont, s mellette egyéb nehézségekkel is meg kellett küzdeniük. A Soilwork énekesét, Björn Stridet, valamint az Arch Enemy basszusgitárosát, Sharlee D'Angelót is soraiban tudó, a rockzenei színtéren teljesen egyedülálló stílust képviselő csapat a sorai rendezése után azonban végre újra kifutópályára állt, amit a lapunkkal egy napon megjelenő hetedik album, a Give Us The Moon is jelez, majd rögtön egy európai turnéra indul a csapat. Gyuricza Tamás Marcell az utóbbi évek történéseiről kérdezte a frontembert.

SZÖVEG: GYURICZA TAMÁS MARCELL · FOTÓ: KIADÓI ARCHÍVUM

Azt gondolom, egy tragédia minden zenekar sorsát alapvetően meghatározza, ám a ti esetetekben mindez hatványozottan igaz lehet, hiszen David alapítója és egyik fő dalszerzője is volt a The Night Flight Orchestrának. Az ő halála miatt kellett minden korábbinál több időt, három és fél évet várni az új albumra?

„Igen, egyértelműen ez volt az oka. Mindannyiunkat nagyon lesújtott David halála, nagyon nehéz gyászidőszakon vagyunk túl, annak ellenére is, hogy előre láttuk, előre tudtuk, hogy ez lesz a vége. Nemcsak a zenekart kellett újrászerveznünk, de az örömet is újra meg kellett találnunk a zenélésben. Teljesen demotiváltak lettünk, s elég sok időbe telt, mire ki tudtunk lábalni ebből az állapotból. David nagyon fontos szerepet játszott a The Night Flight Orchestra életében, így először saját magunkban kellett tisztáznunk az elvesztésével járó helyzetet. Mentálisan fel kellett készítenünk magunkat arra, hogy nélküle visszük tovább a zenekart, ami igen nehéz érzelmi helyzetet teremtett. Megbeszéltek,

hogyan dalszerzés terén továbbra is az ő módszerét követjük, hiszen ezzel nemcsak emlékének adózunk, de olyan helyzetet is teremtünk, mintha még most is itt lenne velünk. Ez a folyamat azonban nem ment egyik napról a másikra, valóban elég hosszú ideig tartott, de szerintem eredménye vezetett. Nagyon jó albumot akartunk készíteni, s azt gondolom, sikerült is. Szerintem a Give Us The Moon megmutatja, hogy min mentünk keresztül, és azt is, hogy hol tartunk most. Rengeteg érzelmet köszön vissza a dalokból, de tényleg sok időre volt szükségünk, mire eljutottunk ideig.”

David tudott dolgozni ezen az albumon halála előtt?

„Nem. Már a halála előtt két évvel felhagyott a zenéléssel. A turnékon Rasmus (Ehrborn) és Simon (Johansson) játszott a helyén, és a dalszerzéssel is leállt. Az egyetlen dolog, amit komponált, egy szívverésszerű dolog volt. Ezt egy másik projekthez szerettünk volna felhasználni. Olyan zenekarhoz, amit szintén ketten tervezgettünk, de odáig már jutottunk el, hogy létre is hozhattuk volna. David halála

után eszembe jutott, hogy van ez a dal, s úgy voltam vele, jobb sorsra hivatott annál, minthogy örökre fiókban maradjon. Ezért beszéltem a családjával, engedélyt kértem tőlük, hogy esetleg felhasználhassuk ezt az ötletét. Miután a The Night Flight Orchestra többi tagjának is tetszett a dal, így végül egy kis átdolgozás után fel is vettük az új albumhoz. Szerintem teljesen illik a többi dal közé.”

David helyét hivatalosan is átvette Rasmus. Egyértelmű volt, hogy ő lesz a zenekar új gitárosa?

„Igen, ez egy természetes választás volt. Rasmus rengeteget játszott velünk, nemcsak Davidet helyettesítette, de előtte Sharlee-t is, amikor az Arch Enemy miatt nem tudott velünk turnézni, sőt, egy koncert erejéig még billentyűs is volt. Ismertük őt, tudtuk, hogy remek gitáros, és zeneszerzőként is be tudtuk vonni a munkába. Remek dallamokat írt az új albumhoz, és a szólói is nagyszerűek. Úgy játszik, hogy emlékeztet David stílusára, de közben a saját egyéniségét is beleteszi a zenébe.”

Volt egy másik személyi váltás is, az egyik énekesnő, Anna-Mia Bonde szintén távozott. Vele mi történt?

„Amikor a Covid után kezdett újra kinyílni a világ, nagyon sok koncertszervező orvosi igazolást követelt, csak annak birtokában állapodott meg a zenekarokkal. Anna-Mia viszont nem oltatta be magát, s még csak hajlandóságot sem mutatott rá, hogy megtegye. Ezért döntési helyzetbe kerültünk. Mivel turnézni akartunk, meg kellett válnunk tőle. Sajnálatos dolog, de nem tehattünk mást. Maradt a zeneiparban, van egy rendezvény szervező cége, most decemberben például egy olyan koncerten léptem fel közösen Mikkey Dee-vel, a Scorpions dobosával, amit ő szervezett. Még beszélgetni is tudtunk, s úgy láttam, szerencsésen alakult az élete. Talán még jobb dolga is van így, mint énekesként, bár az is nagyszerű volt, amit a The Night Flight Orchestra tagjaként csinált.”

Azt mondtad az imént, az új album dalait David munkamódszere alapján írtátok. Ez mit jelent pontosan?

„Egyetlen szabály létezik, engedd szabadjárja a fantáziád. Ha leülsz zenét írni, kövesd a szárnyaló képzeleted. Ez volt David módszere. Én vizuális típus vagyok, az érzelmeim alapján generálok önmagamnak egy képet, és abból kiindulva kezdek el komponálni. Ezek a víziók gyakran viszszavizsnek a saját gyermekkoromba, tehát van egy erős nosztalgikus kisugárzásuk, akárcsak a zenénknek. Teljesen mindegy, hogy egy dallamot találok ki először, vagy egy riffet, de akár kezdek a szöveggel is az adott dal összerakását, az a lényeg, hogy a végeredmény olyan legyen, ami megfelel az elmém alkotta képnek. Ez az emocionális megközelítés a '70-es, '80-as évek zenekarinál volt jellemző, aztán valahol elveszett.

Ma a legtöbb zenekart a dalszerzésben is inkább a tudatosság jellemzi. Nagyon sokan arra törekednek, hogy különböző zenei műfajokat keverjenek, akár egy albumon, vagy egyetlen dalon belül is.”

A dalaitok alapját a nyolcvanas évek funky- és popzenéje, valamint a hetvenes-nyolcvanas évtized amerikai populáris rockja adja. Ez azért is érdekes, mert a másik zenekarod, a Soilwork a melodeath-szintérről indult, de a metalcore vagy a groove metal sem idegen tőled. Honnan a vonzódásod a popzenéhez?

„Mindig is megvolt bennem ez a kettősség. Emlékszem a pillanatra, amikor anyukám a kezembe nyomta a Number Of The Beast című Iron Maiden-kazettát. Azt már nem tudom, hogy honnan szerezte, de a kép tisztán él bennem, hogy ülünk az autóban, és ott hallgatjuk. Aztán a következő nap már a Eurythmics együttes Revenge című albuma szólt ugyanott. Ezek a zenei kalandozások számomra teljesen természetesként voltak. Mások számára talán követhetetlen lett volna, hogy éppen mit hallgatok, de én így éreztem jól magam. A korai '90-es években teljesen beszippantott az extrém black metal, de amellett is gyűjtöttem a diszkó

„NAGYON SOK METALRAJONGÓ KEDVEL BENNÜNKET, OLYANOK IS, AKIK A THE NIGHT FLIGHT ORCHESTRA MELLETT CSAK BLACK VAGY DEATH METALT HALLGATNAK, ÉS EZT NAGYON IZGALMASNAK TARTOM.”

műfajú vinyl albumokat. Szerintem ez elég sok mindent elmond rólam, mint zenekedvelő emberről. Sosem akartam egyetlen stílus mellett elkötelezni magam.”

Ha ilyen széles a zenei látóköröd, van olyan előadó, akire úgy tekintesz, mint a legnagyobb példaképedre?

„Több is, s mindannyian a nagy klasszikusok közé tartoznak, mint Ronnie James Dio, Rob Halford vagy Freddie Mercury. Nagyon sok előadót említhetnék, akit példaképnek tartok, olyat is, aki technikailag nem tarto-

zik a legképzettebb énekesek közé. A fiatal Alice Cooper ma biztosan nem nyerne meg egy tehetségkutató versenyt, a kisugárzása, a színpadi lényé miatt azonban számomra ő is klasszikus énekes.”

A dallamos amerikai hard rock, az AOR világa szintén a gyermekkorodban fogott meg?

„Igen. A Foreigner volt az első zenekar, akit felfedeztem magamnak erről a színtérről. Svédországban akkor még senki sem ismerte őket, de én hallottam tőlük valahol néhány dalt, és teljesen elvarázsoltak. Elkezdtem kutatni az amerikai rádió rock előadók iránt, így fedeztem fel magamnak a többi is. Journey, REO Speedwagon, Styx, ilyesmik kerültek képbe. A Styx például nemcsak remek zenekar volt, de az a vic-

cesebb megközelítés is jellemző volt rájuk, ami a The Night Flight Orchestránál is megvan. Az amerikai rádió rock előadókon túl az angolok is komoly befolyást gyakoroltak rám, s nagyon izgalmasnak találtam az új hullámos előadókat is. Ez mind hozzájárult ahhoz, hogy a The Night Flight Orchestra ennyire változatos zenét játszik.”

Nekem viszont az a tapasztalatom, hogy a metal- vagy rockrajongók többsége elutasítja a popzenét. Szerinted a The Night Flight Orchestra hozzájárulhat ahhoz, hogy táguljon a zenehallgatók stílusbéli preferenciája?

„Talán igen, hiszen a zenénk nagyon sokféle műfaj ötvözete. Nagyon sok metalrajongó kedvel bennünket, olyanok is, akik a The Night Flight Orchestra mellett csak black vagy death metalt hallgatnak, és ezt nagyon izgalmasnak tartom. A miértre persze nem tudom a választ. Azt is észrevettük, hogy aki megismeri a The Night Flight Orchestrát, az egy idő után elkezd

érdeklődni a további zenekaraink iránt is. Rajtunk keresztül jut el a Soilworkhoz vagy az Arch Enemyhez, szóval a dolog mindkét irányba működik.”

A Soilwork-rajongók hogy fogadták a The Night Flight Orchestra indulását?

„Jól. Negatív visszajelzést szinte egyáltalán nem kaptam tőlük. Ha csak metalt hallgatsz, akkor is tudod értékelni egy zenekar őszinteséget. Szerintem a metalosokat nem lehet becsapni vagy megtéveszteni a zenével kapcsolatban. Ők érzik, hogy mi a természetes, és mi a mesterkél. Lehet, hogy azt mondják, hogy túl sok nekem ez a diszkó, és jobban szeretem, amikor Björn a Soilworkben énekel, de akkor is megbecsülik a zenekart.”

A hetvenes, nyolcvanas évek popzenéjének ma van egy erős nosztalgiahulláma. Budapesten hamarosan Kim Wilde lép fel, de sok régi popzenei előadó is érkezik hozzánk. Segíti

ez a nosztalgia a The Night Flight Orchestra karrierjét is?

„Biztos vagyok benne, hogy igen, hiszen a nosztalgia remek dolog. Mi arra törekszünk, hogy időtlen értéket mentsünk ki a múltból. A régi dalok szerkezetét, vagy azt a zeneszerzői módszert, amiről az imént beszéltem. Sok olyan dalt írunk, ami érzelmileg kötődik a gyerekkorunkhoz, de mégis előre mutat. Valaki egyszer azt írta, »a The Night Flight Orchestra visszavisz a holnapba«. Szerintem ez elég sok mindent elmond a zenekarról. Azt gondolom, mi értékeket mentünk meg, olyanokat, amik nélkülünk elvesznének. Ez a banda egy frissítő katalizátor. Azoknak is megmutatja, hogy mennyire hiányolták ezt a fajta zenét, akik nem is vágytak rá, hogy ilyet hallgassanak.”

Abban nem gondolkodtatok, hogy a nyolcvanas, kilencvenes évek diszkóslágereiből készítenek feldolgozásalbumot?

„Beszéltünk róla, de éppen David volt a legjobban ellene. Azt mondta, mi nem fogunk egy kib.szott feldolgozásalbumot csinálni, ha ilyen nagyszerű dalokat tudunk írni. Amúgy már volt feldolgozásalbumunk, a Just Another Night Mick Jaggertől, ami nagyszerű dal, és nagyon jó móka volt megcsinálni. Ami engem illet, én benne lennék a dologban, legalább egy EP erejéig, szóval nem tudhatod, hogy mit hoz a jövő.”

A Give Us The Moon az első olyan albumotok, amit a Napalm jelentet meg. Miért hagytátok ott az előző kiadókat, a Nuclear Blastot?

„Úgy éreztük, itt az ideje valami újnak. A pénzhez semmi köze a váltásnak, hiszen ugyanazokkal a feltételekkel írtuk alá a szerződést, mint a korábbi, de azt éreztük, hogy a Napalm sokkal tágabb keretekben gondolkodik, és nekünk pont ilyesmire van szükségünk. Nagyon hálásak vagyunk a Nuclear Blast stábjának a náluk töltött évekért, s persze azért is, mert bizalmat szavaztak nekünk. Amikor indultunk, rajtuk kívül senki nem hitt bennünk, ezt sosem felejtjük el, de ki akartunk próbálni valami mást is.”

Eddig csak egyszer, 2018-ben jártatok Magyarországon, azóta mindig elmaradt a koncertetek, hol a pandémia, hol más ok, talán éppen David betegsége miatt. Várjátok már a budapesti fellépést?

„A magyar rajongóink a leghűségesebbek és legtürelmesebbek a világon, hiszen tényleg éveket vártak ránk. Azt hiszem, nagyon itt van már az ideje, hogy visszamenjünk Budapestre, s egy nagyszerű koncerttel köszönjük meg a kitartásotokat. Igyekeztünk a turnéra tökéletes programot összeállítani, minden albumunkról játszottunk dalokat, természetesen az újat is beleértve. Szerintem gyönyörű este lesz, alig várom! És még egy fontos infó, ezúttal Sharlee is ott lesz velünk!” **HW**

DRINK STATION

DRINK STATION ROCKS

Kedvenc bandád italai
Magyarországon a Drink Station
kínálatában.

MEGKÖTÉSEK NÉLKÜL, SZABADON

Ritkán tapasztalt, rendkívül feszített tempóban dolgozik a 2007-ben Hamburgban alapított Lord Of The Lost. A többek közt a 2023-as Eurovíziós Dalfesztivált is megjárta német dark rock zenekar ugyan az utolsó stúdióalbumát bő két esztendeje, 2022 decemberében jelentette meg, de utána egy feldolgozásalbummal, majd tavaly egy koncertlemezzel is megörvendeztették rajongóikat, a napokban pedig a frontember Chris Harms első szólóalbumát vehetjük kézbe, miközben a zenekar új nagylemeze is készül már.

SZÖVEG: GYURICZA TAMÁS MARCELL · FOTÓ: JAN SEASON, LENNARD SCHMITT

A Lord Of The Lost az utóbbi évek egyik dark rock szenzációja, amire még az Iron Maiden vezére, Steve Harris is felkapta a fejét, hiszen a szóbeszéd szerint a 2018 májusában elstartolt Legacy of the Beast turné második európai körére személyesen választotta ki előzenekarnak a német csapatot. A közös stadionkoncertek tovább növelték a Lord Of The Lost árszióját. Sokak szerint talán ennek is köszönhető, hogy 2023-ban a Blood & Glitter című dalukkal megnyerték az Eurovíziós Dalverseny németországi selejtezőjét, ezáltal ők képviselhették hazájukat a kontinensversenyen, ahol ugyan az utolsó helyen zártak, de így is sokkal többen ismerték meg a zenekar nevét, mint előtte bármikor. Az énekes Chris Harmsszal és a gitáros Pi Stoffersszel készített interjú során ezekre a múltbéli eseményekre is rákérdeztünk.

A zenekar karrierjét tekintve profittalátok ezekből a lehetőségekből?

Chris Harms: „Az Iron Maidenel közös fellépésekből mindenképpen. Olyan esélyt kaptunk, amiről korábban csak álmotunk, hiszen minden egyes helyszínen több tízezer embernek zenélhettünk, köztük olyanoknak is, akik előtte talán még a nevünket sem hallották. Egy kicsit féltünk is ettől, hiszen a Maiden fanatikus közönségbázissal rendelkezik, s a mi zenénk igen távol áll attól, amit ők játszanak. Így utólag azonban azt kell mondanom, hogy nagyon is segítette a karrierünket a turné. Amikor hat-nyolc hónapra rá visszamentünk ugyanazokba a városokba önálló koncerteket adni, azt tapasztaltuk, hogy mindenhol jelentek meg új arcok. Ez egyértelmű siker, de egyben még fokozottabb munkára ösztönöz, hiszen meg is kell tartanod ezeket az új rajongókat.”

Pi Stoffers: „Az Eurovíziós Dalversennyel is nagyjából ez volt a helyzet. Ez a legnagyobb televíziós zenei műsor a világon, amin ott akartunk lenni, ezért is nevezünk rá. Csak azon az estén, amikor a szavazás zajlott, 220 millió néző ült a tévéképernyők előtt. Szerintem ez elég jó szám ahhoz, hogy ne kelljen mentegetőznünk az indulásunk miatt. Tudtuk jól, hogy ez egy popzenei műsor, amiből főleg a popzenei előadók profitálnak, de szerintem a mi nemzetközi ismertségünkön is sokat dobott.”

Csalódást okozott számotokra, hogy az utolsó helyen végeztetek?

CH: „Nem is számítottunk másra, mivel Németország híres arról, hogy általában az utolsó vagy az utolsó előtti helyet szerzi meg. De nem az volt a fontos, hogy hányadik helyen zárjuk a versenyt. Egy nemzetközi műsorban akartuk megmutatni

magunkat, s ezáltal nagyon sok millió emberhez eljuttatni a Lord Of The Lost nevét. Ahogy a Maiden-turné kapcsán több helyen beszéltem már róla, itt is azt érzem, ha lenne rá lehetőségünk, ismét neveznék a dalfesztiválra. Még akkor is, ha tudnám, hogy megint utolsók leszünk.

PS: „Az Eurovíziós Dalverseny régen is nagyon sok zenekar karrierjét indította el, de a sikerre nem garancia. Ha utána eltűnsz a Föld színéről, akkor hamar elveszted az emberek érdeklődését. Az a durva ebben a történetben, hogy utána még többet kell dolgoznod.”

Az ilyen műsoroknak megvan az a veszélye is, hogy a szereplői celebbé válnak, akiknek nem a zenei teljesítményére kíváncsiak az emberek, hanem magukra a személyekre. Ti éreztek ilyesmit?

PS: „Ha arra vagy kíváncsi, hogy szupersztároknak számítunk-e Németországban, akkor a válasz egyértelműen nem. Nyugodtan elmehettek otthonról bevásárolni anélkül, hogy az emberek lerohannának.”

CH: „Az az igazság, hogy nem tudjuk, hol van az a pont, amikor valaki celebbé válik. Velem nap mint nap előfordul, hogy valaki felismer az utcán, de ennek nem tulajdonítok jelentőséget, még akkor sem, ha a dalverseny óta gyakrabban előfordul. Az is nagyon érdekes, hogy amikor a Blood & Glitter albumunk listavezető lett Németországban, akkor nem éreztem azt, hogy nagyobb sztár lennék, mint előtte. Az Eurovíziós Dalverseny után viszont igen, de egyetértek Pível, nem mi vagyunk az igazi szupersztárok.” (nevet)

Augusztusban újabb koncertalbummal jelentkeztetek, ez már az ötödik volt a zenekar életében. Érdek-

lik még manapság az embereket a koncertalbumok, amikor a fizikai eladások komoly nehézségekkel küzdenek?

CH: „Ha a számokat nézzük, akkor igen. A kilencedik helyet érte el a németországi albumlistán, ami egy koncertlemez esetében hihetetlenül jó eredmény. Korábban el sem tudtuk volna képzelni, hogy egy koncertalbum benne legyen a Top 100-ban, a Live at W:O:A pedig a kilencedik lett. Ha stúdióalbum lett volna, akkor lehet, hogy ez is az első helyen végez.”

PS: „Szerintem az is fontos, hogy Wackenben vettük fel az album anyagát, a legnagyobb metalfesztiválon, ahol nagyon sokan voltak a koncertünkön, és talán szeretnék emlékként megőrizni annak felvételét. Én is így voltam ezzel, mert a lámpaláz miatt annyira nem voltam képesben, hogy utólag már szinte semmit nem tudtam felidézni a koncertből. Arról van emlékem, hogy megyek fel a színpadra, arról is, hogy jövök le, de a közötte lévő 75 perc teljesen kiesett.”

CH: „Akkor én szerencsésebb vagyok, mert tisztán emlékszem arra a csillogásra, amit a fiam szemében láttam. Ott volt velünk ő is, a színpad széléről nézett bennünket, hatalmas szemekkel. Szerintem nagyon büszke volt az apjára, hogy anyai ember előtt léphetett fel.

A szervezőktől ugyanis nagyon jó lehetőséget kaptunk, közvetlenül az Iron Maiden után játszhattunk. Wacken ideális helyszín arra, ha élő felvételt szeretnél. Persze, ha délután egy órákor lépsz fel, akkor annyira nem, de így, a késő esti műsorsávban azzal a professzionális fénytechnikával nagyon látványos lett.

Amikor beszéltünk arról, hogy készítsünk egy újabb koncertalbumot, s adjunk ki hozzá DVD-t is, sokat gondolkodtunk rajta, hogy fesztiválon vegyük-e fel, vagy inkább egy kisebb klubban, ahol csak a saját rajongóink vannak jelen, akik forró hangulatot teremtenek. Szerintem nem döntöttünk rosszul, hogy Wackent választottuk, a 2023-as év egyik legjobb koncertjét adtuk ott.”

A legutóbb megjelent stúdióalbumotok egy speciális lemez lett, ami feldolgozásokat tartalmaz, többnyire popdalokét. Hogyan fogadták a rajongóitok ezeket a dalokat?

CH: „Meglépeően jól. Az első reakciók kedvezőek voltak, de aztán megjelentek a gyűlölködők is.” (nevet) Az átiratok többségét Benji, az új gitárosunk (Benjamin Mündigler) készítette, aki akkor még nem volt benne a zenekarban, de már dolgozott nekünk. Teljesen rábíztuk magunkat, s nem is csalódtunk benne. Olyan profi munkát végzett, hogy nekünk már csak a felvételek miatt kellett stúdióba mennünk.”

PS: „Szerintem sokakat megleptünk azzal, hogy nem a legkézenfekvőbb slágereket dolgoztuk át. A célunk azonban nem az volt, hogy olyan dalokat vegyünk elő, amit bárki más is megtenne, mi ebben is magunkat akartuk adni. Szerintem elég merész húzás egymás mellé tenni egy Judas Priest- és egy Michael Jackson-dalt. Persze, egy Jackson-dal akkor is sláger, ha az nem a Thriller, de a Give In To Me mégsem olyan közismert.”

Számomra egy kicsit furá, hogy a dark rock előadók dalai mind lemaradtak az albumról. Se egy Depeche Mode-, se egy Sisters Of Mercy-, de még egy The Cure-feldolgozás sem szerepel rajta, pedig őket gondolnám igazán közel állónak hozzátok...

PS: „Erről beszéltem. Nem akartunk olyan dalokat, amit mások egyértelműnek tartának.”

CH: „Abban nem lett volna semmi kihívás, szerintem ez így sokkal izgalmasabb.”

Az imént már szóba került a zenekar legújabb tagja, Benji. Az ő csatlakozására az élő hangzás miatt volt szükség?

CH: „Benji már egy ideje velünk dolgozott, most csak annyi változás történt, hogy hivatalosan is tagja lett a zenekarnak. Az albumokon szokásunk annyira színössé tenni a hangzást, hogy ha mindent úgy akarnánk élőben előadni, ahogy az a stúdiófelvételeken szól, akkor legalább tizenöt zenészre lenne szükségünk: zongoristára, gitárosokra, ütőhangszerekre.

Benjit ezért kértük fel kiegészítő zenésznek, de nekem is nagy könnyebbséget jelentett a csatlakozása, hiszen így végre letehettem a gitárt. Régóta mondogattam már a többieknek, hogy a koncerteken nem akarok gitáron játszani, mert akadályoz az előadásban. Ez leginkább a Maiden-turnén, azokon a hatalmas színpadokon vált mindenki számára egyértelművé. A gitárral ugyanis odaszögeztem magam a mikrofonállvány elé, miközben sokkal jobban tudom szórakoztatni az embereket, ha minden megkötés nélkül, szabadon mozoghatok.”

Hogy álltok az új dalokkal? Mikor jön a következő stúdióalbum?

CH: „Augusztusban szeretnénk kiadni, és a felvételekkel már meg is vagyunk. Egy kicsit megint változtatunk a zenét, visszakanyarodunk a dark rockhoz. Ez talán azért történt így, mert mi mindig valami kontrasztot keresünk. Miután a Blood & Glitter túl derűs, túl színes lett. Szükségét éreztük annak, hogy most egy sötétebb, súlyosabb, komorabb irányba tereljük a zenekart. Most melankolikusabb zenére vágyunk.”

petöfi

EXTRÉMÍTÁS ÉS IRODALMI IGÉNYESSÉG

A Nyíregyházáról indult Petöfi a kezdetektől a saját útját járja. A fontos mérföldkövekről, a zenében és a zenekarban bekövetkezett változásokról, a koncertezés jelentőségéről és a jövőről kérdeztük a Petöfit, akik egy emberként válaszoltak.

SZÖVEG: GÁTI VIKTOR · FOTÓ: ZENEKARI ARCHÍVUM

Ha minden igaz, ez az első interjútok ezeken a hasábocon. Szeretném, ha visszatekintenénk egészen a kezdetekig. Hogyan alakult meg a zenekar? Miképp alakult ki a zenei irányvonal és honnan jött a nem mindennapi név?

„A zenekar 2013-ban alakult Nyíregyházán (Mezei Bence ének, Tomasovszki Zoltán gitár, Szabó László gitár, Smid András dob és Pór Péter basszusgitár). Mindenkinek volt valamilyen zenekari előlétele és közös zenei érdeklődése is. Nem voltak különösebb ambíciók, az általunk preferált zenei stílusokat szerettük volna vegyíteni és lehetőség szerint koncertezni a környéken.

A névtörténet viszonylag egyszerű. A kezdetekkor a próbákat egy 'Kisfaludy társaság' elnevezésű Facebook csoportban szerveztük. Majd a zenekar névválasztásakor nem gondoltuk, hogy ezzel a csoportnévvel mennénk tovább, így valamilyen hasonló történelmi, de könnyen megjegyezhető nevet szerettünk volna. Vicces tény, hogy egyedül Petöfi nem volt a Kisfaludy társaság tagja, de egy korszakban léteztek.

Az első, Hanyatlás című kislemezünk 2014-ben jelent meg, majd ezt követően kezdtünk el aktívan koncertezni legfőképp az egri Téveszmével, a debreceni Hanoi-val és más kelet-magyarországi zenekarokkal, akikkel már a Petöfi előtt is baráti kapcsolatot ápolunk.

A második, 2015-ben megjelent Árnyunk az égbolt kislemez hozott nagyobb ismertséget számunkra. Ebben az időszakban kezdtek el minket hazai fesztiválokra hívni, és lehetőségünk nyílt külföldi bandákkal (Defeater, Stick to Your Guns, Enter Shikari, Counterparts) is fellépni.

2018-ban történt egy tagcsere a zenekarban, ahol Mezei Bence korábbi énekesünk kiszállt a zenekarból. A váltás oka nem negatív folyamatokból jött, Bencével a mai napig jó kapcsolatot ápolunk, rengeteg grafikát, merch mintát készít nekünk. A helyzetet úgy oldottuk fel, hogy csatlakozott hozzánk Mile Bence (A Király Halott) basszusgitáros poszton, és Peti lett ezt követően az énekes.

A változást követően 2019-ben megjelent a Rossz döntések naplója kislemezünk, amit már az új felállással rögzítettünk. 2023-ban pedig a Levelek a föld alól című, legutóbbi anyagunk.”

Van olyasmi bennetek, hogy „a név kötelez”?

„A kezdeti években kicsit tudatosan rá is játszottunk a 'forradalmi' arculatra, de ez több mint egy évtized alatt lekopott rólunk. Sokszor mondják irodalmi igényességűnek a dalszövegeket, aminek igazán örülünk, de alapvetően nincs bennünk ilyen hozzáállás, és szerencsére eddig még senki nem kérdezett fel minket nemzeti hősünk életművéből sem.” *(mosolyog)*

„EZ A BANDA EGY HOBBI, AMIT BARÁTI ALAPON CSINÁLUNK, ÉS NAGYON SZERENCSEK VAGYUNK, HOGY MINDEZT KÖRÜL VESZI EGY TÁMOGATÓ SZÍNTÉR...”

A hangzásotok és maga a zene a kezdetektől számos hatásból táplálkozik, egyúttal minden kiadványotokon megmutatkozik a fejlődés. Hogyan döntitek el, éppen milyen irányba haladjatok?

„A fejlődést a hosszú, koncertezésekkel, próbákkal eltöltött évek hozhatták, ami egyfajta rutinszerű beéklődés lehet. Belső szemmel talán ott érzük tetten ezt leginkább, hogy minden anyag munkáját egyre nehezebben tudjuk megkezdeni, mert magasabb elvárásokkal és precizitással szeretnénk dolgozni, a korábbi határainkat feszegetve.”

Az eddigi utolsó, a Levelek a föld alól EP-n több és jobb tiszta ének szerepel, mint előtte bármikor, ami vitán felül sokat tesz hozzá az újfent szintet lépett dalokhoz. Minek köszönhető az ez irányú dinamikus fejlődés, akár a Rossz döntések naplójához mérten is? A következő dalokban milyen ének/scream arányra lehet számítani?

„Az új felállással az ének/scream aránya is átforgalmódott. Ez részben taktikai megfontolás volt, mivel előben kevésbé megterhelő, de zeneileg is színesíteni szeretnénk volna a dalokat. Az első próbálkozásnál még érzékelhető számos túlvállalás és prózódiai megbicsaklás, amit a legutóbbi lemezen már igyekeztünk javítani. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy a jövőben nincs hová fejlődni, de ez a tendencia folytatódik majd a következő kiadványon is.”

Nekem úgy tűnik, a kezdetekhez képest a szövegek nagyobb arányban és árnyaltabban fókuszálnak az egyén érzelmeire, főképp mint düh, veszteség, bánat, félelem. Ezek a szövegek személyes vonatkozásúak, vagy inkább átfogóan, esetleg generációs szinten értelmezendők?

„Sok szöveg személyes vonatkozású, de szándékosan kerülve a konkrétumokat szeretnénk, ha olyan univerzális jelentést hordoznának magukban, amit mindenki egyéni szinten tud interpretálni.”

A Komorebi klipje igazán különleges lett. Továbbá az énektémák egészen kiválóak. Konkrétan ezek a dallamok, hogyan születtek?

„Köszönjük a dicséretet! Az énektémák rendszerint a zenei alapra íródnak. Ezek általában zsigeri dallamok, amik jól passzolnak a dal hangulatához. A lemezfelvételnél rengeteget segített nekünk Dexter a stúdióban, hogy a lehető legjobb verziók kerüljenek az anyagra. Ezúton is köszönet Luca Brogliának és Nagy Gerdának a rengeteg munkáért, amivel minden várakozásunkat felülmúlták. Nagyon büszkék vagyunk rá, hogy a munkájuk 2023-ban a Magyar Klipszemlén a 'legjobb image klip' kategóriát is megnyerte!”

Mit jelent számotokra a népszerűség?

„Nagyon nehéz ezt szubjektíven megítélni. Minden visszajelzés, szeretet, amit a közönségtől kapunk motíváló, és valamilyen szinten egy visszaigazolása annak, hogy nem csak magunknak csináljuk ezt az egészet.

Ha zeneipari zsargonok szerint közelítjük meg ezt a dolgot, soha nem volt számunkra olyan célkitűzés, vagy ukáz, amit mindenáron tartani akarunk. Ez a banda egy hobbi, amit baráti alapon csinálunk, és nagyon szerencsések vagyunk, hogy mindezt körül veszi egy olyan támogató színtér, akik koncertekre járnak, hallgatják a dalainkat, vagy épp pólót vásárolnak tőlünk.”

Mi a legemlékezetesebb koncertélményetek, legyen az jó vagy rossz? Jelenleg mi a legnagyobb vágyatok/célotok a koncertezéssel kapcsolatban?

„Tavaly februárban egy nagyon különleges koncertet adtunk a Dürer Kert nagytermében, ahol a Hanyatlás EP tíz éves születésnapját ünnepeltük meg. Eljártszottuk a teljes kislemezt és néhány szám erejéig Mezei Bence is színpadra állt velünk, így az eredeti felállást is felelevenítettük, mindezt egy teltházás bulin, amit akkor és ma is alig hiszünk el.

Iszonyatos fricska a sorstól, hogy egy évvel később a Stagediving Festen, ugyanezen a helyszínen egy nagy kihívás ért minket, ugyanis a koncert előtt egy nappal Zoli gitárosunk lebetegedett, így Bence gitározta el a dalokat és basszusgitár nélkül toltuk le az estét. Egy nappal a buli előtt viszont nem szeretnénk volna cserben hagyni azokat, akik miattunk váltottak jegyet a koncertre, ezért úgy döntöttünk, hogy habár kicsit sután, de színpadra lépünk. Ha ez nem is feltétlenül rossz élmény, de nagy izgalommal álltunk ki, és biztosan sokáig fogunk erre emlékezni.

Vágyak tekintetében azt gondoljuk, így is rengeteg, korábban álmyszerű helyszínen és körülmények között léptünk fel az elmúlt években, amivel már kiteljesedett a legtöbb vágyunk, de egy Budapest Park nagyszínpad azért még a bakancslistánkon van.”

Hogy látjátok a Petofi és a színtér jövőjét?

„Megítélésünk alapján a színtér most nem éli a legjobb korszakát. A közönség kezd felnőni, ezáltal ritkábban, nehezebben jut el egy-egy koncertre. Feltehetőleg ez az oka annak is, hogy manapság egy teltházás koncerthez vagy fel kell oszlania egy zenekarnak, vagy már-már minifesztivál jellegű rendezvényt kell szervezned ahhoz, hogy kimozdítsd a közegét. A jelenlegi zenei trendek ráadásul a fiatalabb generáció körében nem feltétlen az élőzenés metal-, hardcore-, rockzene irányába mutatnak. Ez nem öreges kesergés, tudjuk, hogy van egy ciklikussága ennek, és bízunk benne, hogy a következő felfutásnál még mi is aktívak leszünk.

A zenekart tekintve idén egy picit kevesebbet koncertezünk, és lassan ráfordulunk a következő lemezünkre. A többit pedig majd a jövő eldönti maga...” **HW**

POKOLGÉP RADAR LADY MACBETH

BP., BARBA NEGRA

SZÖVEG: SCHMIDT PÉTER
FOTÓ: ZENEKARI ARCHÍVUM

Napra pontosan egy évvel a 40 éves jubileumi koncert után ugyanott, ugyanazon három zenekar részvételével került sor a Pokolgép szokásos budapesti évváró nagykoncertjére. A csillagok ismételt együttállása ellenére azonban – a főzenekar szempontjából legalábbis – egy nagyon fontos ponton bizony másról szolt ez az este, mint legutóbb. De erről majd később.

A jeles esemény felvezetéseként elsőnek a pár éve reaktiválódott szolnoki Lady Macbeth lépett a deszkákra. A kilencvenes évek elején illetve derekán két albummal – egy igen csak hangulatos, cseppet misztikus atmoszférájú debüttel és egy némileg földközeli hangvételű folytatással – kirukkolt brigád ugyanabban leosztásban lépett fel most is, mint tavaly. Magyarán a komplett bemutatkozó lemezes felálláshoz csatlakozott a banda első énekese, Cica is, valamint harmadik gitárosként a csapathoz a későbbi érában érkezett Cserfalvi Töfi – szerintem nem csak nekem ugrik be minderről a reunionos Helloween neve.

Habár az ilyenformán héttagúvá bővült zenekar egy ideje már új zenéken is dolgozik, ezekből féltőt sajnos most nem kaptunk, cserébe elhangzott

viszont a korai, misztikusabb-tekervényesebb dalaik színe-java - pl. Skócia lánya, Trója, A hetedik jel, Lady Macbeth -, illetve a Nagy mutatvány az 1996-os második nagylemezről. (Erről jut eszembe, az ezen énekelt Bozsik Patrikkal vajon mi lehet mostanában?)

A hangzás már a szolnokiaknál is teljesen rendben volt, mint ahogy az este során mindvégig – úgy fest, a nagyobik Barba-sátor mostanra tényleg kigyógyult a jócskán elhúzódott akut hangzásproblémákból. Habár a zenekar színpadi jelenléte – túl a két énekes/három gitáros felállás eredendő egzotikumán – nem különösebben markáns, a mai füllel is izgalmas, baromi hangulatos régi dalokkal nálam mégis szépen működött a műsor, pusztán a zene ereje elvitte a hátán a produkciót.

A távlatokat tekintve, ha valóban komolyan gondolják a folytatást és a koncertezést, azért egy egységesebb kiállítás kialakítása mindenképpen üdvözlendő lenne – kapcsolva persze mindezt a régi anyagaikhoz méltó új szerzeményekkel, és egy azokat csokorba gyűjtő harmadik nagylemezzel. Ezzel a jelenlegi felállással olyan extra potenciál van a bandában, a

ÉLŐ FÉM

POKOLGÉP

két énekes révén olyan plusz lehetőségekkel, ami mindenképpen szép reményekre jogosít fel a Lady Macbeth jövőjét illetően – kíváncsian várom a fejleményeket.

Az átszerelést követően a deszkákra lépő kisvárdai Radar a tavalyi találkozás óta Soha nem elég címmel kihozta hatodik nagylemezét is – értelemszerűen innen is elővettek pár dalt a múltkori repertoárhoz képest. Élőben náluk nagyon látszik a két évtizedes folyamatos koncertezésből adódó színpadi rutin, újra csak magabiztosan lakták be a Barba nagyszínpadát, hamar maguk mellé állítva a szépen gyülekező közönség nagy részét. Hosszú távon nekem személy szerint kicsit összefolyt azért a produkciójuk, de ettől még tény, hogy színpadon megdörrentve jócskán van kakaó az általuk játszott rock 'n' rollos fűszerezésű heavy metalban. A nótáik nekem ebben a formában őszintén szólva jobban be is jöttek, mint lemezen belehallgatva. A fő attrakció előtti bemelegítés gyanánt becsülettel megtették, amit lehetett, nem csodálkoznék, ha Kukóék 2025-ös évzáró koncertje kapcsán újból összefutnánk majd.

Míg a 2023 végi évzáró Pokolgép-szeánsz a jubileum jegyében telt (akkor még nem tudtuk, hogy Tóth Attilát utoljára láthatjuk a zenekar frontján), addig egy évvel később az új énekes, Bánhegyesi Richárd budapesti debütálása adta az esemény extra sava-borsát. Év közben országsszerte már bemutatkozott vele a csapat (én augusztus végén Alsóörsön láttam őket ebben a leosztásban), a fővárosban viszont ez volt Ricsi debütálása. Hasonlóan a Radarhoz, itt is van új nagylemez – december elején jött ki a hosszú idő óta legerősebb Pokolgép-album (szerintem a 2002-es Te sem vagy más óta ez a legjobban sikerült anyaga Gáboréknak), immáron Ricsivel az énekesi posztton, aki nem csak a stúdióban, de élőben is igen jól teljesített. Alsóörsön még éreztem rajta némi extra befeszülést, de a sok őszi koncert meghozta nála azt a rutint, hogy most már kellő magabiztossággal legyen képes levezényelni egy ilyen, a zenekar életében évről-évre kiemelten kezelt bulit is. Gyakorlatilag úgy vitte végig ezt a két órát, mintha már ezer éve itt lenne – mindeközben viszont az az ifjonti-friss lelkesedés is áradt belőle, ami egyfelől az újdonság még mindig ható varázsa, másfelől pedig a tinédzserkori álom beteljesülése számlájára írható.

És hogy a lényegről beszéljünk, hát igen, baromi jól is énekelt: a kalapácsos dalokat megdöbbenően kalapácsosan, klasszul a három Rudán-érés nótát, és lemezminőségben a már vele készült friss szerzeményeket. Ricsi hangjának tónusai valóban nem kevés hasonlóságot mutatnak Kalapács Józsiával, ugyanakkor nála megvan egy olyan tisztább, hajlékonyabb él is, ami megadja a szükséges egyéni ízt az orgánumnak. Nálam lemezen és élőben egyaránt teljesen okés Ricsivel a Pokolgép, a folytatás sikere rajta biztosan nem fog múlni.

A huszonekét dalos, nagyjából kétórás műsorban öt nóta kapott helyet az új albumról, ami az arányokat tekintve szerintem teljesen rendben is van. (Oké, az ötből egy az az Ég veled volt, ami először Kukó szólólemezén kapott helyet – ezt itt is ő énekelt, Ricsi csak a vokáloknál segített be, ahol kellett.) Azzal viszont már volt problémám, hogy a fennmaradó tizenhét dal mindegyikét kivétel nélkül (!!) hallhattuk a tavalyi évzáró koncerten is – ilyen életmű, ennyi lemez fényében azért lehetne ennél bátrabban meríteni a repertoárból. És nem csak a teljesen hanyagolt Metalbombáról vagy a mindössze három dallal megidézett, mindazonáltal a legtöbb

Pokolgép-lemezt termő Rudán-korszakról beszélek, de az első négy anyagról is jócskán lehetne még szemezgetni. Pár személyes favorit, a teljesség igénye nélkül: A tűz, Démon, Tisztító tűz, Éjszakai bevetés, Ne bánts a fiút... Érttem én, hogy vannak bizonyos közönségkedvenc kötelezők, de ezek okos rotációja mellett azért beférhetne több ritkábban játszott darab, sőt időnként egy-egy igazi csemege is. (Érdeemes megnézni, hogy pl. a Saxon hogyan csinálja ezt nagyon korrekt és közönségbarát módon.) Ahogy több körülöttem állótól hallottam, mindezek nem csak nekem fordultak meg a fejemben – a felvetetteken talán érdemes volna elgondolkodni.

Ha az iméntieken túllendülünk, akkor viszont kijelenthetjük, hogy egy mind megszólalásában, mind látványvilágában a Pokolgép névhez méltó koncertet hallhattunk és láthattunk. A Ricsi mögött már régóta együtt muzsikáló zenészgárda kifejezetten jókedvűen és lendületesen, feszesen játszott, nekem csak a közönségénekeltetés-hejjetetés részekből volt némi túlادagolásom. Illetve a vége felé eltolt két balladát (Hol van a szó, Itt és most) lett volna célszerű nem közvetlenül egymás után eljátszani, ez valamelyest leültette ugyanis az addigi lendületet. Ennél nagyobb baj mondjuk sose történjen. Ami a lényeg, és ennél sokkal fontosabb: nézetem szerint Ricsi személyében nagyon jó ember került a Pokolgép frontjára, a vele készült új album is biztató – csak remélni tudom, hogy ennek folytatása az utóbbi időkből megszokottakhoz képest hamarabb születik majd meg. ■

ROAD

BP., PAPP LÁSZLÓ BUDAPEST SPORTARÉNA

SZÖVEG ÉS FOTÓ: GYURICZA FERENC

Pályafutásuk legnagyobb húzására vállalkoztak Heves megye lordjai, azaz a mintegy 1800 lakosú kistéle-pülésről, Domoszlóról indult Road zenekar tagjai, amikor úgy döntöttek, hogy a 2024-es esztendő az egyik legnagyobb hazai beltéri koncerthelyszínen, a Papp László Budapest Sportarénában zárják. A csapatnak ez volt az első arénakoncertje, amivel egyben húszéves jubileumot is ünnepeltek, szóval a tét nem volt kicsi.

Persze, a terepet rendesen előkészítették hozzá, hiszen az egész év deklaráltan ezen jeles évforduló, valamint annak megünneplése jegyében telt. A némileg a nyári időszakba is belógó tavaszi dupla fellépéssorozat az „akusztik & metal” koncertekkel – ahogy az a 15 éves jubileumi évben is történt –, a nyári fesztiválok leigázása immár sokadjára, valamint a két album, egy szintén akusztikus kiadvány és a régóta várt új sorlemez is jelezte: húzták is rendesen a kardot, akarom mondani az igát a srácok. Mindez egy korábban „sosem látott” jellegű produkció ígérete is volt egyben, legalábbis én ilyen kisugárzását éreztem ennek a tudatosan előkészített, deklaráltan egyfajta csúcspont felé vezető esemény-sorozatnak. Ez persze nem meglepő, hiszen ha a Tankcsapdán túl is van még olyan hazai rockzenekar, amelyre el lehet mondani, hogy profi módon működő produkciójává vált, akkor a Road egyértelműen az.

Ilyen felvezetés után – számomra leg-alábbis – meghökkenítő módon előzenekar nélkül zajlott az arénakoncert. Hogy hiányzott-e, azt még utólag, sok-sok nappal később sem tudom egyértelműen megmondani, mindenesetre elért volna. Térben és időben is, de talán még a jelenlévők számát is emelte volna egy vendég, hiszen az Aréna közel sem volt tele. S itt vetődik fel először jogosan a kérdés: megérett-e 2024 decemberére a Road arra, hogy arénakoncertet vállaljon.

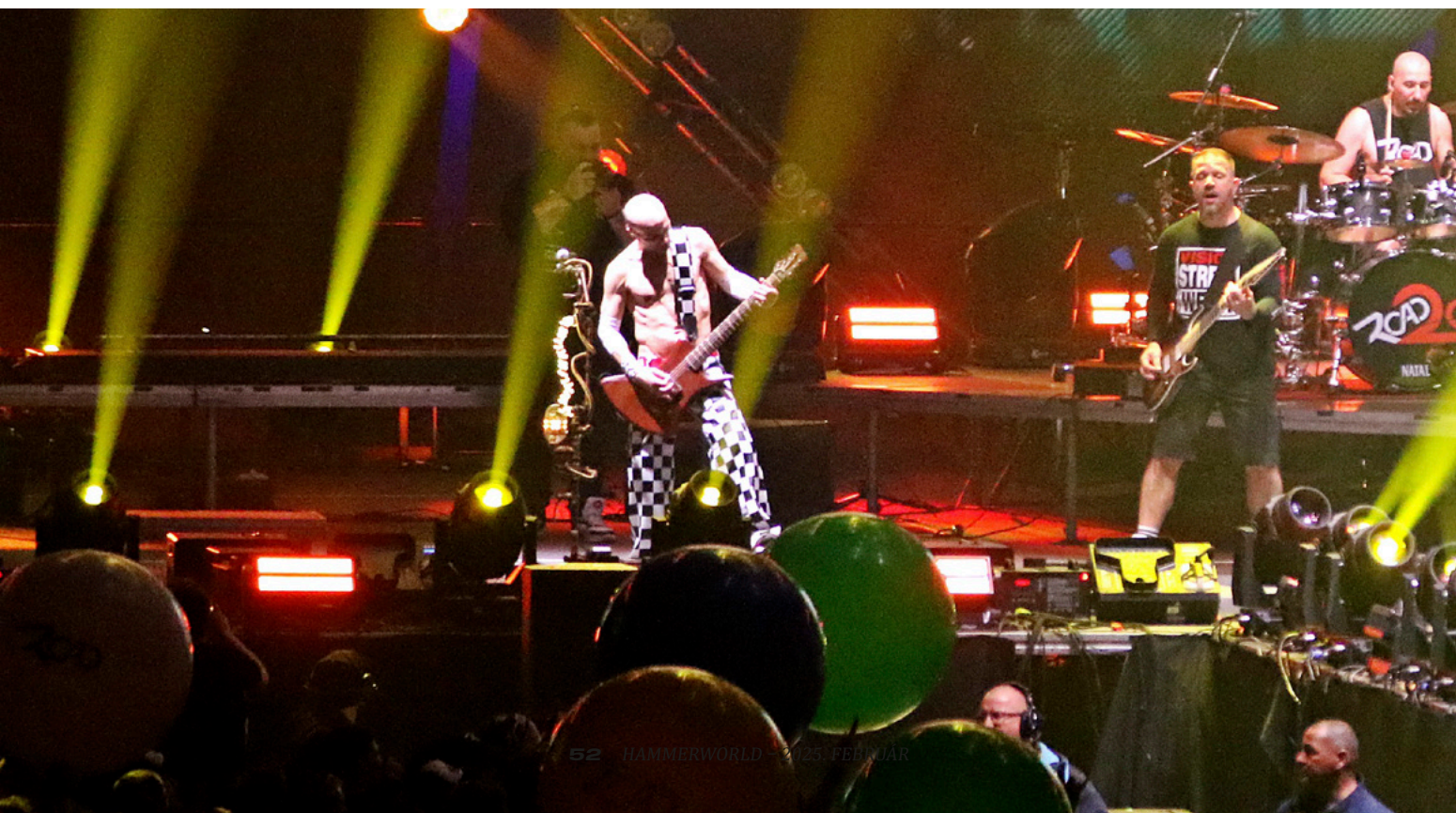
Ha az eddigi produktivitásukat nézzük, akkor egyértelműen igen a válasz. A Road az ezredforduló utáni hazai színtér azon zenekara, amely haladva a korral, albumról albumra mindig előrébb tudott lépni, amelynek dalai hemzsegnek az ötletektől és a meglepő húzásoktól, de ezen felül is képesek voltak folyamatos innovációval előrukkolni, s amely a színpadon is mindig remek formát mutatott. Ennek a nem kis teljesítménynek eredményeként vált már jóval a huszadik születésnap előtt a hazai rockzenei paletta egyik legmarkánsabb szereplőjévé váltak, s a pozíciójukat tartják azóta is. Talán emiatt lepett meg, hogy a Sportarénát viszont nem tudták megtölteni.

Nem voltunk kevesen, talán laza két-harmad ház lehetett, na de akkor is. Számomra ez egyértelműen azt jelezte, hogy a sikerei ellenére a Road azt a falat még nem ütötte át, ami a mainstream közönséget választja

el az évek során azért szépen felduzzadt rajongói bázistól. Azt gondolom tehát, ezen a december végi estén tényleg csak azok vettek részt, akik amúgy is eljárnak a koncertekre, legfeljebb most eljöttek a fanok vidékről is, de a táborhoz tartozókon kívül másokat nem sikerült bevonni. Nem tudom, hogy volt-e ilyen szándék, a látottak alapján mindenesetre cirka hétezer ember gyűlhetett össze, ami egyáltalán nem rossz eredmény.

Egy koncertprogram összeállítása mindig szubjektív érzetet kelt a hallgatóban, attól függően, hogy kinek mi a személyes preferenciája. Én általában arra vágyom, hogy egy különleges eseményen – márpedig az első arénakoncert ilyen, főleg, ha az jubileumi évhez kötődik – ritkán játszott dalok is szerepeljenek a programban a kötelezően eljátszandóak mellett. Persze, az általános közönségigény vélhetően nem ez, s lássuk be, a zenekarok többsége inkább biztosra megy a műsor összeállításakor. Ehhez képest a Road húzott néhány meglepőt, a Valami nagyon hideg kék beemelése a programba kifejezetten jól esett, mint ahogy a Bocsánat helyett sem tartozik a legkézenfekvőbb koncertdalok közé.

Amit viszont nagyon fájaltam, az a vado-natú dalok mellőzése. Oké, hogy a Tévút, az Él a mának! és a Térfélcseré ott szerepelt a programban a néhány héttel előtte megjelent, tehát még abszolút friss albumról,

de ezek a dalok digitális kislemezként már korábbról ismertek voltak. Rettentően sajnáltam ugyanakkor a címadó tétel, Az utolsó rapszódia kihagyását, nemcsak azért, mert szerintem minden idők legjobb, legizgalmasabb és legértékesebb Road-dala, hanem azért is, mert komplexitása és relatív hosszúsága miatt vélhetően máskor sem fogják előadni. Ha tehát valahol lett volna alkalom arra, hogy élőben is bemutassák, akkor annak itt is most lett volna a helye, mint ahogy azt sem értem, hogy a nyáron már játszott Őrző szemek – ami szintén nagyszerű dal – miért nem fért be ezen az estén a műsorba.

A 24 dalos program – amiből három számot már a ráadásban adtak elő – végül több mint két órát tett ki. Nem kevés, de lehetett volna több is, főleg úgy, hogy előzenekar nem volt. Az új dalok nagyobb számban történő beemelését a programba utólag jóváhagyhatta volna az a tény is, hogy Az utolsó rapszódia várakozásoknak megfelelően alakult értékesítési mutatói kapcsán a Road tagjai ezen koncert közben vehették át az aranylemezt a kiadójuktól.

Mindezt leszámítva, s egy kicsit rajongói attitűddel nézve amúgy abszolút rendben volt a program, hiszen igazi Road slágerműzeumként funkcionált, jól felépítve, egyértelmű katarzisélmény hozó csúcspontokkal, mint például a vendégdobosok közreműködésével előadott A jó reménység foka. Azt pedig már meg sem kellene említeni, hogy a Road jól játszotta el, jól adta elő ezeket a dalokat, hiszen a zenekar színpadi teljesítményére – mármint zenészként – sosem lehetett panasz. Némi megilletődöttség ugyan látszódott a frontember Mátén, a konferálás során tőle abszolút szokatlan módon olykor tényleg kereste a szavakat, de ennyi belefért, ettől még ugyanolyan

profi teljesítményt nyújtottak, mint ahogy azt várni lehetett tőlük.

A koncertnek helyenként ugyanakkor volt némi amatőr bája is, például azzal, ahogy kezdtek. Azt gondolná az ember, hogy egy zenekar életének ilyen fontos eseményét csak hatalmas elánnal, a színpadra berobbanva lehet elindítani, ehhez képest komótosan kisétált négy ember a színpad elejére, s elkezdtek magukat szelfizgetni a több ezer rajongóval. Hát, mit mondjak? Aranyos volt? Ugyanez az érzés fogalmazódott meg bennem, amikor az Élő a mának! előtt Máté felhívta a Road Crew tagjait a színpadra vokálozni, az a „vendégszereplés” az előkerült pálinkáknak köszönhetően elég kocsmai jelenetnek tűnt. Azzal nincs semmi baj, sőt, abszolút szimpatikus gesztus, ha a zenekar tagjai köszönetet mondanak a háttérstáb tagjainak, itt azonban felvontam a szemöldököm, akárcsak azon, hogy a zenekar fotósai mindvégig ott sertepertéltek a színpadon. Értem én, hogy az első arénakoncertet dokumentálni kell, főleg, ha az jubileumi is egyben, de a zenekari fotós helye – ráadásul négy(!) is volt belőlük, ha jól számoltam – nem közvetlenül a frontember mögött, mellett van. Nem szeretek nemzetközi produkciókkal példálózni, de igen, itt azt kell mondanom, meg kell nézni, hogy ők milyen elegánsan kezelik ezt a kérdést. S rögtön tegyük hozzá, ez nem a Road egyedüli sajátossága, a hazai szintéren van még néhány zenekar, ahol rendre ugyanez tapasztalható. Engem pedig kifejezetten zavar, ha belerondítanak a színpadképbe, legyen az fotós vagy bárki más.

A korábban már említett innovációt amúgy a színpadi teljesítményben és a technikai háttértől is nagyon vártam, de csak részben kaptam meg. A vizuál nagyon rendben volt, a középén elhelyezett,

hatalmas, négyzet alapú kivetítő csúcsára állítása kifejezetten jó ötlet volt (még akkor is, ha már láttunk ilyet korábban is), a háttérvetítés mindvégig takra pontosan, mondhatni precízen működött, s az aréna-fellépés adta lehetőségeket a lámpaerdő felvonultatásával is sikerült kihasználni. A nagy teret, mármint a színpad hatalmas alapterületét – amit ráadásul egy rövidebb kifutó résszel is megtoldottak – viszont nem. Én még emlékszem arra az időre, amikor a Road tagjai, elsősorban Goya, de Imi is, rendszeresen bemozgoták, felszántották a deszkákat, amitől még energikusabbnak, még lehegerlőbbnek tűnt a produkciójuk, na, ebből mára alig maradt valami. Nemcsak itt, úgy általában elengedte a zenekart a pluszt az élő fellépéseikről. Nagyjából annyi maradt belőle, hogy Goya sétálgat gitározás közben... Érthetetlen volt számomra az is, hogy a kifutót miért nem használták többet, szinte ordítva kínálta magát a lehetőség. Tulajdonképpen majdhogynem kimerült annyiban a kifutó funkciója, hogy A jó reménység foka alatt a vendégdobosok azon sorakoztak fel kétoldali sorfalat állva. Mondhatnám azt is, hogy ezért felesleges volt kiépíteni...

Visszatérve azon alapkérdésre, miszerint megérett-e a húszéves Road egy arénakoncertre, most sem tudok egyértelmű választ adni. Mindazok ellenére, amit leírtam, kifejezetten jó, hangulatos koncertet adott a jubiláló zenekar. A produkció hozta azt a minőséget, amit a banda rendszerint szokott, és a már említett vizuál, no meg a rengeteg pirotechnika miatt kifejezetten látványos is volt a december 28-i fellépésük, de az előzetesen remélt flow-élmény (hogy egy divatos kifejezéssel éljek) részéről elmaradt. Talán az én elvárásaim voltak túlzóak. ■

XXI. STAGEDIVING FESZTIVÁL

BP., DÜRER KERT

SZÖVEG: GÁTI VIKTOR ÉS UZSEKA NORBERT

FOTÓ: UZSEKA NORBERT

Huszonegyedik(!) alkalommal került megrendezésre a Stagediving Fesztivál, amelynek eredetileg két vezéralakja volt, a Cadaveres és a Watch My Dying zenekarok, ám előbbi egy ideje már beszüntette aktivitását. A WMD viszont még magasabb fokozatra kapcsolt: amellett, hogy ismét kilenc remek banda (és saját maguk) fellépésének oroszlánrészét vállalták magukra, egy friss nagylemez, az Egyenes kerülő bemutatójával, valamint húszéves klasszikus albumuk, a Klausztrófia CD és vinyl újrakiadásával készültek. (G.V.)

Az esztergomi-solymári MWS nyitotta a fesztivált a Dürer Kert kistermében. Old school arcok tölték az old school thrasht, némi hardcore-ral vegyítve, és működött is a lendületes, aprító muzsika.

A Beerzebug pedig a nagyterem első fellépője volt. A mosonmagyaróvári csapat brutálisan kormánykritikus szövegekkel adja elő metal-hardcore-rap mixét. Zeneileg nincsenek nagy meglepetések, egyszerű, de ütős a legtöbb téma, és viszi a hátán a szövegi részt, ami hol rapes szavalás, hol metalos üvöltés-hörgés, hol pedig dallamosabb ének útján jelenik meg. A maszkban éneklő Bogvó Ádám mostanában amiatt került be a hírekbe, hogy ő lesz a Downset nevű kultikus amerikai rap metal csapat énekese a nyári turnén. Hát a Dürerben mutatott teljesítménye alapján meg is értem, hogy miért őt kérték fel. Még a maszk elidegenítő hatása mellett is totál vitte magával a közönséget. Meg többször is lejtő közénk, némi szörfözést is bevállalt, nem kímélte magát. Ritka forró hangulatú buli volt, na. Az est egyik legmegindítóbb pillanatához pedig az adta az alapot, hogy Ádámék felajánlották egy kezdő zenésznek, rászorulónak a basszusgitárt, amellyel a legutóbbi anyagukat feljátszották, és ennek átadása a koncert vége felé történt meg. Underground szellemiségből, példamutatásból jeles. (U.N.)

Elsőként a nemrégiben újra magasabb fokozatra kapcsolt Slytracht műsorába pillantottam bele. A Melegh B. Gábor énekes/gitáros vezette death/thrash gépezet két bivalyerős lemezt szállított le még 2008-ban és 2011-ben. A csapat soraiban a Lazarusból tovább állt

Prepelicza Zoltánt találjuk basszer poszton, aki a 2023-as Exodus Unleashed kislemez felvételén is közreműködött. Nem volt különösebb gond a négyes előadásával, habár láttam már őket feszesebben játszani, illetőleg a kisterem hangtechnikája sem pártfogolta őket teljes mértékben.

A Watch My Dying tavaly valamikor tizenegy óra magasságában kezdett, ami meglehetősen fájdalmas volt számomra, így nagyon megörültem, hogy ez alkalommal kisgyerekes apuka barát időpontban indult az egyórás móka. Méghozzá a tavalyi év nagy dobása, a dicsőséges visszatérést jelentő Egyenes kerülő album blokkjával, amiből nem maradhatott ki az emblemikus Napköszörű, a 2024 (számomra) egyik legjobb dalának számító Fedetlen lépés és a csodás női énekkel ékesített Utolsó fejezet sem. Utóbbit most

a Thy Catafalque-ból is ismert Dudás Ivett adta elő, a lemezen hallható Ritzel Ani a közelgő gyermekkaldás miatt nem tudott fellépni. Kötelező volt a felülmúlhatatlan Carbon és a Klausztrófia lemez további húzódalai közül (melyik nem az?) a Nicht Vor Dem Kind – melyben a Nest Of Plagues énekes/basszer Ivanics Dániel vendégszerepelt, mintegy pontot téve a két zenekar között hónapok óta tartó webes kommentháborúnak álcázott ökörködés végére. A Moebius és a Fényérzékeny remekbe szabott címadói – utóbbi különösen lehenylerő volt – mellett felcsendült pár ritkaság is, például a disco freak Harmatátkozó a 4.1 EP-ről.

A nagyterem megszólalása az elején még nem volt százas, aztán fokozatosan letisztult a sound. Aminek pedig különösen örülhetünk, az a pazar háttérvetítés, amely kiadványok szerint, tematikusan váltakozó, nagyszerű animációkból állt, köztük néhány furcsasággal, mint a pályatársak „furán” írt nevei (pl. Sear Bliss, Cadaveres de Tortugas). Sokat tett hozzá az amúgy is egyedi WMD-élményhez, és eszembe jutott, milyen kár, hogy a Klausztrófia 20 koncerten nem került sor hasonló attrakcióra. Összességében egy roppant erős előadás volt ez, alig várom a folytatást!

Az Orient Fall műsorába szintén csak egy rövid időre tudtam belefűlni. A 2015-ös Francals nagylemezzel repülőrajtot vett arcok körül aztán némiképp csendesedett a pörgés, de azóta is rendszeresen jelentkeznek egy-egy dallal, továbbra is az elektronikával színezett deathcore/metalcore területén belül haladva. Ez alkalommal is megvolt a stílushoz igazodó lendület, amely számomra a szaxofon sampleres átvezetéssel rendelkező nótánál csúcsosodott ki, ugyanakkor a megszokott hangzás még mindig nem tért vissza a helyiségbe.

A főzenekari idősávban fellépett Petofi zenéjével többször próbáltam barátságot kötni az elmúlt 6-7 évben, ám igazán csak nemrégiben, a 2023-as, szépséges borítóval ellátott Levelek a föld alól EP-vel tört meg a jég. A csapat zenéjének dinamikája, szövevényessége, szenvedélyessége, a jó értelemben véve költői dalszövegek eddig is imponálóak voltak, de valahogy nem állt össze a dolog. Az említett dalszövegek azonban sikerült olyan irányba mozdulnia a kvintettnek, amely ellenállhatatlan készletet ébresztett bennem, hogy ezúttal megtekintsem a zenekart.

A metalcore, poszthardcore, screamo hatásokból (is) építkező, mind karakteresebb zene a gitárhangzás ismételt finomodásával és a több, jobb, kidolgozottabb tiszta énektema révén élőben szintúgy meggyőző volt, még úgy is, hogy betegség miatt basszusgitár nélkül

volt kénytelen kiállni a brigád. Elfogott egy olyan furcsa érzés, mi szerint nem hiányoztak a mélyek – nem mintha nem lett volna rá szükség, hanem mert úgy szólt a banda, hogy a fejemben felcsendült a bőgő is, pedig nem állíthatom, hogy kívülről fújok minden hangot. Ez az élmény valószínűleg főképp a színpadi teljesítményt és a dalszerzést dicséri.

A bőgősből frontemberré előlépett Pór Péter egyszerre energiától feszülő és aláztos, down-to-earth karizmája egészen magával ragadó volt számomra, mint ahogy a teljes tagságon látszott, mennyire alárendelnek mindent a zenének és a mondanivalónak. Cseppet sem volt meglepő, hogy tekintélyes számú Petofi-póllós gyűlt össze a színpad előtt, s számos alkalommal bevadultak a dalokra – és nem csak ők. Az ötven perces produkció tetőpontjai közé tartozott a posztrock/noise témáztatással erősített Vigasztetek és a Peti előadásában még ütősebb Az idő esete az Árnyunk az égbolt középlemezről, a legújabb dalsokorból pedig az eddigi legjobb ének dallamokat hozó Komorebi, amely akár hosszabb távon a zenekar egyik nagy himnusza lehet.

Még felocsúdóban voltam, de sietnem kellett, hogy elcsúszjak az Archaicot. A nagyjából két évtizede aktív, hazánk egyik legmegbízhatóbb, egyben legkarakteresebb thrash metal alakulata mondhatni papírforma szerint teljesített: a végre magára talált megszólalás közepette prezentálták masszív dalaikat, melyekben az Exodust és hasonló nagyságokat eszembe juttató nagykönyvi csépelések és vad riffelések mellett a csaknem Pantera/COC szinten ízes groove-oknak, éneknek és változatos szólóknak éppúgy megvan a helye, mint a baljós pengetéseknek, féktelen üvöltéseknek és az elvete-mült blast beateknek. Kevés ideig tudtam élvezni az egyébként sem maratoni show-t, amit egyszer egy hosszabb sztorizás, máskor egy ott és akkor szintén indokolatlanul tűnő zenekari bemutatás szakított meg (nem tudom, ennek mennyire van hagyománya a bandánál, vagy más volt az oka), amelyet nem is hallgattam meg végül. Mindenesetre, igazán várom a 2022-ben megjelent, kiváló The Endgame Protocol album mielőbbi folytatását!

Az este folyamán utolsóként a Heedless Elegance bulijára ugrottam be. Lényegében a tavaly tapasztaltak voltak érvényesek most is: döbbenetes színpadi jelenlét, lenyűgöző fények, bitang jó sound, és olyan modern metalcore dalok, amelyek látszólag leszedik a gyanútlanok fejét, de meglátásom szerint nagyobb a füstjük, mint a lángjuk. Ahogy előző évben írtam, értem a koncepciót és a szándékot, de továbbra is úgy érzem, nem nekem szólnak, valamint ezen a ponton esélyes, hogy a fejlődés korábbi tempója sem garantált. De ne legyen igazam.

A 2024 egyik legerősebb hazai modern metal lemezét elkészítő, emellett egyik nagy kedvencem, az Orphaned Land turnéján bizonyított Nest Of Plagues és a szintúgy egy komoly albumot villantott, feltörekvő Auraleak koncertjére már nem jutott időm-erőm, de biztosra veszem, hogy ők is nagyban hozzátettek ehhez a kivételesen tartalmas és sokszínű eseményhez. Csak így tovább, Stagediving, még kétszer ennyit! (G.V.) ■

A LEGHANGOSABB ROCKMAGAZIN!

HAMMER

"YOUR CRIES ARE IN VAIN
I CAN HELP WITH YOUR PAIN
THE ARRANGEMENTS ARE MADE
YOU WILL DIE BY MY BLADE"

BAXON

A TÁMOGATÓI PÓLÓKAT

ÉS A MÉG ELÉRHETŐ GYŰJTŐI CSOMAGOKAT
KERESD A HONLAPON!

WWW.HAMMERWORLD.HU

TENGERI PÜSPÖK DEAD GRAY ALVA

BP., DÜRER KERT

SZÖVEG ÉS FOTÓ: UZSEKA NORBERT

Újabb három fellépős underground koncert a Dürer kistermében, melyről csak lelkendezni tudok. Három olyan zenekart láttunk a Dürer kistermében, amelynek zenéjében jelen van a grunge, de mindnek máshogy. Sőt, nem tudtam nem észrevenni, hogy mindegyik zenekarban szerepelt olyan arc, aki fellépett anno a Pintér Miklós kollégám által szervezett Chris Cornell emlékestén 2017-ben, továbbá, hogy szakszóval élve dobos-extravaganza volt ez az est. De most komolyan: Markó János, Bánfalvi Sándor, Hohl Árpád. Ilyen kaliberű ütőhangszerest egymagában is ritkán látni, erre itt három volt belőlük, és ha semmi más nem történik, csak pusztán önmagukban elporolják a dobuccot, akkor is orcánkra fagyott volna a széles vigyor egész estére.

De a többi muzsikás is hozta. Ez az Alva esetében azért is fontos, mert megmondom őszintén, nagyon féltem, hogy a kivált Kövi Lóránt énekes után nem lesz az igazi. De engem meggyőzött az új torok, Csiaki Márk (akit pont az említett Cornell esten láttam először életemben). Fazonra mintha a Simple Minds-os Jim Kerr unokaöccse lenne, de amint bemelegedett, úgy énekelt meg üvöltött, ahogy kell. Nem Lóri-másolat, teljesen más karakter, de remekül működött az Alva sajátos grunge/stoner/sokegyéb-mix zenéjében, ahogy a szintén új második gitáros, Makács Zoltán is. Hatalmasat zenéltek, átjöttek a zorkó riffek és a kanyargósabb témák is, Urbán Tamás basszer pedig sokat tett hozzá az összképhez a vokáljaival is. Azon szinte meg sem lepődtem, hogy a koncertre autózva a kocsim lejártszóján random módra, több ezer dalból felcsendült Alice In Chains: Them Bones itt is előkerült. De a nóta felénél aztán átváltottak a Polly Is Dead örökérvényű stoner-grunge himnuszába, a Kincs-be, amivel az est egyik legnagyobb zúzását

érték el. Január általában nem az a hónap, amiben sok örömöt leli a legtöbb ember, de ez a nóta utókarácsonyi ajándéknak is beillett.

A Dead Gray-re roppant kíváncsi voltam. Egyrészt, mert a már említett Sanyi (ex-Magma Rise/Neck Sprain) dobolt itt, és ő nyomban bizonyította, hogy továbbra is olyan hűzás és erő van a játékában, mint a legendás 424-es gőzmozdonyban. Másrészt meg mert kíváncsi voltam, hogy a szintén Cornell-est fellépő Sipos András gitáros miféle muzsikát hoz össze társaival. Hát olyat, amiben van jó sok Alice In Chains, és kb. 3x annyi Pantera meg Down. Irdatlan hűzós riffek, groove-ok, dallamok és üvöltések bőven vannak ebben a zenében. Azt egyelőre nem tudom megmondani, hogy mennyire fogósak a nóták, elsőre talán a Beautiful Creature című(?) dal tűnt igazán annak, de abban volt a legtöbb grunge is. László Gergely énekes derekasan megküzdött a közönség kegyeiért, még le is jött közénk elindítani a pogót, és frankó volt, hogy a két Andris (Áldott András basszer a másik) is vokáloztak párat. Várom az első albumot.

A Tengeri Püspök esetében viszont nem kell többet várni, az 1998-ban alakult csapat múlt év végén adta ki azt, Disconnected címmel, és az Alvával egyetemben fel is került az éves listám élbolyába. E sok év alatt mondjuk többet szüneteltek, mint léteztek, és én is csak '23 tavaszán láttam őket először koncerten, de az ilyenre mondják, hogy megérte rá várni. Ez a buli volt a lemezbemutató, de a félórás album dalain kívül korábbi szerzemények is előkerültek, pl. a magyar nyelvű Eső, és az sem volt gyengébb a lemezes nótáknál.

Nagy vonalokban azt lehet mondani, hogy a metalosabb Soundgardenre emlékeztető riffek és a bonyolultabb, progresszívbe hajló témák keverednek itt, és végül is tényleg van olyan fura a zene, mint a név, mégis nagyon el tud kapni. Van valami szavakkal nehezen kifejezhető varázsa a Tengeri Püspöknek, ahogy a kicsit sem rocksztaár jellegű, meglett fazonok valami bődületes módon zenélnek együtt. Úgy tudnám épp megfogalmazni, hogy megvan a középpontja a zenének, ami nem változik és békés, mint amilyen állítólag a vihar közepe, és ez megmarad, akármilyen dráma, zúzás, elszállás pörög-forog is körülötte. És bár akkora riffjeik vannak, hogy a házat szana széjjel lehet velük zúzni, valahogy befelé nézős, introvertált az egész, és többek arcán láttam ezt a csendes, elégedett mosolyt koncert közben, amit ez a zene kivált. Ugyanakkor az is feltűnt, hogy a két gitáros, Varga Péter és Horváth Barna is bemozdult a zenére, ellenben Bartalis Dávid énekest a problémás mikrofonzsinór egy időre röghöz kötötte. Cseh Balázs basszer a tőle megszokott guru módban játszott, Árpit meg már fentebb dicsértem. Egy szó, mint száz, ez valami gyönyörű koncert volt. ■

ÉLŐFÉNY

PHOENIX RT

Amit itt hagynak

Amit itt hagyunk címmel már az ötödik Phoenix RT-lemez jelent meg az év elején, amit egy teltházas, a Z!Enemivel közös Barba Negra Blue Stage-es koncerten mutattak be a srácok. A MAHASZ-lista második helyén nyitó lemezeiről és még pár dologról az énekes/basszeres Puss Tomival beszélgettem.

SZÖVEG: SZÉNÉGETŐ RICHÁRD · FOTÓ: WILDUNGPHOTO

Megjelent az új nagylemezek, ami már az ötödik a sorban. Ezt az anyagot négyesben készítettétek, ugyanis lett még egy gitárosotok. Miért éppen most bővültetek?

„2023-ban volt tízéves a zenekar, Bence pedig az év elején csatlakozott hozzánk. Ő előtte egyébként már roadként tevékenykedett nálunk. 2022-ben a koncertek során többször felmerült, hogy két gitárral sokkal masszívabban tudnának megszólalni a dalok. Az előző lemezeink, a Mi kell több és Jelzőfény is indokolták ezt a döntést. Bence egy nagyon jó választás volt, hiszen folyamatosan küldte a demókat, és hozott egy új szelet a vitorlánkba.”

Milyennek érzed te az anyagot? Miben más, mint a korábbiak?

„Azt gondolom, hogy egy nagyon ütős lemezt sikerült készítenünk. Sokkal másabb, összetettebb, kiforrottabb és

modernebb mint az eddigiek. Bence és Marci zenei ízlése jól tükröződik a dalokon, sokkal bátrabban nyúltak elektronikus hangszerekhez, viszont a szövegek és az ének témák hozzák a megszokott Phoenix RT-s ízt.”

Egy dalban közreműködik Juró Szabi, és egy dalszöveggel pedig Szabó Leslie is beszállt a lemezbe. Hogy esett rájuk a választás?

„Juró Szabi a Talán igaz című dalunk szövegét írta, valamint közre is működik benne. Valójában, amikor Bence átküldte az első demót, éreztük, hogy egy jó kis rap-metal dalról van szó, megkerestük Szabit, aki egyből vállalta, és másnapra küldött egy teljes dalszöveget.

Szabó Leslie-t A Dal 2022-ben ismertük meg, egy remek dalszövegírónak tartom és amikor elakadtam a szövegekkel megkértem, hogy segítsen. A Cirkusz és kenyér című számból egy refrén és pár sor volt

készen, végül ő igazított rajta, fejezte be, és így nyerte el végső formáját.”

Azért a MAHASZ-lista második helyén debütálás 'egyszerű' rockzenekarként elég menő dolog! Számítottatok rá?

„Őszintén megvallva bíztunk benne, hogy ez a lemezünk is, ahogy a Jelzőfény, Mi kell több és a Piros karikás részletek, felkerül a listára, viszont azt nem gondoltuk, hogy egyből a második helyen nyit. Nyilván nagyon örülünk, nagy büszkeség és ezúton is szeretnénk megköszönni mindenkinek aki megvásárolta a lemezt, valamit köszönet kiadónknak, a H-Musicnak.”

Szerintem ezúttal is megvan az a csak rád, rátok jellemző édes-bús, de mindenképpen pozitív hangulat. Mi az, ami miatt a Phoenix RT-nek megvan ez a karaktere, ami egyértelműen megkülönbözteti a többi zenekartól?

„Egyrészt köszönjük szépen, jó ezt olvasni, hogy így látod, viszont a kérdésre válaszolni nem olyan egyszerű. Mi csak írjuk a dalokat, azt csináljuk, amit szeretünk és próbáljuk kihozni belőle a maximumot. Amíg élvezzük és látjuk, hogy haladunk, addig biztosan nyomni fogjuk.”

Volt egy sikeres lemezbemutató koncertetek a Barba Negra Blue Stage-en. Milyen érzés volt kilépni a színpadra, tudva, hogy ennyi ember jött el, akik kíváncsiak rátok?

„Hatalmas mérföldkő ez mindkét zenekar számára. Végre nem vendégzenekarként léptünk fel ott, hanem az est főhőseiként! Októbertől nagyon készültünk erre a bulira, igazi ünnep volt a Barba Negrában. Nagyon jó volt látni, hogy ilyen sokan összejöttek az ország minden részéről és felvidékről is egy busznyí rajongó. Élveztük nagyon a dedikálást, a találkozást, hogy tudtunk kicsit beszélgetni. Fontos számunkra a személyes kontakt azokkal az emberekkel, akik szeretik amit csinálunk. Egy igazi nagykoncert volt, ami nagyban köszönhető a Dream Power Kft-nek, valamint Dul Sanyiéknak is akik a látványt biztosították.”

Mi várható még tőletek az évben?

„Egy igazán izgalmas év vár ránk 2025-ben, Szeretnénk ugyanennyire pörgősen végigutolni, ahogy a januárt is. Február 22-én hazai pályán is bemutatjuk a lemezt az Alsószelei kultúrházban. A tervek szerint február közepén érkezik a Barba Negrában forgatott koncertklip a Csened maradok dalhoz, ugyancsak februárban élőben zenélünk majd a Petőfi Rádióban. Márciusban egy újabb videóklip érkezik majd. Sőt van egy meglepetésünk is, amiről hamarosan lerántjuk a leplet. Március végén pedig indul egy több állomásos turné a Z!enemivel karöltve, ehhez hamarosan kikerülnek az állomások is. Szóval mozgalmas évek nézünk elébe!” **HW**

Sokatmondó címmel láttátok el a január 24-én megjelent új, immár hatodik Wardruna-albumot, hiszen a Birna szó kapcsán még azok is tudnak asszociálni a tartalmára, akik kevésbé ismerik a zenekart. A teljes albumot a medvének, illetve a medve és az ember kapcsolatának szenteltétek?

„A Birna valóban nőstény medvét jelent az ősi északi nyelven, s ennek az albumnak tényleg a medvét állítottuk a középpontjába. Az emberi oldallal azonban kevésbé foglalkoztunk, de azért azt is érintik a szövegek. Miközben kutattam a témát, mindenhol az köszönt vissza, hogy bárhol is élnek, vagy éltek medvék, azoknak mindig különleges erőt tulajdonítottak az emberek, és különleges kapcsolatot ápoltak velük. Természetanyának tekintették a nőstény medvét, az élet, a halál és az újjászületés szimbólumának, azért kiemelt helyet kapott a kultúrájukban és a hiedelemvilágukban. Ez a történelmi tradíció máig fennmaradt, a medve és az ember közötti lelki, érzelmi kapcsolat sok helyen most is jelen van a hagyományainkban, szokásainkban és gondolkodásunkban, a medve valamennyire még ma is beszél hozzánk, emberekhez. Ahogy felismertem ezt, elkezdtem egyre jobban csak a medvére fókuszálni, így az album tehát főleg róla szól, egy lelki utazásra hív.”

Az első Wardruna-albumok mind a skandináv rúnák alapján készültek. Miért váltottatok?

„A Wardruna zenéje a természettel kapcsolatos, ebben továbbra sincs változás. Az első trilógia valóban a rúnákat használta arra, hogy bemutassa a természethez, a természeti erőkhöz fűződő kapcsolatunkat. A Birna, vagyis a medve, amivel most foglalkozunk, szintén egy magasabb rendű lény, a folytonosság tehát e tekintetben is fennáll. A Wardruna kreatívásában nincs változás, de ahogyan mi, emberi lények változunk, úgy változik a művészi munkánk is. Az, hogy milyen hangszereket használok, melyik nyelvet választom, a költészet milyen eszköztárához nyúlok, netán hol és hogyan veszem fel a dalokat. A Wardruna egy utazás, egy folyamatos fejlődési folyamat, de az egyes albumaink között az imént említett okok miatt mindig is lesz kapcsolat.”

WARDRUNA

AZ ÉLET, A HALÁL ÉS AZ ÚJJÁSZÜLETÉS SZIMBÓLUMA

Birna, azaz medve. Ezt a címet kapta a norvég folk/ambient színtér egyik markáns zenekarának számító Wardruna hatodik albuma. Az elnevezés egyértelmű utalás arra, hogy ismét egy koncepciózus album született, amelynek fókuszában az északi mitológia varázslatos tulajdonságokkal felruházott szereplője, az erdők őrzője, a természet gondozója, az anyamedve áll. A 2003-ban alakult zenekar vezére, a számos hangszeren játszó dalszerző/szövegíró Einar Selvik azonban nemcsak erről beszélt lapunknak, hanem számos más izgalmas kérdésről is kifejtette véleményét.

SZÖVEG: GYURICZA TAMÁS MARCELL • FOTÓ: MORTEN MUNTHE

Miért tulajdonítottak az északi emberek varázserőt a medvének?

„Szerintem elsősorban azért, mert erős lényeknek tartják őket. De ez nemcsak Skandináviára igaz, a világ minden más pontjára is. Mindegy, hogy hol él a medve, Szibériában, Észak-Amerikában, vagy Európa középső részén, a hegyekben, az ottani népek mitológiájában a természet, az erdők védőszellemének tekintették.

Az ember és medve között nagyon sok az egyezés. A medve ugyanúgy képes két lábon, felegyenesedve járni, de akár ülni is, mint az ember. A szemük ugyanúgy a fejük első részén található, és előre néznek, mint mi. Gondolnodnak és elmélkednek. Az anyamedve gondoskodik a bocsaíró, védelmezi őket, ahogyan mi is tesszük azt a gyermekeinkkel. Bár a medve a fogazata alapján ragadozó, de nagyon sok mindent megeszik, akárcsak az ember.

A természeti népek tanultak is a medvétől. Követték és figyelték, hogy milyen növényeket fogyaszt. Amitől megbetegedett, attól ők is távol tartották magukat. Figyelték, hogy milyen növényeket keresett, ha megsebesült vagy megbetegedett, s azokat az emberek is gyógynövényként használták. Ha egy medvéről lenyúzó a bundáját és az irháját, akkor a teste úgy néz ki, mint egy emberé. Ez is erősítette bennük azt a képet, hogy a medve valójában egy elvárásolt ember. Számos nép mitológiájában megtalálható ez a toposz. Mások pedig abban hittek, hogy a medvék a csillagokból származnak, nem véletlenül nevezték el egyes csillagképeket medvék után. A medve, mint motívum, sok nép zenéjében fellelhető. Altató szól róluk, a téli álmukról, a hibernációjukról. Az altatók a bolygó legrégebb dalai közé tartoznak.”

A medve mégiscsak csúcsragadozó, amitől a ma élő emberek többsége inkább fél. Megváltozott volna velük szemben a viszonyulásunk?

„Szerintem nem. Az ember régen is tartott a medvétől, nemcsak tisztelte. A ragadozókkal együtt élni ugyanis elég problémás lehetett. Az ember és a medve kapcsolatában ezért mindig is megvolt ez a kettősség. Ami változott, az a természettel szembeni viszonyunk. Pusstítjuk a bennünket körülvevő természeti környezetet, egyre nagyobb területet foglalunk el belőle magunknak. Ezért beszűkül az életterük ezeknek a csúcsragadozóknak, lassan nem lesz hol élniük, s nem lesz mit enniük, amitől agresszívvé válnak. Nekünk, embereknek kell mielőbb újragondolnunk az életünket, saját magunkban kell visszaállítanunk a természet tiszteletét. Ha belenyúlunk a természet rendjébe, annak következményei lesznek, és mi, emberek fogjuk megfizetni az árát. A saját gyermekeink és unokáink.”

Te hiszel a természetfeletti erők létezésében?

„Én abban hiszek hogy a természeti erők a természetfeletti erők. A varázslatban és az ilyesfajta dolgokban nem hiszek. Szerintem ma teljesen kicsavart elképzeléseink vannak a varázslattal kapcsolatban. A varázslat kifejezés hallatán nagyon sok embernek a Harry Potter-féle dolgok jutnak eszébe, talán még azt is elhiszi, hogy létezik ez a hókuszpók. Szerintem viszont nincs varázslat, és a tudomány nagyon sok olyan jelenségnek rá is mutatott már az okára, amit korábban varázslatnak gondoltunk. Így aztán számos korábban varázslatnak nevezett dologról kiderült, hogy valójában csak a természeti erők dolgoznak.

Persze, még mindig nagyon sok olyan jelenség létezik a világban vagy ezen a bolygón, aminek nem tudjuk az okát. Én azt gondolom, amíg nem tudunk minden

esetben arra magyarázatot találni, hogy miért mozog, miért dolgozik az energia, illendő lenne nagyobb szerénységet mutatnunk a természeti jelenségekkel szemben.”

A Wardruna zenéjéről nagyon sokan gondolják azt, hogy tradicionális északi népzene, holott ez egyáltalán nem állja meg a helyét. Hova vezethető vissza az általatok játszott stílus?

„Nagyon örülök ennek a kérdésnek, mert a Wardruna zenéje valóban nem népzene, legalábbis nem tradicionális. Persze vannak benne elemek, amiket az északi népzeneből vettünk át, s olyanok is, amik még annál is régebbre vezethetőek vissza, mint amit mi tradicionális norvég népzeneként ismerünk. Szerintem a Wardruna modern zenét játszik, aminek nagyon régmúltba nyúlnak a gyökerei. A hangzások, hangok, ritmusok, de akár a hangszerek is.

Én nem a régi, autentikus zenét próbálom meg újra értelmezni, hanem zenét és hangszereket használok a kő- és bronzkorszakból, a vikingek korából, de akár a modern korból is, hogy azokból a saját elképzeléseim alapján teremtsék valami újat. Nagyon fontos, hogy mindezt akadémiai szinten közelítsem meg, s minél több ismeretem legyen ezekről az elemekről. Amíg a tudás terén nem állok biztos talajon, addig nem is állok neki semmilyen kreatív munkának.”

Kizárólagos dalszerzője vagy a Wardrunának, vagy közös munka eredménye az, amit hallunk az albumaitokon?

„Fő dalszerzője vagyok a zenekarnak, de szoros kreatív együttműködésben dolgozom Lindy Fay Hellával, aki már az első Wardruna-album óta a társam. Én írom az összes szöveget, a zenei részek többsége is az én ötletem alapján születik, de Lindy is beledolgozik azokba.

Néhány kivétel azért akad, a Skald albumon szereplő Voluspá szövege egy tradicionális historikus ének, ami mellé saját dallamomat használtam, vagy ott

a Gravbakkjen, ami eredetileg egy tradicionális hegedúdal volt.”

Azok az ősi hangszerek, amiket használtok, ma is jelen vannak az északi népeknél?

„Nem igazán. Sok közülük már egyáltalán nem része az élő zenei előadásoknak, és akadnak köztük olyanok, amiket modernizáltak. Csupán néhány van meg eredeti változatában, például a lur, az a bronzkori hosszú, kúrtszerű fúvós hangszer. Az még mindig része az északi zenei világnak. Szinte hihetetlen, de egyáltalán nem változtak, s még mindig ugyanúgy hangoljuk őket, ahogy azt régen is tették. Ugyanez mondható el a kecske- és tehénszarvakból készült szarusípokról is, de azokat máshol is használják a világban. Ezek szintén tradicionális hangszerek, az első említésük nagyjából négyszáz évvel Krisztus születése előtt történt.”

Norvégiában nagyon erős a black metal hatása, s annak idején dolgoztál is együtt a norvég black metal egyik fontos szereplőjével, Gaahlal, illetve volt időszak, amikor tagja voltál a Gorgorothnak. Ma milyen a kapcsolatot a black metal színtérrel?

„Már közel sem olyan élő, mint annak idején volt, de letagadni sem akarom a múltam. Az életem része lesz, még akkor is, ha az elmúlt huszonöt évben már teljesen másban dolgozom. Igen, zenéltem együtt Gaahlal, tagja voltam a Gorgorothnak, és néhány további zenekarnak is a korai '90-es években, s nagyon sok barátom van a black metal színtérről. Manapság is hallgatok black metal zenét, talán egy kicsit a nosztalgia miatt is, de éppen azért hoztam létre a Wardrunát, mert időközben a kreatív érdeklődésem más irányba fordult. Őszintén szólva, amikor a Gorgorothban doboltam, az is kívülről állt a rendszeremen.”

A Wardruna eddig megjelent albumai gyönyörűek és rendkívül igényesek. Van értelmet kiadni ilyen albumokat, amikor az emberek többnyire stream platformokon hallgatnak zenét?

„Igen, mert szerencsére még mindig vannak olyanok, akik értékelik ezeket a kiadványokat. Lehet őket gyűjtőknek nevezni, vagy rajongóknak, teljesen mindegy, hogy miért, de továbbra is vannak, akik vásárolnak fizikai kiadásokat. Ami pedig magát a zenét illeti, ott is törekszem arra, hogy a megszólalás rendkívül igényes, minőségi legyen, hiszen ez saját magammal szembeni elvárás.

„Én lényegében magamnak készítem a Wardruna albumait, oly' módon, ahogyan én szeretném. Az elsődleges célom tehát az, hogy a saját magammal szemben támasztott igényeknek megfeleljek. Bármí, ami utána következik, az már nem az én ügyem. Majd a zenefogyasztó kiválasztja, hogy vinylen, CD-n vagy az interneten akarja meghallgatni a dalokat. Nagyon sokan döntenek a Spotify mellett, ami szerintem nem igazán jó választás. Vannak más streaming platformok, amelyek jobban megőrzik a hangminőséget, de ez csak javaslat a részemről, mindenkinek saját magának kell döntenie.”

Eddig egy alkalommal jártatok Magyarországon, 2022 nyarán adtatok az első koncertet Budapesten. Lesz-e következő magyarországi fellépése a Wardruna zenekarnak?

„Már beszéltünk erről, és szeretnénk is, ha megvalósulna. Magyarország ott van a listánkon, egy turné összeállítása azonban olyan, mint egy kirakós játék. Ki kell választani a megfelelő időpontot, kell találni egy jó helyszínt, sok feltétele van annak, hogy meg is valósuljon a koncert. Azt is tudjuk, hogy a magyar rajongóink is várják a koncertet, s nekünk is nagyon kellemes emlékeink vannak Budapestről. Szóval nagyon reménykedünk benne, hogy hamarosan vissza tudunk menni.”

Úgy hallottam, az új turnét színházakba képzeltétek el. Ez valóban így van?

„Igen, most csak beltéri koncerteken vállalunk. Általában nagyon odafigyelünk arra, hogy olyan helyszínt válasszunk, aminek atmoszférája hozzásegít a koncertélmény átéléséhez. Ezért jobban kedveljük a koncerttermeket és színházakat, mert azoknak egészen más a hangulata, mint egy szabadtéri helyszínnek. Ha van rá lehetőség, akkor olyan helyet választunk, ahol az emberek eldönthetik, hogy ülni, vagy állni szeretnének, de ez nem tud mindig megvalósulni. Ha erre nincs mód, akkor inkább a színházakat részesítjük előnyben.”

Mi egy metalmagazin vagyunk, mégis nagyon sok olvasónk kedveli a zenéteket. Szerinted mi a kapcsolódási pont a metalrajongók és a Wardruna között?

„Szerintem nagyon sok kapcsolat van a kettő között. Először is, a metalos közönség nagyon nyitott gondolkodású, nagyon sok rajongó szereti a klasszikus és a tradicionális zenét is. A metalosok vizuális típusok, nemcsak a fülükkel hallják a zenét, ha a dalszövegeknek van konkrét története, azt vizuálisan is át tudják élni. Ugyanígy 'látják' a zenét, ha annak van egy vizuális háttere, azaz olyasmi, mint egy filmzene. A Wardruna zenei világa éppen ilyen, mondhatni, hogy ez is egyfajta filmzene, talán ezért is szereti nagyon sok metalos.

És persze azt is meg lehet említeni, hogy a mi zenénk a régmúltba vezet vissza, a tradíciókon, régi történeteken és a mitológiákon alapul, amiket ez a közönség mindig is nagyon szeretett.

Nagyon sok indoka van tehát annak, hogy a Wardruna zenéje miért képes megszólítani a metalszíntér kedvelőit. A turnék alkalmával nagy érdeklődéssel figyelem, hogy kik jönnek el a koncertjeinkre. Örömmel látom, hogy nagyon vegyes a paletta. Ott ülnek egymás mellett az operába járó öltönyös emberek és a metalosok, az idősek és fiatalok, de sokan még a gyerekeiket is elhozzák. Nagyon sokféle ember érez kapcsolatot ezzel a zenével, valószínűleg azért, mert valami olyasmi adja az alapját, ami időtlen és majdhogynem univerzális, ezért ott van a DNS-ünkben.” **HW**

Black metal (nem) szupergrupp

Amikor nemrég a Christian Epidemic szétesett, elég nehezen állt össze a fejemben, miért és hogy fog ez továbbmenni. Később láttam, hogy megalakul a Ragály, és persze a CE is megy tovább, úgyhogy kíváncsian figyeltem a fejleményeket. Tavaly év végén aztán meg is jelent a Ragály első lemeze, így ennek kapcsán ültem le Kapusztá Tibor énekessel egy rövid eszmecsere-re.

SZÖVEG: SZÉNÉGETŐ RICHÁRD · FOTÓ: MAYA PHOTO

Bevallom, engem eléggé meglepett anno, hogy a Christian Epidemic kvázi szétszéledt. Milyen okok vezettek ide és mennyire volt nehéz ezt a döntést meghozzatok?

„Inkább azt mondanám, hogy mi kiváltunk onnan, de igazából erről már annyira nem is szeretünk beszélni, mert csak előre akarunk nézni. Az ok nagyjából az volt, hogy mi Zolival szerettünk volna jobban, gyorsabban haladni. Elsőre nyilván Zolinak nehéz volt, hisz huszonöt éve csinálta a CE-t, de amikor elkezdtük a Ragályt, viszonylag gyorsan visszaállt a lelki békéje, sőt szerintem jobban is érezte, érzi magát.”

Az egyértelmű volt, hogy ti mentek tovább és csináljátok?

„Ez teljesen egyértelmű volt, csak az volt a kérdés, hogy kikkel. Nagy Antal basszeros szintén Christian Epidemic-tag volt korábban, Lázár Bálinttal (szinti, vokál) meg már én zenéltem együtt ezer éve, csak akkor még basszerosnak hitte magát. (nevetünk) Pár 'üditő' után meggyőztem, hogy szintizni is jó, és kiderült, hogy tényleg!”

Hogy alakult ki a jelenlegi felállás?

„Kocsis Zoli, Nagy Anti és én voltunk a kezdő sejt, aztán viszonylag hamar jött negyediknek Bálint. Utána gitáros és dobos fronton sajnos volt pár tagcsere, de végül összeállt a mozaik összes darabja, és Cseresnyés Balázs (dob) és Gulácsi Gergely (gitáros) is immár állandó, atombiztos

tagja a zenekarnak. És nyugodtan kijelenthetjük, hogy ez így egy kimondottan jó kis csapat.”

Gondolom egyértelmű volt az is, milyen zenét csináljatok?

„Nem volt kérdés, Zoli hozta a zenéit és mi mindannyian szépen beálltunk mellé, mert nem volt kétségünk, hogy ez jó. Nem volt nehéz döntés, eddig is hallhattuk, hogy milyen remek dalokat ír, így teljesen egyértelmű volt a stílus. Inkább ő az, aki mindig csinosítgatja a számokat, mert elégedetlen, vagy maximalista, ezt döntse el inkább ő! (nevet) Szerencsére csak hébe-hóba, de azért néha megkapjuk, hogy másoljuk a CE-t, de igazából a felvétést se szoktuk érteni, hiszen Zoli csak továbbra is írja a saját stílusában a dalokat, amiket eddig más néven szoktak meg.”

Mennyire állt össze nehezen az első lemez anyaga?

„Az anyag szerintem gyorsan összeállt, hisz már rég megírta a dalokat Zoli, csak össze kellett próbálni, itt-ott finomítani a részleteken, illetve elosztani az ének és a vokál részeket. Inkább az volt a nehéz feladat, hogy véglegesek legyenek a tagok, és az anyagiak is összegyűljenek. Hiszen ha belegondolsz, mint újonnan indult banda – új logóval, zenekaros termékekkel, hangszerekkel, kiegészítőkkel –, ez nem kevés pénz pár hónap alatt. A stúdió munkák úgy érzem egészen könnyen mentek, kisebb gikszerekkel.”

Szerinted milyen most a magyar black metal színtér?

„Én viszonylag képbem vagyok, mert keresem mindig az új bandákat. Azt kell, hogy mondjam, bőven van olyan zenekar, aki nem csak, hogy megüti a mércét, de túl is nő rajta.”

Mennyire küzdelmes a Ragály útja? Ti most egy kezdő banda vagytok szerinted, vagy egy black metal szupergrupp?

„Semmiképpen sem nevezném magunkat szupergruppnak (nevetünk), de kezdőnek sem. Tudom, diplomatikusan hangzik, de valahol a kettő közöttre tenném magunkat. Szerencsére a közönség is vevő a dalainkra az első koncerttől kezdve, fantasztikus hangulatot csinálnak minden egyes alkalommal, ezt ezúton is köszönjük nekik, nagyon hálásak vagyunk érte.”

Hogyan tovább innen?

„Az idei évben főleg a koncertekre helyeznénk a hangsúlyt, szeretnénk bemutatni a lemezt minél több helyen, a szokásos budapesti koncertek mellett olyan vidéki helyszíneken is, ahol még nem jártunk, bár például Szegedre is biztos visszatérünk még, illetve szeretnénk eljutni minél több nyári fesztiválra is. Viszont ezzel párhuzamosan azért már az új dalok készítésébe is belekezdünk, nem szeretnénk négy-öt évet várni a következő lemezre, egy-két éven belül tervezünk újra stúdióba vonulni.” **HW**

Hayley Campbell Minden élők és holtak

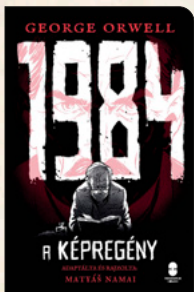
KIADÓ: MULTIVERZUM KIADÓ
ÍRTA: UZSEKA NORBERT

Közhely, hogy a mi nyugati kultúránkban a halál tabu. Nem illik szóba hozni, a többség retteg tőle, igyekszünk elrejteni. Miközben persze a tévé, a hírek tele vannak gyilkolással. De talán ki lehet jelenteni, hogy a legtöbb metalrajongó többször találkozik a halállal a kedvenc zenéi (dalszövegek, lemezborítók stb.) miatt, mint az átlagember. Hogy ez azt is jelenti-e, hogy az átlagmetalos nyitottabban, kevésbé rettegve, felkészültebben áll a halálhoz, arra azért nem vennék mérget.

Viszont Hayley Campbell könyve nem egyszerűen a halálról szól. Az az alcíme, hogy „A balzsamozóktól a hóhérokig – Mindazokról, akiknek mestersége a halál!”, és bár vannak metal nóták sírásokról, hóhérokra, de ugyan, ki énekl meg azokat, akik balzsamozzák a holtakat, akik feltakarítanak a gyilkosságok helyszínén, akik boncolják a tetemeket, hogy megtudják, mi okozta a halált, vagy épp akik elvégzik a hamvasztást? Róluk s még másokról szól ez a könyv, azokról, akiknek a halál a mindennapjaik része, akik azzal keresik a kenyerüket, hogy valahol rejtve, ahol senki nem látja, megadják a végtisztségét a holtaknak.

Hayley rengeteg időt, kutatást ölt ebbe a könyvbe, s mint előszavában írja, ez végül őt is megváltoztatta. Pedig mondhatni, hogy neki aztán nem volt újdonság a halál: az apja az az Eddie Campbell, aki Alan Moore egyszerre zseniális és gyomorforgató képregény-klasszikusát, a From Hell – A Pokolból-t illusztrálta. Hayley kislányként látta a korabeli felvételeket, képeket Hasfelmetsző Jack áldozatairól (róla szól ugyanis A Pokolból), majd egy osztálytársa halála miatt is korábban találkozott az emléklással, mint sok más ember. És mindig vonzotta a téma, s nem is csak az, hogy mi van a halál után, hanem, hogy hogy zajlik a halál, és mi történik a holttestekkel. Utóbbiról írta ugye a könyvét, és elég megrázó, amire végül jut. De ahhoz végig kell ám olvasni a könyvet, úgy nyer értelmet, úgy válik hitelessé.

S persze Hayley sem csak szimpatikus, a munkájukat valami mély belső megértéssel, uram bocsá' szeretettel végző emberekkel találkozott a könyv kapcsán. Van pl. egy hóhér, aki elég sajátos magánmítoszt épített fel magának Istenről, és hogy ő maga miféle munkát végzett a halálsoron. Ám még őt sem itéli el Hayley, egyszerűen csak elmeséli a történetét. De a legtöbbjüknél tényleg azt találta, hogy kegyelettel, tiszteltetl bálnak a holtakkal, amit persze mindenki remél a szereteteinek meg magának, ha egyszer majd feldobja a bakancsot. Ám a legtöbben mit sem tudunk arról, hogy valójában mi zajlik.

George Orwell Matyás Naimai 1984

KIADÓ: TROUBADOUR BOOKS
ÍRTA: UZSEKA NORBERT

Az 1984-ről az is hallott, aki nem. George Orwell 1948-ban írt regénye máig alap, sőt. Nem én írom le először, hogy ott b...ódott el a világ, hogy nem elrettentésül olvasták egyesek, hanem a világ uralásáról szóló kézikönyvként. És működik. És nem csak a komcsiknál, nyugi.

A történet egy akkor még elképzelt jövőben játszódik, melyben három szuperhatalom uralja a világot. A főszereplő, Winston Smith Óceánia lakója, párttag, ámbar vannak kételyei a párt és vezére, a Nagy Testvér mindenhatóságával kapcsolatban. Márpedig a hatalom mindent és mindenkit megfigyel és kontrollál, és a gondolatbűnt büntetik a legdurvábban. Ahogy azt idővel Winston is megtapasztalja.

Orwell alapvetően a sztálini Szovjetunióról mintázta az 1984 világot, de messze nem csak arról. Pl. csak mai szemmel veszi észre az olvasó, hogy a regény számos bevált „jóslata” között ott van a gépek által gyártott zene is – helló, AI, ugye. Azon jókat lehet filózni, vitatkozni, hogy akkor most pl. a mi országunkban mennyit használ fel a vezetés abból, amit Orwell volt szíves lefektetni, de azt azért sejtje is, hogy nem csak Kínában figyelnek meg és követnek nyomon mindenkit, ahogy embertelen kínzásokról sem csak az 1984-ben olvashatunk, hanem a hírekben is. Gondolom, a 101-es szoba sem Orwell találmánya volt, ahogy '56-ban is bizonyára megoldották a kellő szintű terrort barátaink / ellenségeink / barátaink, vagy mitudomén, most hol tart a történelemírás. Attól még simán le lehet írni, hogy 2024=1984, legfeljebb engem ezért még nem visznek el. Még.

Na de. Az 1984-ből számos feldolgozás készült már, a Michael Radford rendezte, 1984-ben mozikba került, nálunk nyilván csak jóval később bemutatott filmverzió is sokunknál beégett. Képregény sem most először született belőle, és a cseh Matyás Naimai verziója ebben a formában tökéletesen átadja a regény hangulatát, üzenetét. Utána ugyanúgy órákig képtelen vagy megszólalni, hogy mást ne mondjak. Naimai ugyan fiatal művész, de olyan kiforrott, sőt, felis-

merhető stílusa van, amihez foghatóval kevés képregényes bír. Magyarul a Csernobil: Az atomváros bukása jelent meg tőle, egy nyilván hasonlóan megrázó erejű munka. Mely stílusában hasonló, de az 1984-ben még erőteljesebbek az arckifejezések, továbbá itt az ütős fekete-fehér mellé csak piros került (ott voltak más színek is). Sőt, a könyvhöz vérvörös, selyem könyvjelzőszalagot is tett a kiadó, ami egy ponton már háborzongatóvá válik...

Csak azt tudom mondani, mint sokan előttem: az 1984-et muszáj olvasni, látni, bármely formában, még ha a regény adja is át a legtöbb infót. Mert máig érvényes, és akármilyen ember legyél is, akármiféle elvekkel, hovatarozással, tisztában kell lenned azzal, mire képes a hatalom. És ha a saját bőrödön ezt nem éreznéd, hát az 1984 majd eligazít.

Peter Wohlleben Fred Bernard A fák titkos élete

KIADÓ: PARK
ÍRTA: UZSEKA NORBERT

Peter Wohlleben egy német erdész, akinek A fák titkos élete talán a legfontosabb műve. 2015-ben jelent meg németül, és váratlanul nagy sikert aratott. Azóta is mindegyik könyvében azt magyarázza, hogy óvnunk kell az erdőinket, engedni, hogy éljék a maguk módján az életüket, már csak azért is, mert az emberiség túlélése is nagyban múlik az erdőkön.

Ez a könyv adja ennek a nagyalakú, szépséges képregénynek az alapját, mely egyúttal azonban Wohlleben életét is elmeséli. Hogy hogyan lett a természetbe vágyó városi kisseréből erdőmérnök, hogyan csömörlött meg abból a munkából (melyről kiderült, hogy valójában nem más, mint „fagyártás”), és hogyan kezdett foglalkozni a maga módján egy bizonyos erdővel. De ettől válik hitelessé Wohlleben mondanivalója is, hiszen a saját tapasztalait támasztja alá, amit mond.

Emellett átjön a könyvön az erdő, a fák, a természet iránt érzett lelkesedés. Ez az ember nem tartozik a fákat ölelgető wicca boszorkányok, viking hagyományörzők és egyéb neopogányok meg természetimádó népek közé, akik spirituális okokból szeretik az erdőt járni, de attól még ugyanazt mondja, mint ők (vagy mint amit megannyi metal zenekar is, főleg a folk metal vonalon ugye). Viszont kész beismerni, hogy bár az utóbbi évtizedekben rengeteg új dolgot tanulunk meg az erdőkről és a benne lakókról, a tudomány még most is szörnyen keveset tud minderről. Ki gondolta volna például a '80-as években (hacsak nem volt egy természeti nép tagja), hogy az erdő minden része összefüggő entitást alkot, hogy a gombák és fák

összefonódása a föld alatt olyan hálózatot hoz létre, melyen szinte úgy áramlik az információ, mint az interneten (jó, a netről a '80-as években még csak sci-fikben olvashattak a köznép), és így tovább. Lenyűgöző, döbbenetes dolgokat mesél Wohlleben, de olyan tényeket is, melyek egyszerre szörnyatosak és hordozhatnak valamiféle kulcsot az emberiség túléléséhez ezen az általa oly hatékonyan pusztított bolygón.

Mind Ezeket látványosan, de érzésesen tárlja a képregény. A francia rajzoló, Benjamin Flao az európai képregények legjobb hagyományainak megfelelően illusztrálta Wohlleben könyvét: egyszerűre valóságos és szép a kötet. Úgyhogy mindenkinek, aki szereti, félti, éli a természetet, szívből ajánlom.

Guillaume Musso Miles Hyman Az írók titkos élete

KIADÓ: PARK KIADÓ
ÍRTA: UZSEKA NORBERT

Guillaume Musso napjaink egyik legismeretesebb francia regényírója. Magam még semmit nem olvastam tőle, de Az írók titkos élete c. regényéből készül, nagy alakú, keményfedeles képregény olyan szépnek ígérkezett, hogy gondoltam, adok neki egy esélyt. Jól tettem.

A történet főszereplője, Nathan Fawles hajdani regényíró, aki húsz éve felhagyott az írással, és egy szépséges francia szigeten él, távol a világtól és a kíváncsiaktól. De még mindig van, aki érdekelt, hogy három, hatalmas sikert aratott könyv után miért tűnt el a színről, de a többség azt sem tudja kideríteni, hol is van az a bizonyos sziget. Ketten azonban mégiscsak rátalálnak emberünkre – egy fiatal regényíró, aki a tanácsára kíváncsi, és egy fiatal újságíró, aki viszont Fawles múltja után nyomoz. És aki, mint kiderül, úgy sejti, az írónak köze lehetett egy húsz évvel ezelőtti, brutális gyilkossághoz...

Túl a csavaros krimiszálon, a könyv elsősorban az írásról szól. Számos, más nagy írótól származó idézet is díszíti (ezeket adott írók portréival oldotta meg az illusztrátor), de maga a történet is írásgyakorlatnak hat. Ezzel együtt simán magával ragadja az olvasót, s ebben persze az amerikai Miles Hyman képeinek is fontos szerep jut. Melyekkel csak részben vagyok elégedett. A tájképei csodaszépek, Persze a végén minden kiderül – vagy nem, mert akkor még jön az Epilógus Musso tollából, és az olvasó szembesül vele, hogy tényleg úgy van ez, ahogy el is hangzik a képregényben, hogy az igazság „folyton változik, alakul és mindig új arcát mutatja”, attól függően is, ki meséli el.

William Golding Aimée de Jongh A Legyek Ura

KIADÓ: TROUBADOUR BOOKS
ÍRTA: UZSEKA NORBERT

William Golding eme klasszikussá vált regénye 1954-ben jelent meg, miután jó pár kiadó elküldte őt a vérbe. Hasonlóan ütős és megrázó kötet, mint Orwell művei, netán, a Szép új világ Huxley-től. Ez ugyan nem disztópia, de attól még ugyanúgy érvényes a mai napig, mint amazok.

A történet hősei gyerekek, egy nagy csapat fiú, akik valahogy túlélnek, hogy lezuhan velük a repülő egy lakatlan szigeten. Felnőtt nélkül, magukra hagyatva kell hát megszervezniük az életüket, ám szinte nyomban két pártra szakadnak – egyikük észérveket használva, részint hovatovább demokratikus úton gondolná a túlélést megoldani, másikuk pedig az erő nyelvén szólva magához ragadja a hatalmat. Aztán a dolgok egy idő után nagyon csúf irányt vesznek, a Nevergreen klasszikusával szólva „megint feltör az Ámok”...

Aimée de Jongh holland képregényrajzoló egészen sajátos módon illusztrálta Golding klasszikusát. Az ő képein a fiúk arcyemeknek látszanak, hovatovább aranyos és kedves az ábrázatuk, mesekönyvbe illően. A környezet paradicsomi, harsog, ragyog a zöld szín, olyan szép, hogy oda akarsz költözni. S persze ezek után annál nagyobbat üt, amikor beindul a hatalmi harc. És azért a súlyos részeknél nem kendőz sokat, a címszereplő ábrázolását pl. egy grindcore album borítójára sem biztos, hogy felmerné tenni bárki.

Maga a képregény pedig nagyalakú, keményfedeles, van benne könyvjelzőszalag zöld selyemből, szóval káprázatosan szép kiadvány. Mely aztán a súlyos százsorosának erejével vágja fejbe az olvasót, aki aztán elmerenghet azon, hogy tényleg, baszki, „Mik vagyunk mi? Emberek? Vagy állatok?”, és mit művelnek már velünk meg a világgal a hatalomra éhes fajtársaink, meg a többi.

Bánki Éva Navigator

KIADÓ: KOLIBRI
ÍRTA: UZSEKA NORBERT

Bár ez alapvetően egy ifjúsági kalandregény, úgy sejtem, sokan vagytok olvasók, akik hozzám hasonlóan felnőttség fejjel is szeretni fogjátok. Egyrészt, mert tényleg lebilincselő és kalandos, másrészt, mert aki megveszekedett Moonspell fan, az alighanem kíváncsi rá, hogy miféle hely is az a Portugália.

Merthogy a Navigator Moonspellék országátörténelmének egy roppant

érdekes időszakáról mesél: a nagy felfedezések korai szakaszáról. Abban az időben Portugália nem volt épp tényező, földjei jobbra rosszak, a spanyolok bármikor le tudták volna őket nyomni, a hajózás pedig még nem volt erősségük. Pont ezért jött olyan jól, hogy a regény első Perója navigátornak állt. A szinte még gyerek Pero ugyanis szívesnek látta a szeleket, ezért rendkívüli érzéke volt a hajók kormányozásához. A történelem ugyan csak elvétve jegyezte fel a navigátorok nevét (vagy bárki közrendű beosztottját), a kapitányokra szokás emlékezni, s persze nem igen valószínű, hogy létezett ez a bizonyos Pero (és a keresztségben szintén a Pero nevet kapott fia, majd unokája), ám Bánki Éva némi kis igazságot szolgáltat ezeknek a névtelen hősöknek ezzel a regénnyel. Mert a hajózást a nemesek és a király pénzelték, a kapitányokat is a saját soraikból nevezték ki, de az igazi felfedezők azok voltak, akik az elején kezdetleges, de az évek során egyre továbbfejlesztett hajókat elvezették az új partokra.

Pero fia, majd unokája szintén bírt az első navigátor csodás képességével, ám végül csak az unoka jutott el Indiába, ahova eredetileg is indultak akkoriban a portugál hajók. Portugália ekkor vált tengeri nagyhatalommá, számos egzotikus, azelőtt Európában nem ismert terület feldezőjévé (és leigázójává, kizsákmányolójává...). Ám a könyv nem csak erről mesél. Vannak benne további szereplők, s különösen egyik-másik női karakter igazán emlékezetes lett. De olvashatunk a korabeli portugál konyháról, életvitelről, és amilyen relatíve rövid és könnyen olvasható regény ez, olyan sok infó és fűszer van benne. ■

MÉDIABARÁT

RÉGI LAPSZÁMAINKAT
ELÖLVASHATOD A LAPTAPÍR.HU-N!

OLD SCHOOL

Válogatás az Új Metal Hammer H magazin
1995. februári számának tartalmából.

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: POSTA JÁNOS

DEBRECENI MÉLYSÉG

„A lemez címe arra utal, hogy honnan indultunk és hová jutottunk el aránylag rövid idő alatt. Hiszen lehetett volna ez az idő kétszer ennyi is, vagy még több. Szerencsénk volt... Megpróbálunk egy olyan eredeti lemezt csinálni, amelyet csak tudunk. Nem akarjuk, hogy divatszaga legyen az anyagnak. Ez egy magyar zenekar. Egyik számunk sem kifejezett Pantera, Machine Head, Sepultura vagy éppen Biohazard, hanem egy sajátos valami.”

– Szilágyi Pisti, Necropsia

A SAJTÓ ÁLDOZATAI

„Szerintem a Pantera dalaiban senki sem akar jó dolgokról hallani. Én magam is minél súlyosabbnak akarom hallani a Pantera albumait. Nem hiszem, hogy bárki is arra kíváncsi, milyen vidám dolgok vannak az életében. Azokat már mind nótába foglalta az AC/DC évekkel ezelőtt: megdugni a csajokat, betépni mint az állat, meginni és elszívni, amit csak lehet... Ezt bármelyik banda megírhatja, hiszen mindenki így él!”

– Phil Anselmo, Pantera

A MESTEREK VISSZATÉRNEK

„Én mint realista ember úgy látom, hogy nagy csodának kell bekövetkeznie, hogy még egy ilyen sikeres lemezünk legyen. És tudod, mit mondok erre? Na és akkor mi a

f*sz van?! Én már annak is örülni tudok, hogy egyáltalán egy ilyen lemezünk volt. Azt szeretném, ha a Metallica úgy tudna haladni a korról, hogy közben nem válik nevétségessé. Mindannyian túl vagyunk már a harmincon és nem szeretnénk odáig jutni, hogy csak a fotózásokra öltözünk be szakadt farmerba és pólókba. Az ember ne játssza a tinédzsert, ha már nem az. Azt szeretném, ha ez a banda úgy korosodna, mint például a Rush. Az ember csak rájuk néz és tudja, hogy mi a helyzet, miről szól a zenekar. Ők nem játszátk meg magukat, mindig önmagukat adják. Azt szeretném, ha a Metallica bebizonyítaná, hogy egy úgynevezett heavy metal banda is tud tiszteletteljesen korosodni.”

– Lars Ulrich, Metallica

AZ IDŐ NEM ÁLL MEG

„Aki összehasonlítja majd az előző albumot és a Time-ot, biztosan észreveszi, amit én nagyon érzek itt belül. Mégpedig azt, hogy ez a lemez sokkal inkább Mercyful Fate, mint az elődje volt.

Pedig a hangzása nem hasonlít a régi lemezekére, szerintem ez a hangzás legalább tízszer olyan jó, mint a régieké volt. Azt azonban nem mondhatom, hogy az új dalok is tízszer jobbak, mint az egy évtizeddel ezelőttiek, hiszen azok még mindig mélyen ben-

nem élnek, és nagyon szeretem őket. Azok a dalok nagyszerűek voltak, ezek az újak is azok. Ám itt nem állunk meg. Van még hová mennünk.”

– King Diamond, Mercyful Fate

LEENDŐ ROCKSZTÁROK

„Mára már egyáltalán nem igaz az a korábbi, igen leegyszerűsített tétel, miszerint csak a független kiadók a jók, az egészségesek, a hitelesek. Persze, ha mondjuk nyolc évvel ezelőtt, mikor még a Napalm Deathben játszottam és a Phoenix Militia fanzine-t készítettem, azt jósolta volna valaki, hogy egy nagy kiadóhoz fogok szerződni a bandámmal, betegre röhögtem volna magam. Akkoriban teljesen valószínűtlennek látszott, hogy egy nagy kiadót érdekelhet ez a zene. Mondjuk az is igaz, hogy az első Carcass-lemezeket biztosan nem adnák ki ma sem.”

– Bill Steer, Carcass

HANGPRÓBA

NEVERMORE: *Nevermore*

Minden egyes hallgatáskor kiszakad az energia a Nevermore zenéjéből. Álomfestő mester mind a négy zenész, nem vitás. Gyilkos üvöltések, változatos dallamok. Soha többé nem fogsz ilyen zene közelébe kerülni. Itt áll. Vár rád, s elragad örökre.

Szarka Joseph / 10

SENTENCED: *Amok*

Taneli Jarva és csapata ugyanis annyira egyéni zenét hozott össze, hogy azt nehéz szavakba foglalni. Leginkább egyfajta dallamos heavy metalhoz tudom hasonlítani, sok-sok germán beütésű riffel, valamint legalább egy tucatnyi ikerszóval. Az énekes még mindig a hörgős hangját hallatja, ám ettől függetlenül ez egy igencsak dallamcentrikus korong.

Zubor Oly / 7

THRESHOLD:

Psychedelicatessen

Aki netán ismeri az első albumot, biztosan meglepődik a gitárcentrikusabb, keményebb, egészségesebb hangzás hallatán. Aki pedig most ismerkedik meg majd a Thresholddal, biztosan elkezd kutatni az első lemez után.

Lénárd László / 9

VAN-E KIÚT A LÉLEK SÖTÉT MÉLYSÉGEIBŐL?

Díjnyertes európai regények a Galaktikabolton!

Co-funded by
the European Union

RENDELJ MEG ITT:
WWW.GALAKTIKABOLT.HU

Menü

február 13.

THE NIGHT FLIGHT ORCHESTRA

METALITE
Bp., Dürer Kert

február 23.

QUEENSRYCHE NIGHT DEMON

Bp., Dürer Kert

február 25.

PLANET OF ZEUS

Bp., Dürer Kert

március 2.

DIRKSCHNEIDER CROWNSHIFT ALL FOR METAL

Bp., Barba Negra

június 19.

AVENGED SEVENFOLD

Bp., Budapest Park

július 15.

GUNS N' ROSES PUBLIC ENEMY

Bp., Puskás Aréna

FEBRUÁR

2/3	Pantera, Power Trip	Budapest Aréna
2/6	Stick To Your Guns	Dürer Kert
2/6	IHE Brutal Death Party	Dürer Kert
2/7	The Halo Effect, Pain, Bloodred Hourglass	Barba Negra
2/8	Paganfest MMXXV	Barba Negra
2/11	Royal Republic	Barba Negra
2/13	The Night Flight Orchestra, Metalite	Dürer Kert
2/17	Distant, Enterprise Earth	Analog Music Hall
2/20	Napalm Death, Crowbar, Full of Hell, Brat	Dürer Kert
2/23	Unleash The Archers, Striker, Seven Kingdoms	Barba Negra
2/23	Queensryche, Night Demon	Dürer Kert
2/25	Planet Of Zeus	Dürer Kert
2/27	Ankor, Conquer Divide	Barba Negra

MÁRCIUS

3/2	Dirkschneider, Crownshift, All For Metal	Barba Negra
3/2	Allt, Atlas	Dürer Kert
3/2	Tribulation, Livgone	Dürer Kert
3/7	Bong-Ra, The Answer Lies In The Black Void	Dürer Kert
3/7	Enforcer, Türböwitch, Killersick	Supersonic Blue Hell
3/8	Dynazty, Nanowar Of Steel	Barba Negra
3/9	Temperance, Ignea, Induction	Barba Negra
3/12	Suffocation, Angelmaker	Barba Negra
3/13	Tarja+Marko Hietala	Barba Negra
3/16	Serious Black, Autumn Bride, Rigorous	Analog Music Hall
3/18	Leaves' Eyes, Nytt Land, Ater	Analog Music Hall
3/25	Airbourne, Asomvel	Akvárium Klub
3/25	Rivers Of Nihil, Cynic, Beyond Creation, Daath	Dürer Kert
3/26	Thundermother, Cobra Spell, Vulvarine	Barba Negra
3/26	Godsmack, P.O.D., Drowning Pool	Barba Negra

TOVÁBBI DÁTUMOK

4/1	Avantasia	Barba Negra
4/1	The Pineapple Thief	Dürer Kert
4/2	Harakiri For The Sky, Dödsrit, E-L-R	Barba Negra Blue
4/4	Gary Moore emlékest	Analog Music Hall
4/5	Henrik Freischlader	Analog Music Hall
4/7	Gerry McAvoy's Band Of Friends	Analog Music Hall
4/10	Jethro Tull	Erkel Színház
4/12	Eleine	Dürer Kert
4/14	Comeback Kid, No Turning Back, Shooting Daggers	Dürer Kert
4/19	An So I Watch You From Afar, Scaler, Robocobra Q.	Analog Music Hall
4/20	Swallow The Sun, Before The Dawn, Stam1na	Barba Negra
4/22	Excarnated Entity, Ascendency, Vér	Riff
4/28	Grima, Ultar, Non Est Deus	Dürer Kert
5/4	Halfives	Dürer Kert
5/11	The Devil And The Almighty Blues	Dürer Kert
5/15	Caliban, In Hearts Wake, Cabal, Assemble The Chariots	Dürer Kert
5/19	Arena	Analog Music Hall
5/19	Decapitated, Cryptopsy, Warbringer, Carnation	Dürer Kert
5/26	Iron Maiden	Barba Negra
5/27	Iron Maiden, Halestorm	Budapest Sportaréna
5/28	Iron Maiden, Halestorm	Budapest Sportaréna
6/15	Motionless In White, Paleface Swiss	Barba Negra
6/19	Avenged Sevenfold	Budapest Park
7/2-	Rockmaraton Fesztivál	Dunaújváros
7/15	Guns N' Roses, Public Enemy	Puskás Aréna
7/16-	Campus Fesztivál	Debrecen
7/19	Queens Of The Stone Age	Budapest Park
7/29	Gaerea	Dürer Kert
7/30-	FEZEN Fesztivál	Székesfehérvár
7/31-	Fekete Zaj Fesztivál	Mátra-Sástó
8/23	Gojira	Barba Negra
8/27-	Tábor Fesztivál	Alsóörs
9/25	Bleed From Within, After The Burial, Great Am. Ghost	Barba Negra Blue
9/29	Auri	MOMkult
10/2	Wind Rose, Orden Ogan, Angus McSix	Barba Negra Blue
10/12	Atreyu	Dürer Kert
10/14	Arch Enemy, Amorphis, Eluveite, Gatescreeper	Barba Negra
10/19	God Is An Astronaut, Jo Quail	Dürer Kert
10/26	Halloween, Beast In Black	Budapest Sportaréna
10/31	The Offspring, Simple Plan	MVM Dome
11/8	Parkway Drive, Thy Art Is Murder, The Amity Affliction	MVM Dome
11/15	The Rasmus	Barba Negra
11/24	Electric Callboy	MVM Dome
12/3	Annisokay	Barba Negra
12/5	Clutch	Barba Negra
1/22	Beyond The Black	Barba Negra Blue

Az itt listázott koncertek fellépője, időpontja és helyszíne csak tájékoztató jellegű, a fesztiválok kiírt műsora nem teljes. Hivatalos információkért keress fel a szervező kommunikációs csatornáit! A Hammerworld Media Entertainment nem vállal felelősséget az esetleges változásokért!

Utolsó frissítés: 2025. január 27.